

**UCHWAŁA NR X/98/2019
RADY MIASTA MARKI**

z dnia 29 maja 2019 r.

w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji miasta Marki

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz.U. z 2019 r. poz. 506) oraz art. 8 ust. 1 w związku z art. 11 ust. 4 ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji (Dz.U. z 2018 r. poz. 1398 ze zm.) Rada Miasta Marki na wniosek Burmistrza Miasta Marki uchwała co następuje:

§ 1. 1. Wyznacza się obszar zdegradowany i obszar rewitalizacji miasta Marki w granicach określonych w załączniku nr 1 do niniejszej uchwały.

2. Potwierdzenie spełnienia przesłanek do wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji, wskazanych w art. 9 i 10 ustawy z dnia 9 października 2015 roku o rewitalizacji określa "Diagnoza służąca wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie miasta Marki", stanowiąca załącznik nr 2 do niniejszej uchwały.

§ 2. Ustanawia się na rzecz Gminy Miasto Marki prawo pierwokupu wszystkich nieruchomości na obszarze rewitalizacji, o którym mowa w § 1.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia w Dzienniku Urzędowym Województwa Mazowieckiego.

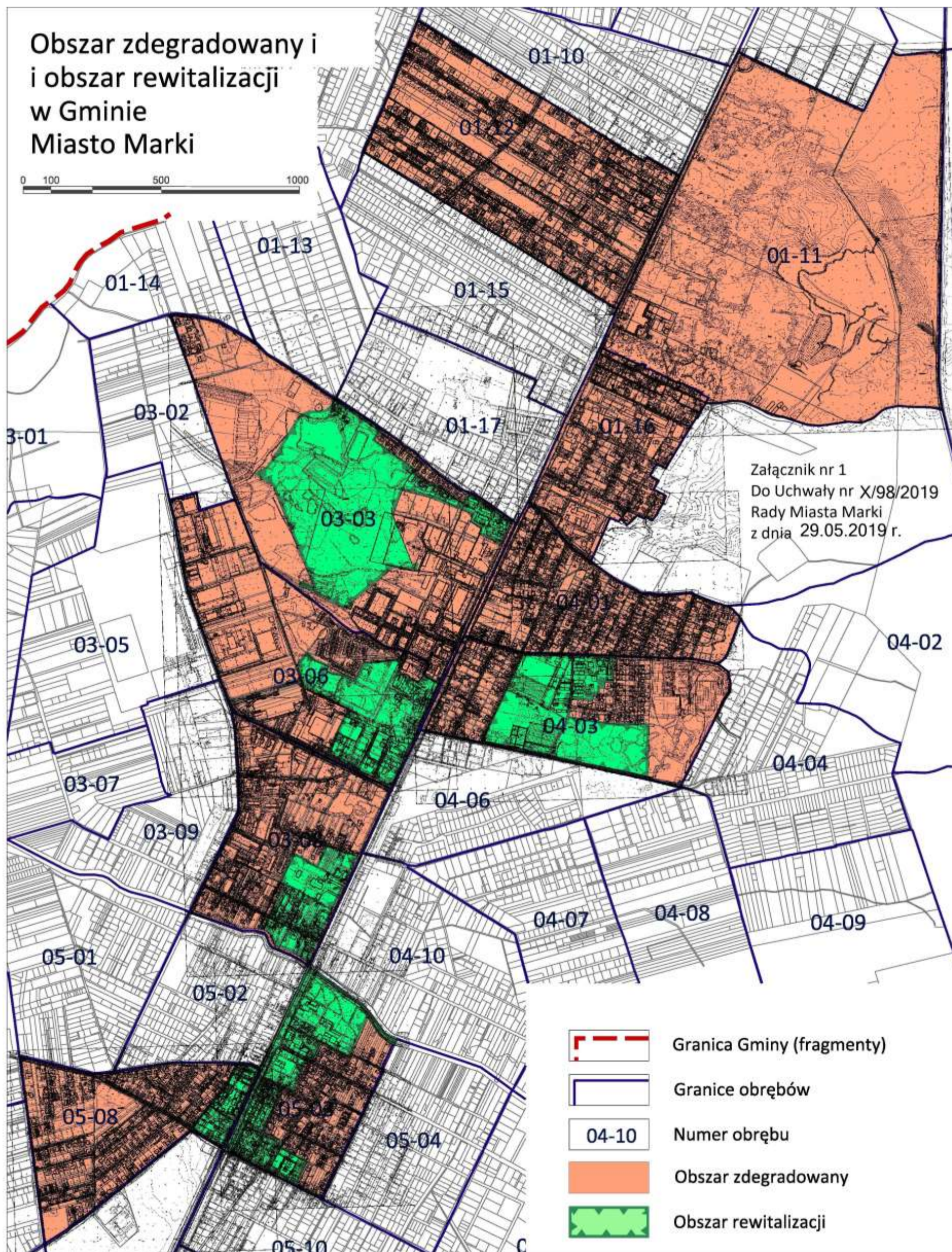
Przewodniczący Rady Miasta
Marki

Paweł Pniewski

Obszar zdegradowany i i obszar rewitalizacji w Gminie Miasto Marki

0 100 500 1000

Załącznik Nr 2 do
uchwały Nr X/98/2019
Rady Miasta Marki
z dnia 29 maja 2019 r.

**Diagnoza służąca wyznaczeniu
obszaru zdegradowanego
i obszaru rewitalizacji
na terenie miasta Marki**

Instytut Badawczy IPC Spółka z.o.o.
Grudzień 2018 r.

Spis treści

1. Wstęp.....	2
2. Delimitacja obszaru zdegradowanego w Markach.....	3
2.1 Wybór jednostek przestrzennych/delimitacyjnych.....	3
2.2 Wybór wskaźników pomiaru zjawisk kryzysowych.....	6
3. Diagnoza zjawisk w sferze społecznej.....	11
3.1. Wskaźnik wystandaryzowany określający koncentrację ludności w wieku nieprodukcyjnym.....	11
3.2 Wskaźnik wystandaryzowany określający koncentrację ludności w wieku poprodukcyjnym.....	13
3.3 Wskaźnik wystandaryzowany określający koncentrację osób długotrwale bezrobotnych.....	15
3.4 Wskaźnik wystandaryzowany koncentracji osób objętych zasiłkiem celowym i zasiłkiem stałym.	17
3.5 Wskaźnik wystandaryzowany koncentracji interwencji administracyjno-prawnych wobec osób nadużywających alkoholu.....	19
3.6 Wskaźnik wystandaryzowany koncentracji interwencji dotyczących przemocy domowej odnotowanych przez Policję w ramach "Niebieskiej Karty".....	21
3.7 Wskaźnik wystandaryzowany koncentracji zjawisk związanych z kradzieżą cudzej rzeczy.....	23
3.8 Wskaźnik wystandaryzowany określający niski poziom uczestnictwa w ofercie instytucji kultury..	25
3.9 Wskaźnik wystandaryzowany niskiej aktywności obywatelskiej.....	27
3.10 Wskaźnik wystandaryzowany niskiej atrakcyjności osiedleńczej.....	29
3.11 Suma wskaźników wystandaryzowanych określająca koncentrację problemów społecznych.....	31
4. Diagnoza zjawisk w sferze gospodarczej.....	33
4.1 Wskaźnik wystandaryzowany zjawisk związanych z zamknięciem działalności gospodarczej.....	33
4.2 Wskaźnik wystandaryzowany określający niski poziom przedsiębiorczości.....	35
5. Diagnoza zjawisk w sferze środowiskowej.....	37
5.1 Wskaźnik wystandaryzowany poziomu hałasu.....	37
5.2 Wskaźnik wystandaryzowany poziomu stężenia pyłu PM 10.....	39
6. Diagnoza zjawisk w sferze przestrzenno-funkcjonalnej.....	41
6.1 Wskaźnik wystandaryzowany koncentracji złego stanu dróg.....	41
6.2 Wskaźnik wystandaryzowany najniższej dostępności do komunikacji publicznej.....	43
7. Diagnoza zjawisk w sferze technicznej.....	45
7.1 Wskaźnik wystandaryzowany koncentracji obiektów komunalnych w złym stanie technicznym....	45
7.2 Wskaźnik wystandaryzowany koncentracji obiektów zabytkowych w złym stanie technicznym....	47
8. Obszar zdegradowany.....	50
9. Obszar rewitalizacji.....	57
10. Spis rysunków i tabel.....	80

1. Wstęp

Gmina Miasto Marki przystąpiła do przeprowadzenia rewitalizacji zgodnie z zapisami ustawy o rewitalizacji z dnia 9 października 2015 r. (Dz.U. 2018 poz. 1398).

Rewitalizacja stanowi proces wyprowadzania ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych, prowadzony w sposób kompleksowy, poprzez zintegrowane działania na rzecz lokalnej społeczności, przestrzeni i gospodarki, skoncentrowane terytorialnie, prowadzone przez interesariuszy rewitalizacji na podstawie programu rewitalizacji.

W przypadku, gdy Gmina zamierza realizować zadania własne, związane z przygotowaniem, koordynowaniem i tworzeniem warunków do prowadzenia rewitalizacji, Rada Miejska wyznacza, w drodze uchwały, z własnej inicjatywy albo na wniosek Burmistrza, **obszar zdegradowany i obszar**

rewitalizacji.

Obszar gminy znajdujący się w stanie kryzysowym z powodu koncentracji negatywnych zjawisk społecznych, w szczególności bezrobocia, ubóstwa, przestępczości, niskiego poziomu edukacji lub kapitału społecznego, a także niewystarczającego poziomu uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym, można wyznaczyć jako obszar zdegradowany w przypadku występowania na nim ponadto co najmniej jednego z następujących negatywnych zjawisk:

1.gospodarczych – w szczególności niskiego stopnia przedsiębiorczości, słabej kondycji lokalnych przedsiębiorstw lub

2.środowiskowych – w szczególności przekroczenia standardów jakości środowiska, obecności odpadów stwarzających zagrożenie dla życia, zdrowia ludzi lub stanu środowiska,

3.przestrzenno-funkcjonalnych – w szczególności niewystarczającego wyposażenia w infrastrukturę techniczną i społeczną lub jej złego stanu technicznego, braku dostępu do podstawowych usług lub ich niskiej jakości, niedostosowania rozwiązań urbanistycznych do zmieniających się funkcji obszaru, niskiego poziomu obsługi komunikacyjnej, niedoboru lub niskiej jakości terenów publicznych,

4.technicznych – w szczególności degradacji stanu technicznego obiektów budowlanych, w tym o przeznaczeniu mieszkaniowym oraz niefunkcjonowaniu rozwiązań technicznych umożliwiających efektywne korzystanie z obiektów budowlanych, w szczególności w zakresie energooszczędności i ochrony środowiska.

W celu opracowania diagnoz służących wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji, prowadzi się analizy, w których wykorzystuje obiektywne i weryfikowalne mierniki i metody badawcze dostosowane do lokalnych uwarunkowań.

2. Delimitacja obszaru zdegradowanego w Markach

2.1 Wybór jednostek przestrzennych/delimitacyjnych

W celu nadania wybranym danym opisującym zjawiska kryzysowe kontekstu przestrzennego, konieczne było dokonanie podziału miasta na mniejsze jednostki przestrzenne. W Gminie Mieście Marki zdecydowano się wykorzystać podział na obręby geodezyjne i w oparciu o ich granice dokonać agregacji szeregu danych, które mierzą zjawiska kryzysowe. Istotne było również to, że w przypadku takiego podziału uwzględnia się parametry koncentracji ustalone w ustawie o rewitalizacji, tj. nie przekracza się 20% powierzchni gminy i 30% mieszkańców miasta dla poszczególnych jednostek przestrzennych.

Tabela . Podział delimitacyjny Gminy Miasta Marki w oparciu o granice obrębów geodezyjnych

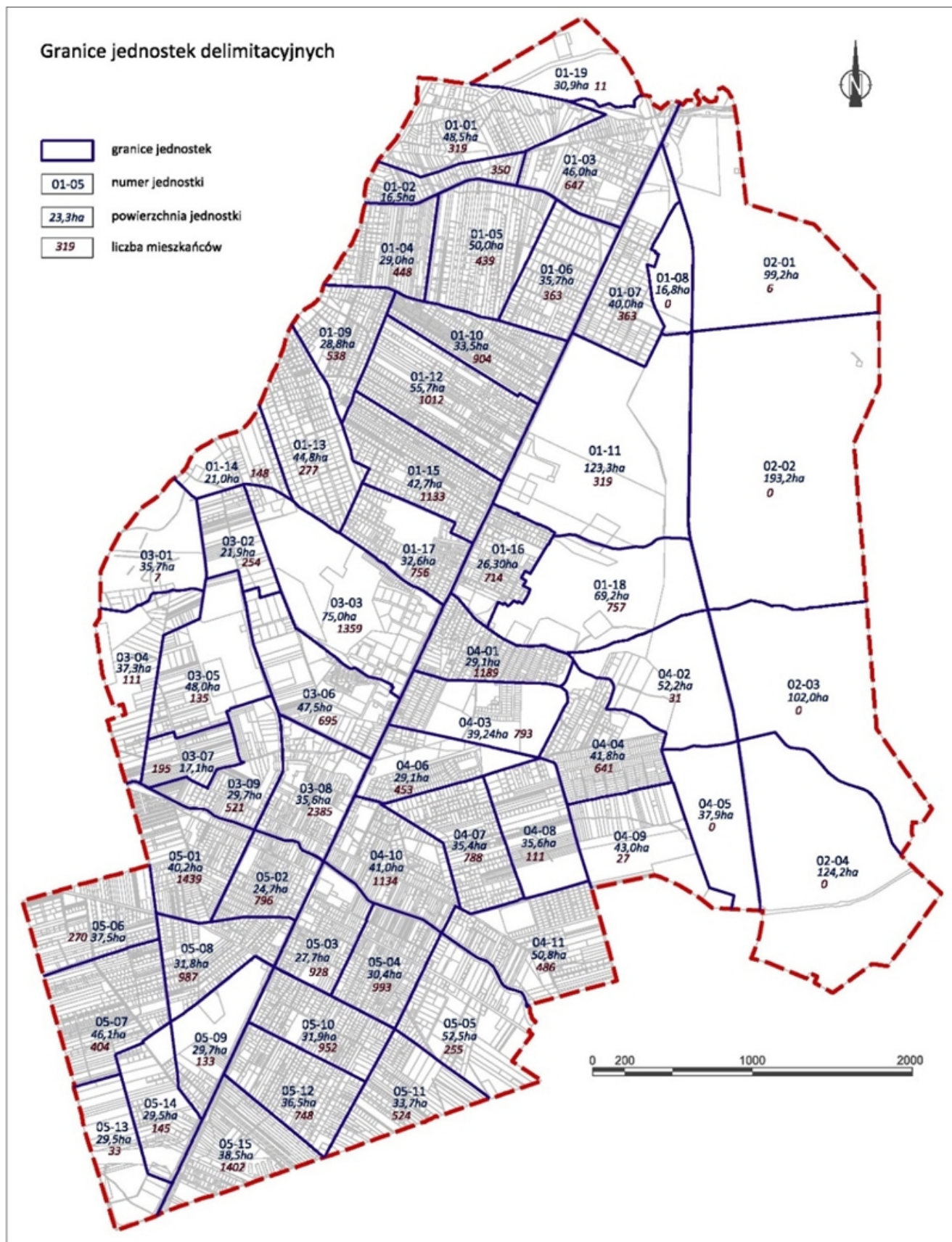
Lp.	Jedn. przestrzenna	Liczba ludności	Odsetek ludności gminy (%)	Powierzchnia (ha)	Odsetek powierzchni gminy (%)	Uwagi
1	01-01	319	1,04	48,5	1,86	
2	01-02	350	1,14	16,5	0,63	
3	01-03	647	2,11	46,0	1,77	
4	01-04	448	1,46	29,0	1,11	
5	01-05	439	1,43	50,0	1,92	
6	01-06	363	1,18	35,7	1,37	
7	01-07	363	1,18	40,0	1,54	
8	01-08	0	0,00	16,8	0,65	Niezamieszkały
9	01-09	538	1,75	28,8	1,11	
10	01-10	904	2,95	33,5	1,29	
11	01-11	164	0,53	123,3	4,74	
12	01-12	1012	3,30	55,7	2,14	
13	01-13	277	0,90	44,8	1,72	
14	01-14	148	0,48	21,0	0,81	
15	01-15	1133	3,69	42,7	1,64	
16	01-16	714	2,33	26,3	1,01	

17	01-17	756	2,46	32,6	1,25	
18	01-18	757	2,47	69,2	2,66	
19	01-19	11	0,04	30,9	1,19	
20	02-01	6	0,02	99,2	3,81	
21	02-02	0	0,00	193,2	7,42	Niezamieszkały
22	02-03	0	0,00	102,0	3,92	Niezamieszkały
23	02-04	0	0,00	124,2	4,77	Niezamieszkały
24	03-01	7	0,02	35,7	1,37	
25	03-02	254	0,83	21,9	0,84	
26	03-03	1359	4,43	75,0	2,88	
27	03-04	111	0,36	37,3	1,43	
28	03-05	135	0,44	48,0	1,84	
29	03-06	695	2,27	47,5	1,82	
30	03-07	195	0,64	17,1	0,66	
31	03-08	2385	7,78	35,6	1,37	
32	03-09	521	1,70	29,7	1,14	
33	04-01	1189	3,88	29,1	1,12	
34	04-02	31	0,10	52,2	2,01	
35	04-03	793	2,59	39,2	1,51	
36	04-04	641	2,09	41,8	1,61	
37	04-05	0	0,00	37,9	1,46	
38	04-06	453	1,48	29,1	1,12	
39	04-07	788	2,57	35,4	1,36	
40	04-08	111	0,36	35,6	1,37	
41	04-09	27	0,09	43,0	1,65	
42	04-10	1134	3,70	41,0	1,58	
43	04-11	486	1,58	50,8	1,95	
44	05-01	1439	4,69	40,2	1,54	
45	05-02	796	2,60	24,7	0,95	
46	05-03	928	3,03	47,7	1,83	
47	05-04	993	3,24	30,4	1,17	
48	05-05	255	0,83	52,5	2,02	
49	05-06	270	0,88	37,5	1,44	
50	05-07	404	1,32	46,1	1,77	
51	05-08	987	3,22	31,8	1,22	
52	05-09	133	0,43	29,7	1,14	
53	05-10	952	3,10	31,9	1,23	
54	05-11	524	1,71	33,7	1,29	
55	05-12	748	2,44	36,5	1,40	
56	05-13	33	0,11	29,5	1,13	
57	05-14	145	0,47	29,5	1,13	
58	05-15	1402	4,57	38,5	1,48	

Rysunek . Podział delimitacyjny Gminy Miasta Marki w oparciu o granice obrębów geodezyjnych

2.2 Wybór wskaźników pomiaru zjawisk kryzysowych

Obszar zdegradowany to przestrzeń gminy, którą charakteryzuje koncentracja problemów społecznych. Na tym obszarze konieczne jest także stwierdzenie występowania problemów innych niż społeczne, np. gospodarczych, środowiskowych, przestrzenno-funkcjonalnych lub technicznych.

W celu ustalenia koncentracji negatywnych zjawisk wybranym problemom przypisano adekwatne wskaźniki pomiaru. W zdecydowanej większości danych starano się zachować równowagę pomiędzy natężeniem danego zjawiska oraz jego skalą, mając na względzie różnorodność poszczególnych jednostek przestrzennych (np. rozproszona zabudowa jednorodzinna, zabudowa wielorodzinna). W przypadku kilku wybranych problemów zastosowano indywidualne podejście. Aby poszczególne dane cząstkowe, opisujące natężenie zjawiska oraz jego skalę, zestawić ze sobą, konieczne było dokonanie standaryzacji danych. Ustalono przy tym wagę poszczególnych cech zjawiska (50% dla natężenia i 50% dla skali zjawiska). Standaryzacja danych umożliwiła sumowanie poszczególnych wyników obliczeń. W ten sposób możliwe było określenie koncentracji poszczególnych zjawisk na wybranym terenie przez sumowanie wartości wystandaryzowanych.

Istotne w doborze wskaźników było również przypisanie jednego ostatecznego wskaźnika (wystandaryzowanego) dla jednego zjawiska. W ten sposób w ostatecznej ocenie koncentracji zjawisk nie dochodzi do sytuacji nadreprezentacji wybranego zjawiska.

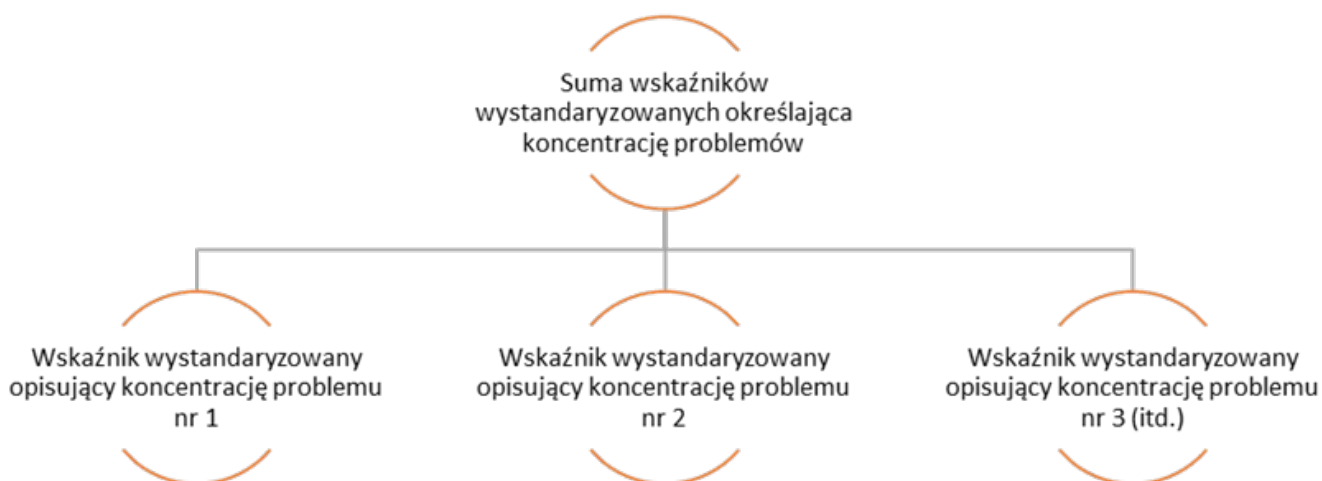
Rysunek . Schemat określania koncentracji problemu poprzez standaryzację danych

Standaryzacja danych przeprowadzona została w formie transformacji liniowej w przedziale 0–1. Wartość 1 przyznawana będzie zawsze w przypadku najgorszej negatywnej oceny zjawiska (zarówno dla stymulant jak też destymulant). W kolejnym kroku wyniki standaryzacji poszczególnych zjawisk zostały zsumowane. Najwyższa suma wartości wystandaryzowanych wskazuje na koncentrację negatywnych zjawisk w jednostkach delimitacyjnych (przestrzennych).

Zaletą standaryzacji był również fakt, że wizualizacja poszczególnych danych „przyczynia się do ochrony danych wrażliwych” dla jednostek przestrzennych z niedużą liczbą mieszkańców.

Rysunek . Schemat określania koncentracji ogółu problemów poprzez sumowanie wystandaryzowanych danych

Normalizacja wskaźników przeprowadzona została w oparciu o wzór:

Dla stymulant:

$$W = \frac{x - \min}{\max - \min}$$

Dla destymulant:

$$W = \frac{\max - x}{\max - \min}$$

gdzie:

W – wystandaryzowana wartość wskaźnika

X – wyjściowa wartość wskaźnika

Min – minimalna wartość wskaźnika

Max – maksymalna wartość wskaźnika

Cząstkowy wskaźnik wystandaryzowany to wynik liczbowy związany z normalizacją pierwotnej danej statystycznej za pomocą liniowej transformacji danych typu min-max. W efekcie normalizacji wartości wszystkich wskaźników początkowych sprowadzone zostają do przedziału od 0 do 1, gdzie wartość 0 przypisana jest danej o najmniejszej wartości, a wartość 1 – danej o największej wartości (w odniesieniu do problemu/zjawiska kryzysowego).

Syntetyczny wskaźnik degradacji to wynik liczbowy stanowiący sumę cząstkowych wskaźników wystandaryzowanych.

W celu doboru wskaźników pomiaru przeanalizowano szereg dostępnych danych. Po ich analizie dokonano ostatecznego wyboru wskaźników delimitacyjnych.

Tabela . Wskaźniki wykorzystane do delimitacji obszaru zdegradowanego w Markach

Lp.	Wskaźnik	Natężenie zjawiska	Skala zjawiska	Jaki problem jest mierzony?	Źródło danych
SFERA SPOŁECZNA					
1	Wskaźnik wystandaryzowany określający koncentrację ludności w wieku nieprodukcyjnym.	Liczba osób w kategorii osób nieprodukcyjnych na 1000 osób	Liczba osób w kategorii osób nieprodukcyjnych	Niski potencjał ekonomicznego społeczeństwa	UM Marki
2	Wskaźnik wystandaryzowany określający koncentrację ludności w wieku poprodukcyjnym	Liczba osób w wieku poprodukcyjnym na 1000 osób	Liczba osób w wieku poprodukcyjnym	Zjawisko starzejącego się społeczeństwa i potencjalne problemy z tym związane, np. samotności, choroby, niepełnosprawności	UM Marki
3	Wskaźnik wystandaryzowany określający koncentrację osób długotrwale bezrobotnych	Liczba osób długotrwale bezrobotnych na 1000 osób	Liczba osób długotrwale bezrobotnych	Brak aktywności na rynku pracy	Powiatowy Urząd Pracy w Wołominie
4	Wskaźnik wystandaryzowany koncentracji osób objętych zasiłkiem celowym i zasiłkiem stałym	Liczba osób objętych zasiłkiem celowym i zasiłkiem stałym na 1000 osób	Liczba osób objętych zasiłkiem celowym i zasiłkiem stałym	Wskaźnik wskazujący głównie na problem ubóstwa	Ośrodek Pomocy Społecznej w Markach
5	Wskaźnik wystandaryzowany koncentracji interwencji administracyjno-prawnych wobec osób nadużywających alkoholu	Liczba interwencji administracyjno-prawnych wobec osób nadużywających alkoholu na 1000 osób	Liczba interwencji administracyjno-prawnych wobec osób nadużywających alkoholu	Alkoholizm	Komenda Powiatowa Policji w Wołominie
6	Wskaźnik wystandaryzowany koncentracji interwencji dotyczących przemocy domowej odnotowanych przez Policję w ramach "Niebieskiej Karty"	Liczba interwencji dotyczących przemocy domowej odnotowanych przez Policję w ramach "Niebieskiej Karty" ma 1000 osób	Liczba interwencji dotyczących przemocy domowej odnotowanych przez Policję w ramach "Niebieskiej Karty"	Przemoc w rodzinie	Komenda Powiatowa Policji w Wołominie
7	Wskaźnik wystandaryzowany koncentracji zjawisk związanych z kradzieżą cudzej rzeczy	Liczba kradzieży cudzej rzeczy na 1000 osób	Liczba kradzieży cudzej rzeczy	Kradzieże i pośrednio z bezpieczeństwo publiczne oraz przestępczość	Komenda Powiatowa Policji w Wołominie
8	Wskaźnik wystandaryzowany określający niski poziom uczestnictwa w ofercie instytucji kultury (waga 50% dot. braku korzystania z oferty zajęć prowadzonych przez MOK, waga 50% dot. braku korzystania z oferty biblioteki)	1. Liczba osób nie korzystających z oferty biblioteki na 1000 ludności. 2. Liczba osób nie korzystających z oferty zajęć prowadzonych przez MOK na 1000 ludności	1. Liczba osób nie korzystających z biblioteki. 2. Liczba osób nie korzystających z oferty zajęć prowadzonych przez MOK.	Niski poziom uczestnictwa w ofercie instytucji kultury	Marecki Ośrodek Kultury, Biblioteka Publiczna Miasta Marki
9	Wskaźnik wystandaryzowany	Frekwencja w wyborach	-	Niski poziom aktywności	PKW, UM Marki

	niskiej aktywności obywatelskiej (waga 50% - sektor NGO i inicjatywy, waga 50% frekwencje wyborcze)	samorządowych (1 tura) w 2014 roku, Liczba organizacji pozarządowych.		obywatelskiej	
10	Wskaźnik wystandaryzowany niskiej atrakcyjności osiedleńczej	% zmiana liczby ludności w okresie 2010 – 2017	Zmiana liczby ludności w okresie 2010 – 2017	Niska atrakcyjność osiedleńcza	UM Marki
SFERA GOSPODARCZA					
11	Wskaźnik wystandaryzowany zjawisk związanych z zamknięciem działalności gospodarczych	Liczba wykreślonych działalności gospodarczych na 1000 działalności w okresie od 2010 do 2018 roku	Liczba wykreślonych działalności gospodarczych w okresie od 2010 do 2018 roku [#]	Trwałość działalności gospodarczych	CEDiG
12	Wskaźnik wystandaryzowany określający niski poziom przedsiębiorczości	Liczba osób prowadzących działalność gospodarczą na 1000 osób w wieku produkcyjnym w 2018 roku	Liczba osób w wieku produkcyjnym nieprowadząca działalności gospodarczej w 2018 roku [#]	Niski poziom przedsiębiorczości mieszkańców	CEDiG
SFERA ŚRODOWISKOWA					
13	Wskaźnik wystandaryzowany poziomu hałasu	Poziom hałasu w dB.	-	Hałas	Badania własne
14	Wskaźnik wystandaryzowany poziomu stężenia pyłu PM 10	Poziom stężenia PM10	-	Poziom zanieczyszczenia powietrza mierzony stężeniem PM10	Badania własne
SFERA PRZESTRZENNO-FUNKCJONALNA					
15	Wskaźnik wystandaryzowany koncentracji złego stanu dróg	Odsetek dróg w jednostce delimitacyjnej w złym stanie technicznym	Długość dróg w jednostce delimitacyjnej w złym stanie technicznym	Przestrzenie miasta w których koncentruje się zjawisko złego stan dróg	UM Marki
16	Wskaźnik wystandaryzowany najniższej dostępności do komunikacji publicznej	Odsetek osób o ograniczonym dostępie do przystanku komunikacji publicznej (powyżej 400 m)	-	Przestrzenie miasta o najgorszej dostępności do komunikacji publicznej	UM Marki
SFERA TECHNICZNA					
17	Wskaźnik wystandaryzowany koncentracji obiektów komunalnych w złym stanie technicznym	-	Liczba budynków komunalnych w złym stanie technicznym	Koncentracja obiektów komunalnych w złym stanie technicznym	UM Marki
18	Wskaźnik wystandaryzowany koncentracji obiektów zabytkowych w złym stanie technicznym	-	Liczba obiektów zabytkowych w złym stanie technicznym	Koncentracja obiektów zabytkowych w złym stanie technicznym	UM Marki

3. Diagnoza zjawisk w sferze społecznej

3.1. Wskaźnik wystandaryzowany określający koncentrację ludności w wieku nieprodukcyjnym

Skala zjawiska: Liczba osób w kategorii osób nieprodukcyjnych,

Natężenie zjawiska: Liczba osób w kategorii osób nieprodukcyjnych na 1000 osób.

Wg danych UM Marki w 2017 roku w gminie mieszkało 9214 osób w wieku nieprodukcyjnym, co oznacza, że na 1000 ludności miasta przypadało 390,57 osób w wieku nieprodukcyjnym.

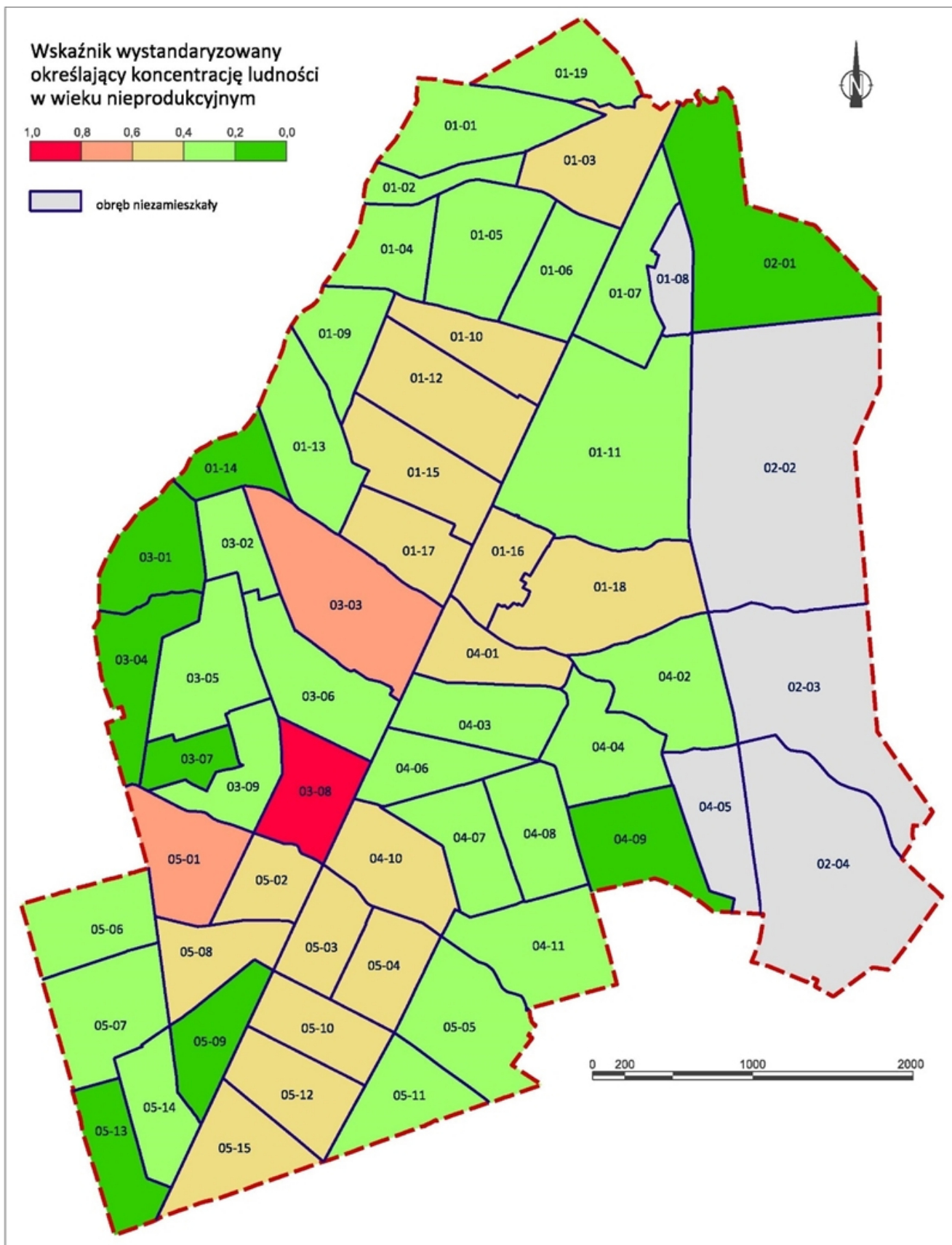
Największą koncentrację ludności w wieku nieprodukcyjnym w Markach stwierdzono w jednostce przestrzennej 03-08. W tej przestrzeni miasta występuje potencjalnie najwyższe obciążenie „ekonomiczne” społeczeństwa, tj. ludność w wieku produkcyjnym utrzymuje ludność w wieku nieprodukcyjnym.

Jednocześnie dane dot. ludności w wieku nieprodukcyjnym wskazują na potrzebę rozwijania odpowiedniej oferty i infrastruktury, zarówno w kontekście starzejącego się społeczeństwa, jak również dla rodzin z dziećmi.

Tabela . Wyniki standaryzacji liniowej zjawiska związanego z koncentracją ludności w wieku nieprodukcyjnym w Markach

Lp.	Jedn.	Wynik	Lp.	Jedn.	Wynik	Lp.	Jedn.	Wynik	Lp.	Jedn.	Wynik
1	03-08	1,00	16	05-03	0,46	31	05-11	0,32	46	03-07	0,20
2	03-03	0,66	17	05-04	0,45	32	01-07	0,32	47	01-14	0,18
3	05-01	0,63	18	05-12	0,43	33	03-02	0,31	48	05-09	0,16
4	04-01	0,59	19	01-03	0,42	34	05-05	0,30	49	03-04	0,15
5	05-15	0,57	20	03-05	0,39	35	01-06	0,30	50	05-13	0,09
6	01-12	0,56	21	04-07	0,38	36	01-19	0,29	51	02-01	0,09
7	05-10	0,53	22	04-06	0,37	37	03-09	0,29	52	04-09	0,03
8	01-15	0,53	23	04-11	0,36	38	05-07	0,28	53	03-01	0,00
9	04-10	0,52	24	04-03	0,36	39	01-02	0,28	54	01-08	-
10	05-08	0,52	25	04-04	0,35	40	05-06	0,27	55	04-05	-
11	05-02	0,51	26	01-09	0,35	41	01-01	0,26	56	02-02	-
12	01-10	0,49	27	03-06	0,35	42	04-08	0,26	57	02-03	-
13	01-18	0,49	28	01-04	0,34	43	05-14	0,26	58	02-04	-
14	01-17	0,48	29	01-13	0,34	44	04-02	0,24	-	-	-
15	01-16	0,47	30	01-05	0,32	45	01-11	0,22	-	-	-

Rysunek . Wyniki standaryzacji liniowej zjawiska związanego z koncentracją ludności w wieku nieprodukcyjnym w Markach

3.2 Wskaźnik wystandaryzowany określający koncentrację ludności w wieku poprodukcyjnym

Skala zjawiska: Liczba osób w wieku poprodukcyjnym,

Natężenie zjawiska: Liczba osób w wieku poprodukcyjnym na 1000 osób.

Wg danych UM Marki w 2017 roku w gminie mieszkało 4325 osób w wieku poprodukcyjnym,

co oznacza, że na 1000 ludności miasta przypadało 141 osób w wieku poprodukcyjnym.

Największą koncentrację ludności w wieku poprodukcyjnym w Markach stwierdzono w jednostce przestrzennej 03-08, która wyróżniała się w tym zakresie wyraźnie na tle całego miasta. W tej części gminy mieszkało 460 osób w wieku poprodukcyjnym, co związane jest m. in. z charakterem zabudowy. Mieszkańcy tej części miasta osiedlili się w Markach w dużej ilości w latach 70-80 XX wieku, tworząc obecnie największe skupisko ludności w wieku poprodukcyjnym w skali miasta.

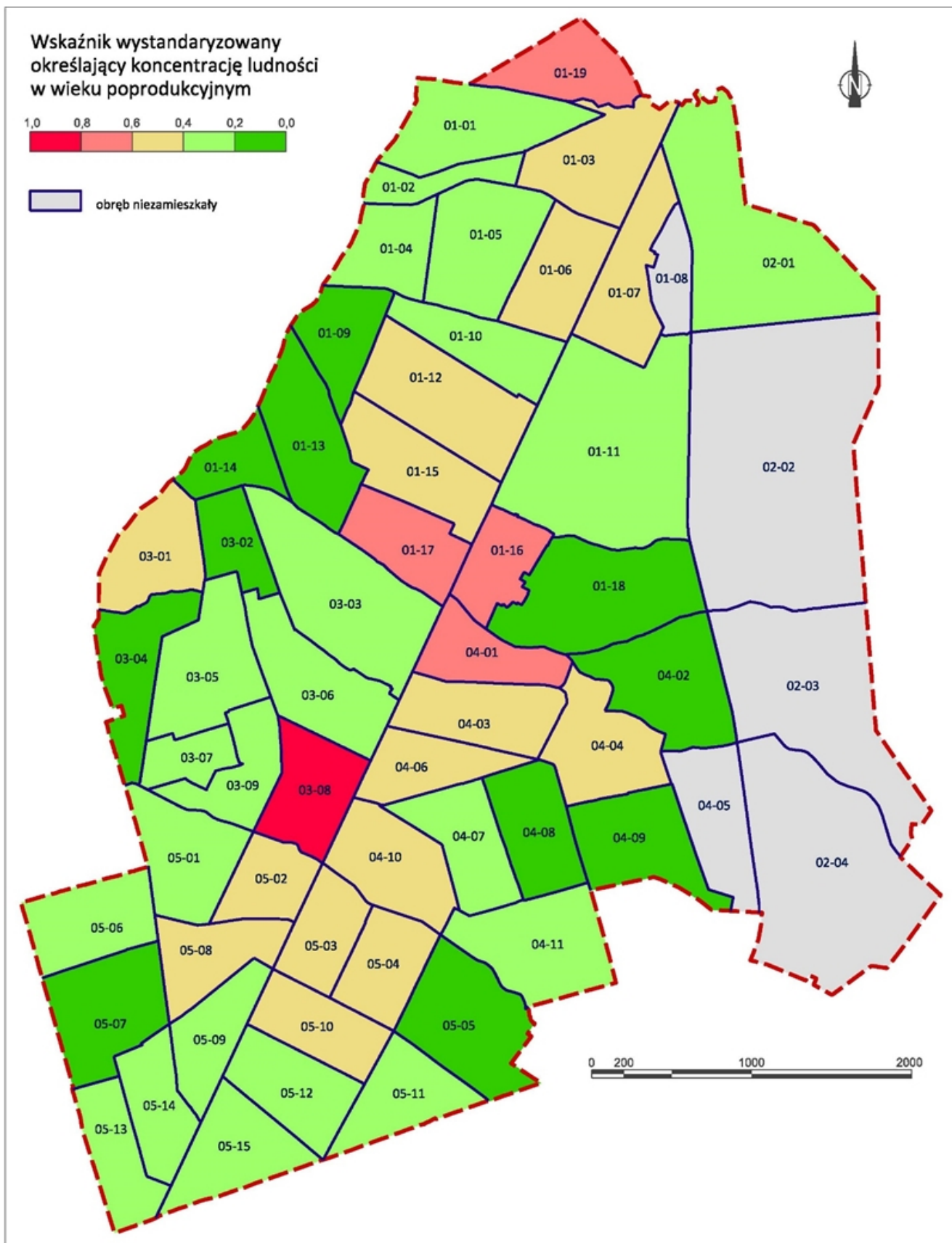
Starzejące się społeczeństwo stanowi wyzwanie dla polityki społecznej miasta, w szczególności w zakresie rozwoju usług opiekuńczych, wspierania osób chorych, niepełnosprawnych, samotnych jak też wspierania szeregu aktywności osób starszych.

Tabela . Wyniki standaryzacji liniowej zjawiska związanego z koncentracją ludności w wieku poprodukcyjnym w Markach

Lp.	Jedn.	Wynik	Lp.	Jedn.	Wynik	Lp.	Jedn.	Wynik	Lp.	Jedn.	Wynik
1	03-08	1,00	16	01-06	0,47	31	05-15	0,31	46	01-09	0,18
2	04-01	0,67	17	01-07	0,46	32	04-07	0,31	47	01-18	0,14
3	01-19	0,66	18	04-10	0,44	33	04-11	0,31	48	01-13	0,13
4	01-17	0,66	19	01-12	0,44	34	02-01	0,30	49	03-02	0,12
5	01-16	0,63	20	01-03	0,44	35	05-09	0,30	50	05-07	0,11
6	05-03	0,59	21	05-12	0,39	36	01-11	0,30	51	04-09	0,07
7	05-08	0,59	22	05-14	0,37	37	01-02	0,30	52	04-02	0,06
8	05-10	0,58	23	05-01	0,37	38	05-06	0,23	53	03-04	0,00
9	03-01	0,52	24	03-05	0,37	39	01-01	0,22	54	01-08	-
10	05-04	0,51	25	03-03	0,36	40	05-11	0,22	55	02-02	-
11	01-15	0,50	26	03-06	0,36	41	03-07	0,21	56	02-03	-
12	04-04	0,49	27	01-10	0,36	42	01-04	0,21	57	02-04	-
13	04-06	0,49	28	03-09	0,34	43	04-08	0,19	58	04-05	-
14	05-02	0,47	29	01-05	0,34	44	05-05	0,19	-	-	-
15	04-03	0,47	30	05-13	0,34	45	01-14	0,18	-	-	-

Rysunek . Wyniki standaryzacji liniowej zjawiska związanego z koncentracją ludności w wieku poprodukcyjnym w Markach

3.3 Wskaźnik wystandaryzowany określający koncentrację osób długotrwale bezrobotnych

Skala zjawiska: Liczba osób długotrwale bezrobotnych,

Natężenie zjawiska: Liczba osób długotrwale bezrobotnych na 1000 osób.

Mimo korzystnej sytuacji na rynku pracy w Markach, nadal istotny problem stanowi długotrwale

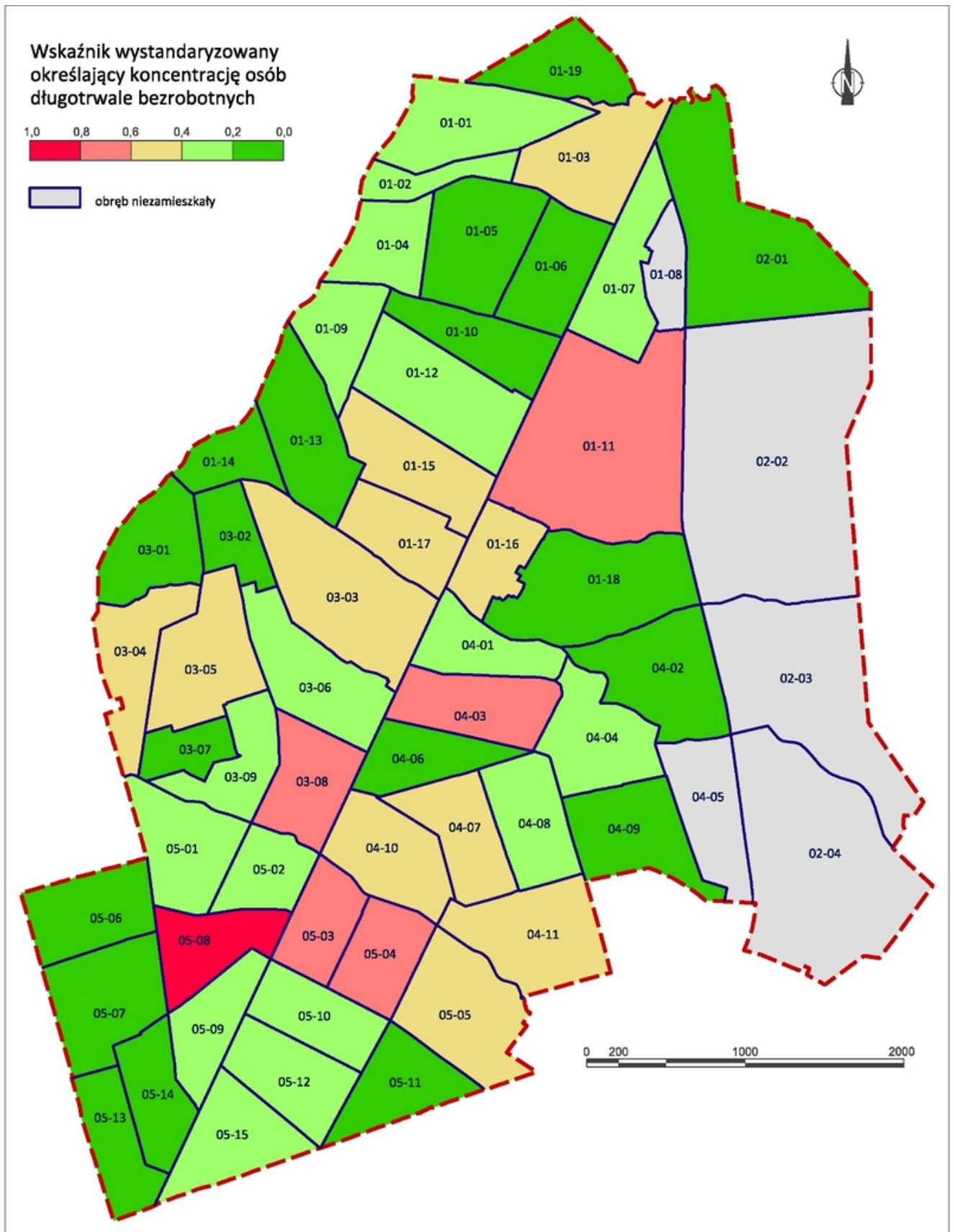
bezrobocie. Wg danych PUP w Wołominie w 2017 r. w Markach było 307 osób długotrwale bezrobotnych, czyli takich, które nie są aktywne na rynku pracy powyżej 12 miesięcy.

Największą koncentrację długotrwałego bezrobocia w Markach stwierdzono w jednostce przestrzennej 05-08. Wartość powyżej 75% max. wartości wskaźnika cząstkowego odnotowano również w jednostce 03-08, 01-11, 05-03. Brak aktywności na rynku pracy wynikać może z szeregu różnorodnych czynników, w tym: braku kompetencji wymaganych przez rynek pracy, możliwości dotarcia do miejsca pracy, konieczności opieki nad dziećmi lub osobami starszymi, niepełnosprawnymi, pracą poza „systemem ubezpieczeń społecznych” lub być wynikiem problemów osobistych, społecznych, np. alkoholizmu. Aktywizacja osób długotrwale bezrobotnych stanowi istotne wyzwanie, nie tylko z punktu widzenia „rozwiązywania problemów społecznych”, lecz również w kontekście potrzeb rozwijającej się gospodarki.

Tabela . Wyniki standaryzacji liniowej długotrwałego bezrobocia w Markach

Lp.	Jedn.	Wynik	Lp.	Jedn.	Wynik	Lp.	Jedn.	Wynik	Lp.	Jedn.	Wynik
1	05-08	1,00	16	04-11	0,43	31	01-04	0,26	46	01-13	0,00
2	03-08	0,77	17	01-03	0,42	32	03-09	0,23	47	01-19	0,00
3	01-11	0,77	18	05-10	0,40	33	05-15	0,23	48	02-01	0,00
4	05-03	0,76	19	04-01	0,37	34	03-02	0,18	49	03-01	0,00
5	04-03	0,71	20	01-07	0,36	35	04-08	0,18	50	04-02	0,00
6	05-04	0,69	21	03-06	0,35	36	05-11	0,18	51	04-09	0,00
7	04-10	0,58	22	05-02	0,33	37	01-06	0,15	52	05-13	0,00
8	01-16	0,55	23	04-04	0,32	38	01-14	0,14	53	05-14	0,00
9	03-04	0,53	24	01-01	0,32	39	01-10	0,14	54	01-08	-
10	01-15	0,50	25	05-01	0,31	40	01-05	0,13	55	02-02	-
11	04-07	0,48	26	05-09	0,30	41	04-06	0,13	56	02-03	-
12	03-03	0,47	27	01-02	0,30	42	03-07	0,11	57	02-04	-
13	05-05	0,46	28	05-12	0,29	43	01-18	0,10	58	04-05	-
14	03-05	0,45	29	01-09	0,29	44	05-06	0,09	-	-	-
15	01-17	0,44	30	01-12	0,26	45	05-07	0,07	-	-	-

Rysunek . Wyniki standaryzacji liniowej długotrwałego bezrobocia w Markach

3.4 Wskaźnik wystandaryzowany koncentracji osób objętych zasiłkiem celowym i zasiłkiem stałym

Skala zjawiska: Liczba osób objętych zasiłkiem celowym i zasiłkiem stałym,

Natężenie zjawiska: Liczba osób objętych zasiłkiem celowym i zasiłkiem stałym na 1000 osób.

Zasiłek stały przysługuje: 1) pełnoletniej osobie samotnie gospodarującej, niezdolnej do pracy z powodu wieku lub całkowicie niezdolnej do pracy, jeżeli jej dochód jest niższy od kryterium dochodowego osoby samotnie gospodarującej; 2) pełnoletniej osobie pozostającej w rodzinie, niezdolnej do pracy z powodu wieku lub całkowicie niezdolnej do pracy, jeżeli jej dochód, jak również dochód na osobę w rodzinie są niższe od kryterium dochodowego na osobę w rodzinie.

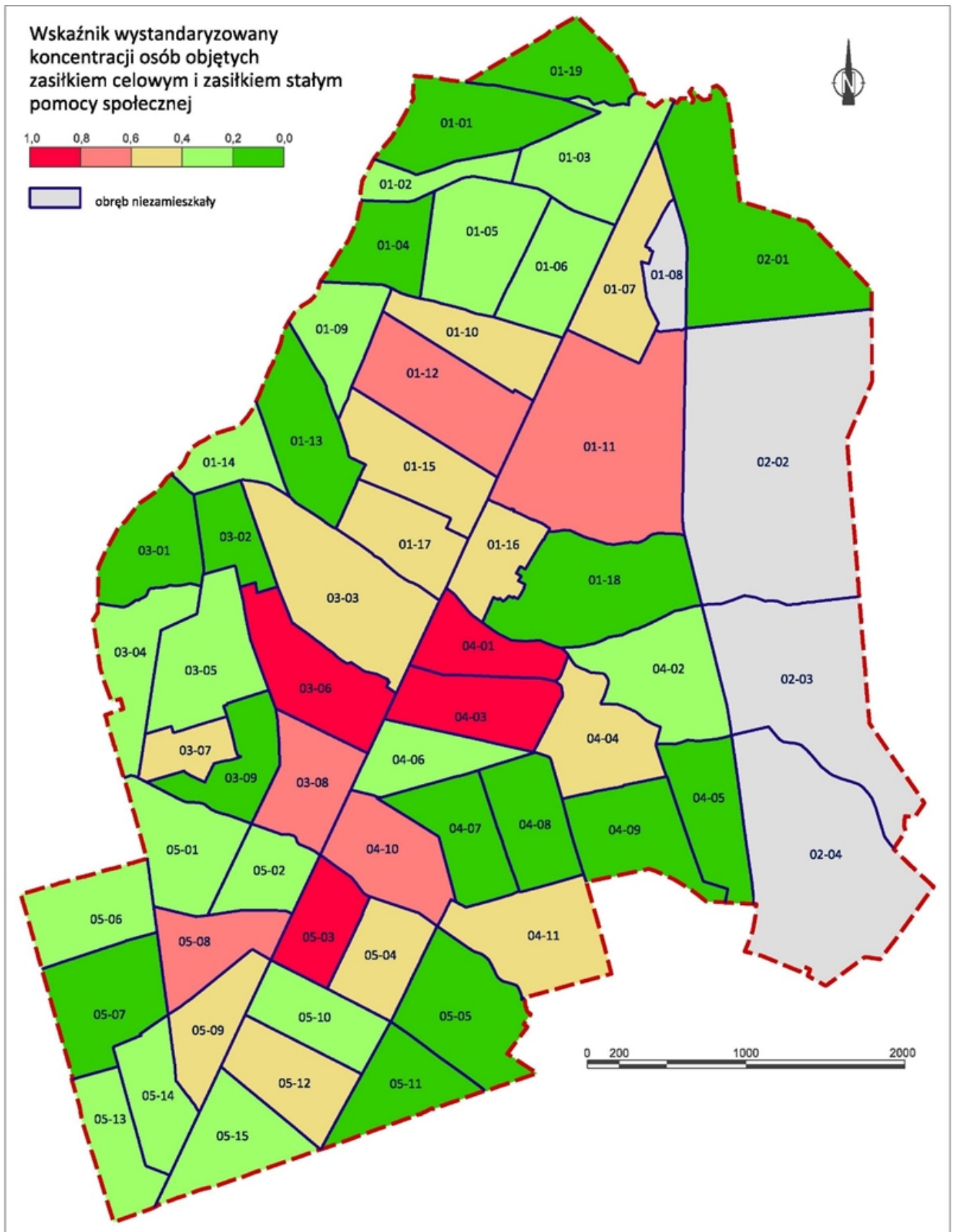
Zasiłek celowy to świadczenie fakultatywne przyznawane na zaspokojenie niezbędnej potrzeby bytowej, a w szczególności na pokrycie części lub całości kosztów zakupu żywności, leków i leczenia, opału, odzieży, niezbędnych przedmiotów użytku domowego, drobnych remontów i napraw w mieszkaniu, a także kosztów pogrzebu. Wg danych OPS Marki w 2017 roku, w gminie liczba osób objętych zasiłkiem celowym i zasiłkiem stałym wynosiła 785 osób. Największą koncentrację osób objętych zasiłkiem celowym i zasiłkiem stałym pomocy społecznej w Markach stwierdzono w jednostce przestrzennej 05-03. Wartość powyżej 75% max. wartości wskaźnika częściowego odnotowano również w jednostce 03-06, 04-01, 04-03.

Przyczyn koncentracji ludności korzystających z pomocy społecznej należy poszukiwać przede wszystkim w sposobie prowadzenia polityki komunalnej na terenie gminy. Gmina wspiera mieszkańców o niskich dochodach m. in. poprzez udostępnianie mieszkań komunalnych i socjalnych. Obiekty komunalne i socjalne koncentrują się w kilku lokalizacjach gminy. Są to obiekty wielorodzinne, zlokalizowane z reguły w sąsiedztwie innych obiektów gminnych. Tym samym wybrane przestrzenie gminy „koncentrują” mieszkańców, którzy korzystają z pomocy społecznej. Same przyczyny korzystania z pomocy społecznej są bardzo różnorodne. Zaliczyć do nich można „generalnie” pewien stopień niesamodzielności w radzeniu sobie w sytuacji życiowej, który przekłada się na niższy status materialny. Wynika to m. in. z wykształcenia, umiejętności zawodowych, postaw życiowych, stanu zdrowia, sytuacji rodzinnej, etc.

Tabela . Wyniki standaryzacji liniowej koncentracji osób objętych zasiłkiem celowym i zasiłkiem stałym pomocy społecznej w Markach

Lp.	Jedn.	Wynik	Lp.	Jedn.	Wynik	Lp.	Jedn.	Wynik	Lp.	Jedn.	Wynik
1	05-03	1,00	16	05-04	0,47	31	01-09	0,32	46	05-07	0,16
2	03-06	0,97	17	01-16	0,44	32	04-06	0,30	47	01-04	0,15
3	04-01	0,89	18	01-10	0,44	33	01-02	0,28	48	03-02	0,13
4	04-03	0,87	19	05-09	0,43	34	04-02	0,27	49	01-13	0,12
5	01-11	0,73	20	01-15	0,42	35	01-14	0,26	50	01-19	0,00
6	05-08	0,73	21	01-07	0,41	36	05-13	0,25	51	02-01	0,00
7	03-08	0,71	22	05-14	0,40	37	01-05	0,24	52	03-01	0,00
8	04-10	0,71	23	05-01	0,37	38	05-06	0,21	53	04-09	0,00
9	01-12	0,68	24	01-03	0,37	39	01-18	0,20	54	01-08	-
10	03-07	0,58	25	03-05	0,36	40	04-07	0,20	55	02-02	-
11	03-03	0,58	26	01-06	0,34	41	03-09	0,19	56	02-03	-
12	05-12	0,53	27	05-15	0,34	42	01-01	0,19	57	02-04	-
13	04-11	0,52	28	03-04	0,34	43	05-05	0,17	58	04-05	-
14	01-17	0,48	29	05-02	0,33	44	04-08	0,17	-	-	-
15	04-04	0,47	30	05-10	0,33	45	05-11	0,16	-	-	-

Rysunek . Wyniki standaryzacji liniowej koncentracji osób objętych zasiłkiem celowym i zasiłkiem stałym pomocy społecznej w Markach

3.5 Wskaźnik wystandaryzowany koncentracji interwencji administracyjno-prawnych wobec osób nadużywających alkoholu

Skala zjawiska: Liczba interwencji administracyjno-prawnych wobec osób nadużywających alkoholu,

Natężenie zjawiska: Liczba interwencji administracyjno-prawnych wobec osób nadużywających alkoholu na 1000 osób.

Wg danych Policji w 2017 roku w gminie stwierdzono 44 interwencje administracyjno-prawne wobec osób nadużywających alkoholu.

Największą koncentrację interwencji administracyjno-prawnych wobec osób nadużywających alkoholu w Markach stwierdzono w jednostce przestrzennej 05-03. Wskazana jednostka przestrzenna wyraźnie „koncentrowała” ilość interwencji w skali całej gminy. Interwencje są istotnym krokiem do podjęcia leczenia przez osoby uzależnione od alkoholu. Wskazują również na skalę problemu alkoholowego, który często współwystępuje z szeregiem innych negatywnych zjawisk społecznych.

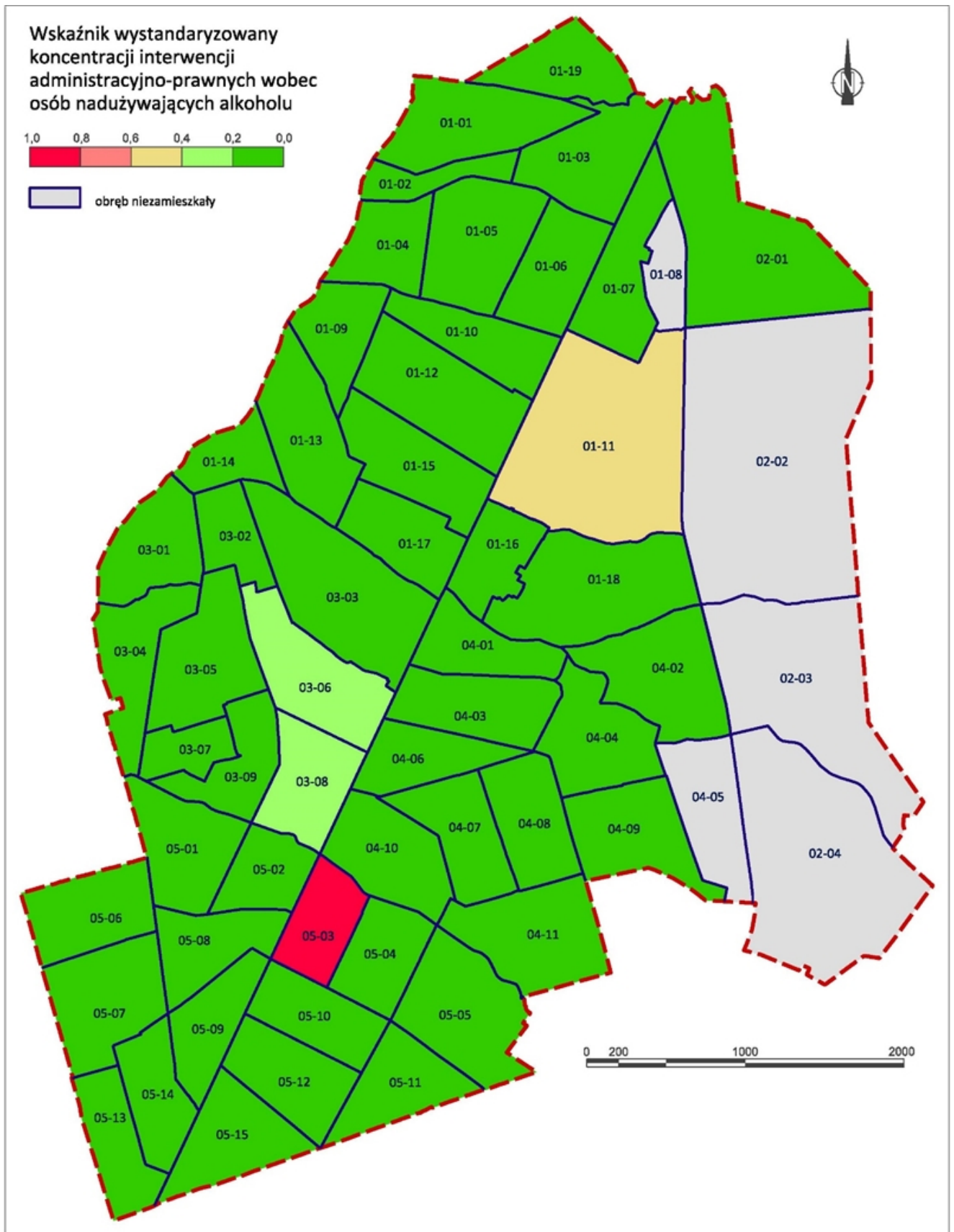
Alkoholizm jest jednym z najczęstszych uzależnień i dotyka ludzi o różnym stopniu sytuacji materialnej. Uzależnienie od alkoholu negatywnie wpływa na szereg aspektów funkcjonowania danej osoby w społeczeństwie, w tym również w rodzinie, niszcząc relacje międzyludzkie. Jest też jedną z istotnych przyczyn bezdomności. Istnieje wiele teorii tłumaczących przyczyny alkoholizmu (w tym medyczne, psychologiczne, pedagogiczne, socjologiczne).

Tabela . Wyniki standaryzacji liniowej koncentracji interwencji administracyjno-prawnych wobec osób nadużywających alkoholu w Markach

Lp.	Jedn.	Wynik	Lp.	Jedn.	Wynik	Lp.	Jedn.	Wynik	Lp.	Jedn.	Wynik
1	05-03	1,00	16	01-12	0,06	31	03-01	0,00	46	05-06	0,00
2	01-11	0,42	17	01-15	0,06	32	03-02	0,00	47	05-07	0,00
3	03-06	0,22	18	04-10	0,06	33	03-04	0,00	48	05-09	0,00
4	03-08	0,22	19	04-01	0,06	34	03-05	0,00	49	05-11	0,00
5	05-02	0,14	20	01-01	0,00	35	03-07	0,00	50	05-12	0,00
6	01-06	0,11	21	01-02	0,00	36	03-09	0,00	51	05-13	0,00
7	01-07	0,11	22	01-03	0,00	37	04-02	0,00	52	05-14	0,00
8	03-03	0,11	23	01-04	0,00	38	04-03	0,00	53	05-15	0,00
9	05-01	0,10	24	01-05	0,00	39	04-04	0,00	54	01-08	-
10	01-09	0,09	25	01-10	0,00	40	04-06	0,00	55	02-02	-
11	01-16	0,07	26	01-13	0,00	41	04-07	0,00	56	02-03	-
12	01-18	0,07	27	01-14	0,00	42	04-08	0,00	57	02-04	-
13	05-10	0,06	28	01-17	0,00	43	04-09	0,00	58	04-05	-
14	05-08	0,06	29	01-19	0,00	44	04-11	0,00	-		
15	05-04	0,06	30	02-01	0,00	45	05-05	0,00	-		

Rysunek . Wyniki standaryzacji liniowej koncentracji interwencji administracyjno-prawnych wobec osób nadużywających alkoholu w Markach

3.6 Wskaźnik wystandaryzowany koncentracji interwencji dotyczących przemocy domowej odnotowanych przez Policję w ramach "Niebieskiej Karty"

Skala zjawiska: Liczba interwencji dotyczących przemocy domowej odnotowanych przez Policję w ramach "Niebieskiej Karty",

Natężenie zjawiska: Liczba interwencji dotyczących przemocy domowej odnotowanych przez Policję w ramach "Niebieskiej Karty" ma 1000 osób.

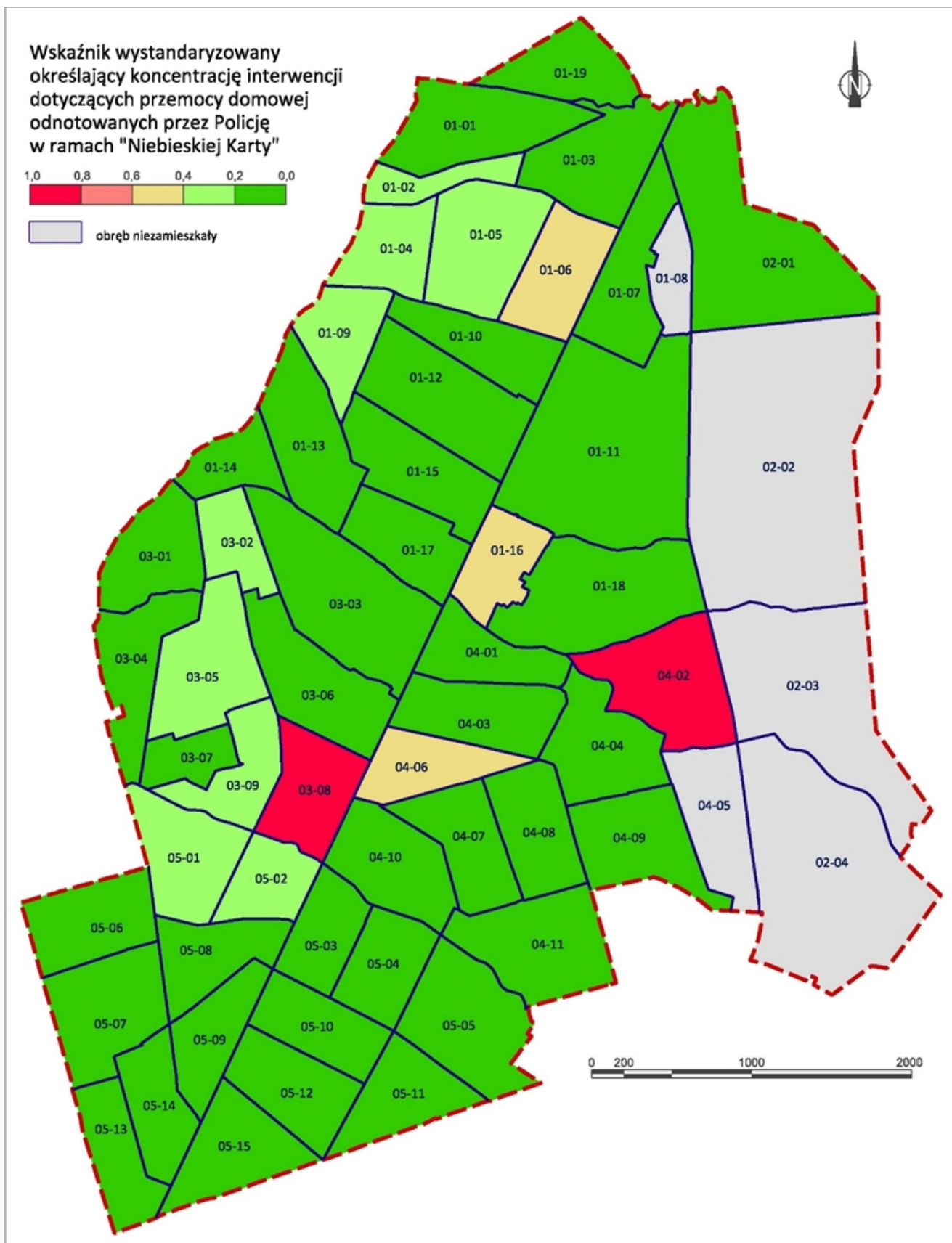
Wg danych Policji w 2017 roku w gminie odnotowano 33 interwencje dot. przemocy w rodzinie w ramach „Niebieskiej Karty”.

Największą koncentrację interwencji dot. przemocy w rodzinie w ramach „Niebieskiej Karty” w Markach stwierdzono w jednostce przestrzennej 04-02. Wartość powyżej 75% max. wartości wskaźnika częściowego odnotowano również w jednostce 03-08. Procedura „Niebieskiej Karty” tylko częściowo wskazuje na problem przemocy w rodzinie, gdyż dotyczy tylko zdarzeń „zgłoszonych”. Przyczyny przemocy w rodzinie są różnorodne i wynikają m. in. z nieumiejętności wychowania dzieci (przemoc wynikająca np. z charakteru dziecka), braku wiedzy i umiejętności wychowawczych, brak odpowiedniego wykształcenia, kłopotów małżeńskich.

Tabela . Wyniki standaryzacji liniowej koncentracji interwencji dotyczących przemocy domowej odnotowanych przez Policję w ramach "Niebieskiej Markach

Lp.	Jedn.	Wynik	Lp.	Jedn.	Wynik	Lp.	Jedn.	Wynik	Lp.	Jedn.	Wynik
1	04-02	1,00	16	01-17	0,20	31	01-18	0,00	46	05-06	0,00
2	03-08	0,89	17	04-03	0,20	32	01-19	0,00	47	05-07	0,00
3	01-06	0,48	18	01-10	0,20	33	02-01	0,00	48	05-09	0,00
4	04-06	0,45	19	05-08	0,19	34	03-01	0,00	49	05-10	0,00
5	01-16	0,41	20	05-04	0,19	35	03-03	0,00	50	05-11	0,00
6	05-02	0,40	21	01-12	0,19	36	03-04	0,00	51	05-12	0,00
7	05-01	0,37	22	01-15	0,19	37	03-07	0,00	52	05-13	0,00
8	03-05	0,36	23	04-10	0,19	38	04-01	0,00	53	05-14	0,00
9	03-02	0,27	24	05-15	0,19	39	04-04	0,00	54	01-08	-
10	01-02	0,24	25	01-01	0,00	40	04-07	0,00	55	02-02	-
11	01-05	0,23	26	01-03	0,00	41	04-08	0,00	56	02-03	-
12	01-04	0,22	27	01-07	0,00	42	04-09	0,00	57	02-04	-
13	03-09	0,22	28	01-11	0,00	43	04-11	0,00	58	04-05	-
14	01-09	0,21	29	01-13	0,00	44	05-03	0,00	-	-	-
15	03-06	0,20	30	01-14	0,00	45	05-05	0,00	-	-	-

Rysunek . Wyniki standaryzacji liniowej koncentracji interwencji dotyczących przemocy domowej odnotowanych przez Policję w ramach "Niebieskiej Markach

3.7 Wskaźnik wystandaryzowany koncentracji zjawisk związanych z kradzieżą cudzej rzeczy

Skala zjawiska: Liczba kradzieży cudzej rzeczy,

Natężenie zjawiska: Liczba kradzieży cudzej rzeczy na 1000 osób.

Wg danych Policji w 2017 roku w gminie odnotowano 406 kradzieży cudzej rzeczy.

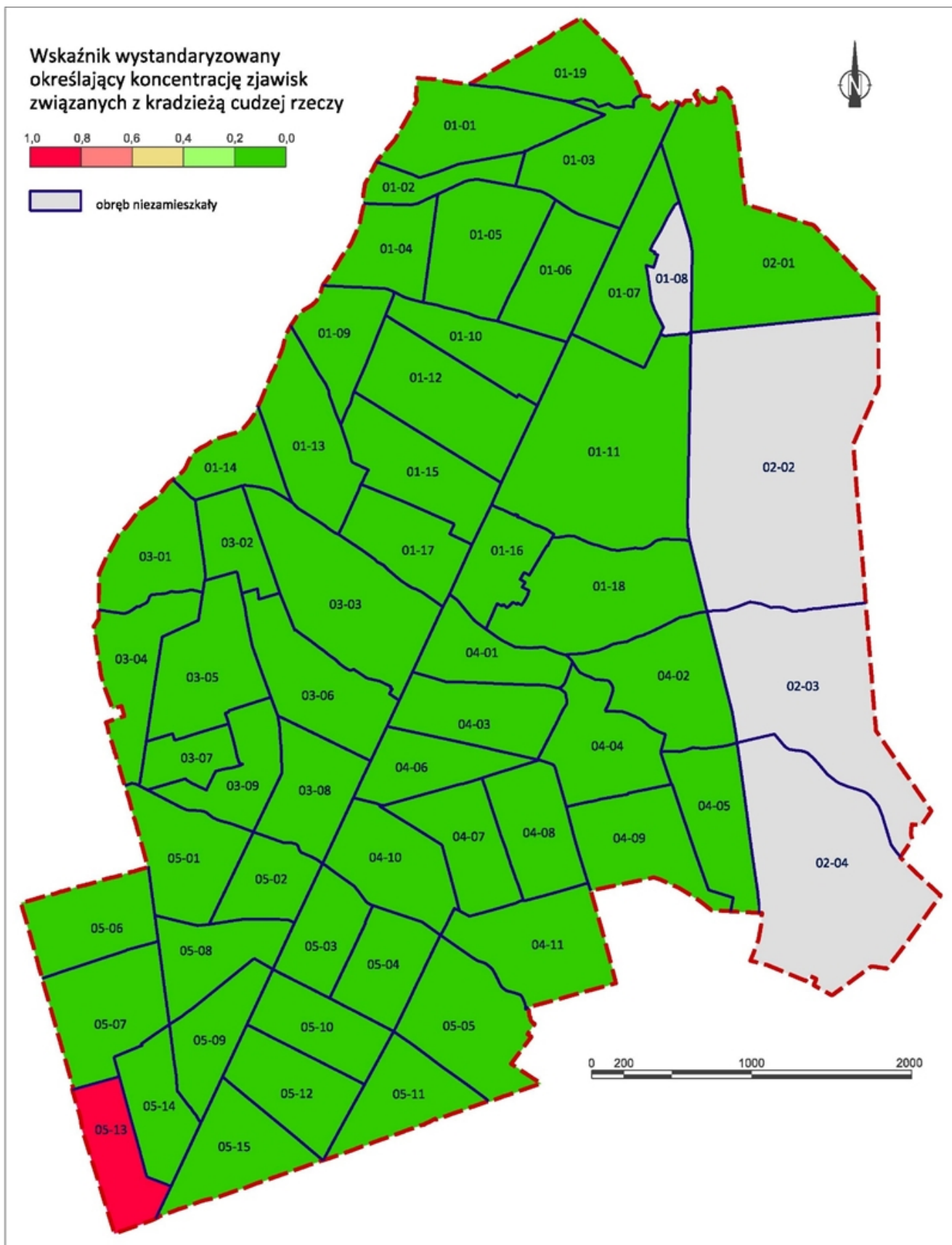

Największą koncentrację kradzieży cudzej rzeczy w Markach stwierdzono w jednostce przestrzennej 05-13. W tym miejscu gminy miała miejsce szczególna koncentracja tego zjawiska. W 2017 roku Policja odnotowała w jednostce 05-13 aż 112 kradzieży cudzej rzeczy. Jednocześnie należy zwrócić uwagę, że w jednostce zlokalizowane jest centrum handlowe M1 Marki.

Tabela . Wyniki standaryzacji liniowej koncentracji zjawisk związanych z kradzieżą cudzej rzeczy w Markach

Lp.	Jedn.	Wynik	Lp.	Jedn.	Wynik	Lp.	Jedn.	Wynik	Lp.	Jedn.	Wynik
1	05-13	1,00	16	05-12	0,03	31	01-05	0,01	46	01-06	0,00
2	05-05	0,14	17	01-15	0,03	32	01-04	0,01	47	04-07	0,00
3	05-15	0,11	18	01-13	0,03	33	04-11	0,01	48	04-01	0,00
4	02-01	0,09	19	05-07	0,03	34	05-09	0,01	49	01-19	0,00
5	03-03	0,08	20	01-09	0,03	35	03-05	0,01	50	03-01	0,00
6	03-08	0,08	21	01-18	0,03	36	05-14	0,01	51	03-02	0,00
7	05-03	0,07	22	01-10	0,03	37	01-14	0,01	52	03-04	0,00
8	01-12	0,06	23	01-02	0,02	38	05-06	0,01	53	04-02	0,00
9	05-01	0,05	24	03-06	0,02	39	04-09	0,01	54	01-08	-
10	01-11	0,05	25	05-10	0,02	40	05-11	0,01	55	02-02	-
11	03-09	0,05	26	04-06	0,02	41	01-03	0,01	56	02-03	-
12	05-04	0,05	27	01-16	0,02	42	01-17	0,01	57	02-04	-
13	05-02	0,04	28	04-10	0,02	43	04-03	0,01	58	04-05	-
14	04-04	0,04	29	04-08	0,02	44	03-07	0,01	-		
15	05-08	0,04	30	01-07	0,01	45	01-01	0,00	-		

Rysunek . Wyniki standaryzacji liniowej koncentracji zjawisk związanych z kradzieżą cudzej rzeczy w Markach

3.8 Wskaźnik wystandaryzowany określający niski poziom uczestnictwa w ofercie instytucji kultury

Skala	Liczba osób	zjawiska:
1.	Liczba osób nie korzystających	z biblioteki,
2.	Liczba osób nie korzystających z oferty zajęć prowadzonych przez MOK.	

zjawiska:

Natężenie

1. Liczba osób nie korzystających z oferty biblioteki na 1000 ludności,
2. Liczba osób nie korzystających z oferty zajęć prowadzonych przez MOK na 1000 ludności.

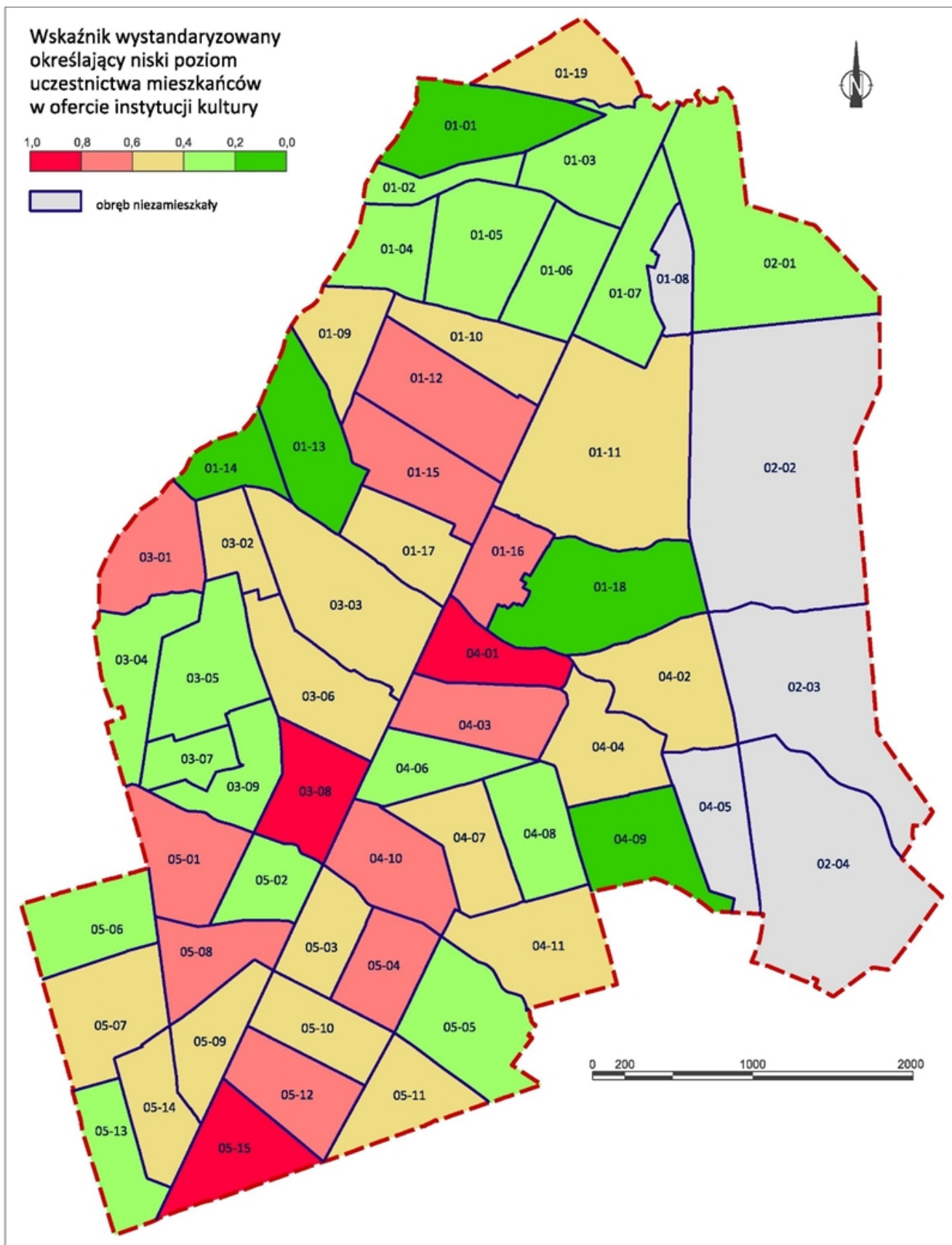
Wg danych Mareckiej Biblioteki Publicznej w 2017 roku w Markach było 4244 czytelników. W przeliczeniu na 1000 ludności miasta czytelnikami biblioteki było 138,36 osób. Wg danych Mareckiego Ośrodka Kultury w 2017 roku w gminie w 2017 roku w Markach z oferty zajęć MOK korzystało 1600 osób. W przeliczeniu na 1000 ludności miasta z oferty MOK korzystało 52,16 osób.

Największą koncentrację zjawisk związanych z niskim uczestnictwem w ofercie instytucji kultury w Markach stwierdzono w jednostce przestrzennej 03-08. Wartość powyżej 75% max. wartości wskaźnika cząstkowego odnotowano również w jednostce 05-15, 04-01. Co ciekawe, rozkład przestrzenny wskaźnika nie jest uzależniony od odległości od siedzib instytucji kultury w mieście. Najwyższy poziom uczestnictwa w ofercie instytucji kultury pod względem liczby osób korzystających z oferty na 1000 mieszkańców dotyczył jednostki przestrzennej 01-18 (wartość 121,53). Jednocześnie w tej części miasta odnotowano jeden z najwyższych odsetków ludności w wieku przedprodukcyjnym (w 2017 roku było to 36,85%, przy średniej gminnej 24,95%). W jednostce przestrzennej mieszkało w 2017 roku 279 osób w wieku przedprodukcyjnym. W jednostce 03-08 ludność w wieku przedprodukcyjnym stanowiła natomiast 20,79% ludności miasta. Poza tym w tej jednostce odnotowano wysoką wartość innych wskaźników problemowych sfery społecznej, m. in. dot. pomocy społecznej, bezrobocia oraz ludności w wieku poprodukcyjnym. Dane te wskazują, że poziom uczestnictwa w ofercie kultury w Markach uzależniony jest częściowo od struktury demograficznej (dzieci i młodzieży stanowią jedną z kluczowych grup odbiorców tej oferty). Nie bez znaczenia dla uczestnictwa w kulturze może status społeczny (wynikający z wykształcenia, sytuacji materialnej, świadomości rozwoju kulturalnego i intelektualnego).

Tabela . Wyniki standaryzacji liniowej koncentracji zjawisk związanych z niskim uczestnictwem w ofercie instytucji kultury w Markach

Lp.	Jedn.	Wynik	Lp.	Jedn.	Wynik	Lp.	Jedn.	Wynik	Lp.	Jedn.	Wynik
1	03-08	1,00	16	01-11	0,58	31	01-10	0,43	46	05-13	0,21
2	05-15	0,85	17	05-10	0,58	32	04-08	0,40	47	01-07	0,21
3	04-01	0,83	18	05-14	0,55	33	04-06	0,40	48	03-04	0,21
4	05-01	0,73	19	04-02	0,53	34	01-02	0,39	49	01-13	0,20
5	01-15	0,71	20	05-11	0,53	35	02-01	0,37	50	04-09	0,18
6	01-16	0,69	21	05-03	0,53	36	01-03	0,35	51	01-14	0,13
7	05-08	0,68	22	01-09	0,51	37	01-05	0,34	52	01-01	0,12
8	04-03	0,68	23	01-19	0,48	38	01-06	0,34	53	01-18	0,00
9	01-12	0,68	24	05-07	0,48	39	03-05	0,32	54	01-08	-
10	03-01	0,62	25	04-11	0,48	40	03-09	0,32	55	02-02	-
11	05-04	0,61	26	04-04	0,47	41	01-04	0,32	56	02-03	-
12	04-10	0,61	27	04-07	0,46	42	05-06	0,31	57	02-04	-
13	05-12	0,61	28	03-06	0,45	43	05-02	0,31	58	04-05	-
14	01-17	0,60	29	03-02	0,45	44	03-07	0,31	-	-	-
15	03-03	0,59	30	05-09	0,45	45	05-05	0,26	-	-	-

Rysunek . Wyniki standaryzacji liniowej koncentracji zjawisk związanych z niskim uczestnictwem w ofercie instytucji kultury w Markach

3.9 Wskaźnik wystandaryzowany niskiej aktywności obywatelskiej
**Frekwencja w wyborach samorządowych (1 tura) w 2014 roku,
 Liczba organizacji pozarządowych.**

Wg danych Państwowej Komisji Wyborczej w 2014 roku w wyborach samorządowych w Markach

(1 tura) odnotowano 47,5% frekwencję wyborczą.

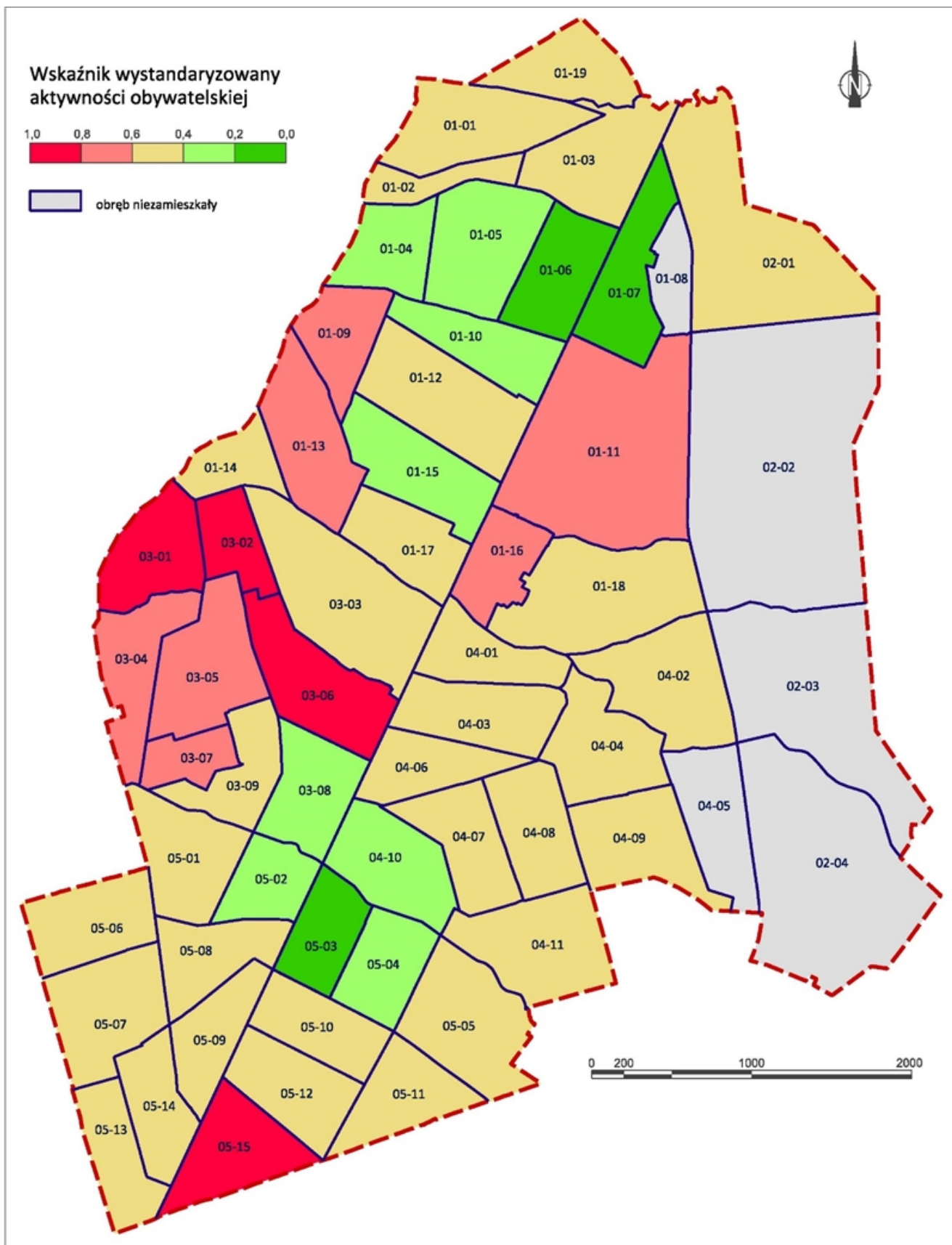
Wg danych UM Marki w 2017 roku na terenie miasta zarejestrowanych było 59 organizacji pozarządowych.

Największą koncentrację zjawisk związanych z niską aktywnością obywatelską stwierdzono w jednostce przestrzennej 05-15. Wartość powyżej 75% max. wartości wskaźnika cząstkowego odnotowano również w jednostce 03-01, 03-02, 03-06. W jednostce 05-15 frekwencja wyborcza w wyborach samorządowych w 2014 roku była najniższa w skali całej gminy i wyniosła jedynie 28,7%. Niską frekwencję wyborczą odnotowano ponadto w jednostkach 03-01, 03-02, 03-06 (33,1%). Szukając przyczyn takiego stanu warto zwrócić uwagę na zmiany liczby ludności na analizowanym terenie. W jednostce przestrzennej 05-15 w okresie od 2010 do 2017 roku odnotowano przyrost ludności o 35,98%. Analogicznie wzrost liczby ludności odnotowano łącznie dla jednostek 03-01, 03-02 oraz 03-06, które tworzą jeden okręg wyborczy (łącznie przyrost o 18,11%). Oznacza to, że prawdopodobną przyczyną niskiej frekwencji wyborczej był fakt zamieszkania na terenie gminy nowych mieszkańców, którzy z różnych przyczyn nie uczestniczyli w życiu społecznym i obywatelskim na terenie gminy.

Tabela . Wyniki standaryzacji liniowej koncentracji zjawisk związanych z niską aktywnością obywatelską w Markach

Lp.	Jedn.	Wynik	Lp.	Jedn.	Wynik	Lp.	Jedn.	Wynik	Lp.	Jedn.	Wynik
1	05-15	1,00	16	05-14	0,60	31	03-09	0,48	46	04-10	0,33
2	03-01	0,91	17	04-07	0,58	32	05-10	0,47	47	05-04	0,33
3	03-02	0,91	18	04-08	0,58	33	01-17	0,46	48	01-04	0,33
4	03-06	0,83	19	05-05	0,58	34	03-03	0,46	49	01-05	0,33
5	01-11	0,72	20	05-12	0,56	35	01-18	0,45	50	03-08	0,23
6	01-09	0,65	21	05-11	0,56	36	05-01	0,44	51	01-07	0,17
7	03-04	0,64	22	01-14	0,54	37	04-01	0,43	52	01-06	0,16
8	03-05	0,64	23	05-07	0,52	38	04-02	0,43	53	05-03	0,00
9	03-07	0,64	24	04-03	0,51	39	01-03	0,42	54	01-08	-
10	01-16	0,63	25	04-04	0,51	40	04-06	0,42	55	02-02	-
11	01-13	0,61	26	04-09	0,51	41	04-11	0,42	56	02-03	-
12	05-06	0,60	27	01-01	0,51	42	01-02	0,42	57	02-04	-
13	05-08	0,60	28	01-19	0,51	43	05-02	0,38	58	04-05	-
14	05-09	0,60	29	02-01	0,51	44	01-10	0,36	-	-	-
15	05-13	0,60	30	01-12	0,48	45	01-15	0,36	-	-	-

Rysunek . Wyniki standaryzacji liniowej koncentracji zjawisk związanych z niską aktywnością obywatelską w Markach

3.10 Wskaźnik wystandaryzowany niskiej atrakcyjności osiedleńczej

Skala zjawiska: Zmiana liczby ludności w okresie 2010 – 2017,

Natężenie zjawiska: % zmiana liczby ludności w okresie 2010 – 2017.

Atrakcyjność osiedleńczą miasta oceniono na podstawie danych dot. zmiany ludności miasta w okresie

2010-2017. Miasto Marki jest bardzo atrakcyjnym kierunkiem migracji, co ma swoje odzwierciedlenie w szybkim przyroście ludności miasta. W okresie od 2010 do 2017 roku odnotowano 21,66% wzrost liczby mieszkańców Marek. W 2010 roku miasta wg danych UM Marki zamieszkałe było przez 25212 osób, w 2017 roku już przez 30673.

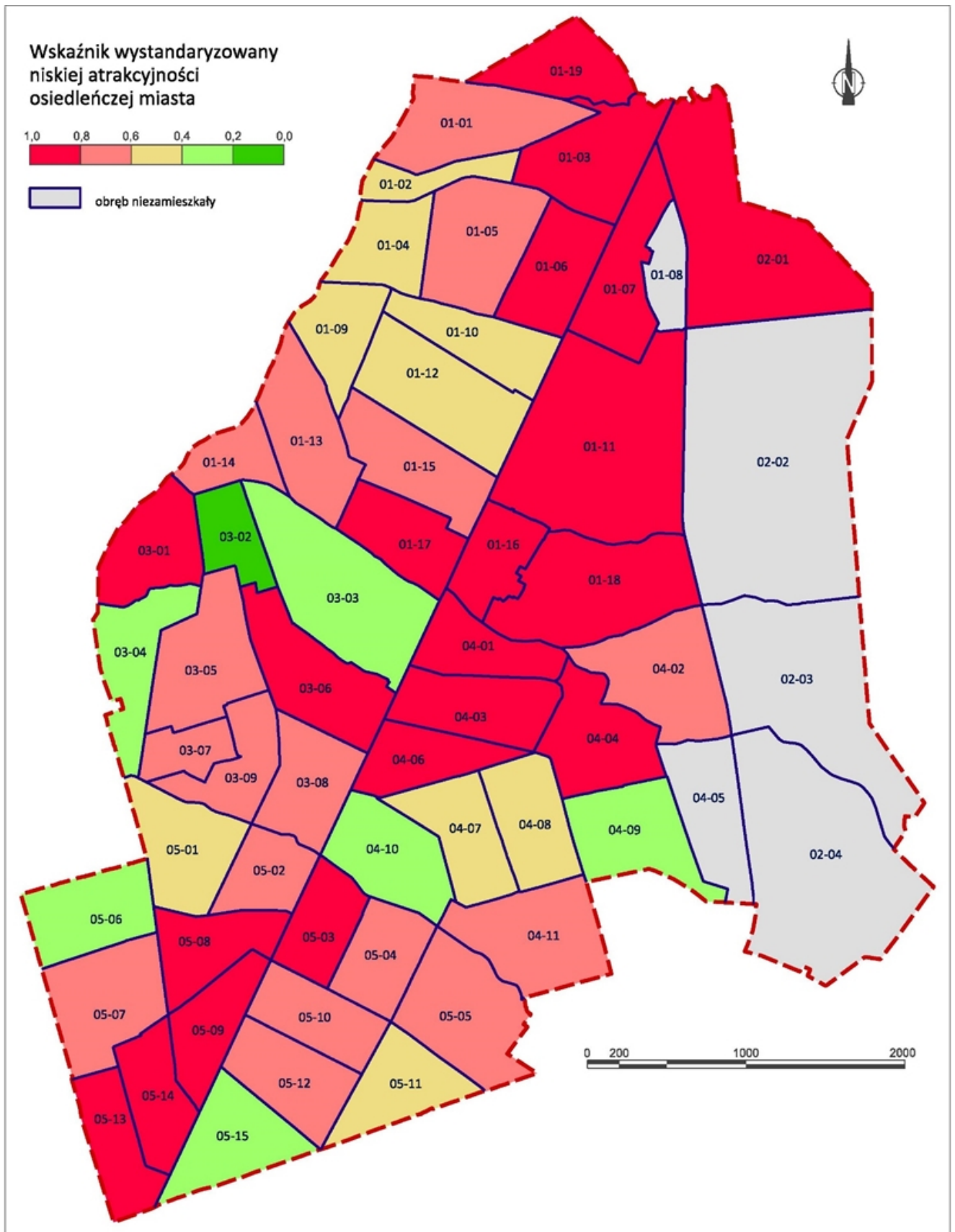
Przyrost ludności wywiera presję na szereg aspektów funkcjonowania miasta, jednak w ostatecznym rozrachunku jest zjawiskiem pozytywnym. Atrakcyjność osiedleńcza w mieście była różnorodna. Pomimo napływu ludności do miasta w Markach zlokalizowane są przestrzenie, w których ludności ubyło.

Najniższą atrakcyjność osiedleńczą odnotowano w jednostce przestrzennej 03-06. Z tej przestrzeni miasta w okresie od 2010 do 2017 roku ubyło 66 mieszkańców. Ubytek ludności odnotowano również w jednostkach 01-19, 01-11, 01-06, 04-03. Odpływ ludności jest naturalnym zjawiskiem dla wybranych przestrzeni miasta i wynika w dużym stopniu z dynamiki przemian demograficznych oraz jest wypadkową indywidualnych decyzji o zmianie miejsca zamieszkania. Największy jednostkowy odpływ ludności w Markach w okresie od 2010 do 2017 był udziałem punktu adresowego ul. Piłsudskiego 115E, który zlokalizowany jest w obrębie jednostki 03-06. W tym okresie z tej lokalizacji ubyło 47 osób. Pod wspomnianym adresem zlokalizowany jest duży wielorodzinny, 13-kondygnacyjny blok mieszkalny, w którym wg stanu z 2017 roku mieszkało 387 osób. W przypadku tego obiektu, jak również innych wielorodzinnych obiektów, można mówić w dużym stopniu o naturalnym procesie opuszczania „mieszkań” przez członków rodziny. Mieszkania w zabudowie wielorodzinnej, zwłaszcza tej która powstała przed kilkoma dekadami, są z reguły nieduże. Nowe pokolenia „migruje” i poszukuje lepszego standardu zamieszkania.

Tabela . Wyniki standaryzacji liniowej koncentracji niskiej atrakcyjności osiedleńczej w Markach

Lp.	Jedn.	Wynik	Lp.	Jedn.	Wynik	Lp.	Jedn.	Wynik	Lp.	Jedn.	Wynik
1	03-06	1,00	16	05-08	0,83	31	04-11	0,71	46	05-01	0,48
2	01-19	0,95	17	04-04	0,81	32	05-10	0,70	47	04-08	0,46
3	01-11	0,90	18	01-03	0,81	33	04-02	0,68	48	05-07	0,39
4	01-06	0,90	19	05-02	0,80	34	01-14	0,68	49	04-10	0,36
5	04-03	0,90	20	01-07	0,80	35	01-15	0,67	50	05-15	0,34
6	02-01	0,90	21	04-09	0,80	36	01-13	0,66	51	03-03	0,32
7	03-01	0,90	22	03-05	0,80	37	03-07	0,64	52	03-04	0,31
8	05-13	0,89	23	01-18	0,78	38	03-09	0,61	53	03-02	0,00
9	04-01	0,89	24	05-06	0,77	39	01-10	0,58	54	01-08	0,00
10	01-16	0,86	25	03-08	0,76	40	01-09	0,56	55	02-02	0,00
11	05-09	0,86	26	05-05	0,76	41	01-02	0,54	56	02-03	0,00
12	04-06	0,86	27	05-04	0,75	42	01-12	0,53	57	02-04	0,00
13	01-17	0,85	28	05-12	0,75	43	01-04	0,51	58	04-05	0,00
14	05-03	0,85	29	01-01	0,73	44	05-11	0,49	-	-	-
15	05-14	0,83	30	01-05	0,72	45	04-07	0,49	-	-	-

Rysunek . Wyniki standaryzacji liniowej koncentracji niskiej atrakcyjności osiedleńczej w Markach

3.11 Suma wskaźników wystandaryzowanych określająca koncentrację problemów społecznych

1. Wskaźnik wystandaryzowany określający koncentrację ludności w wieku nieprodukcyjnym,
2. wskaźnik wystandaryzowany określający koncentrację zjawiska starzejącego się społeczeństwa,
3. Wskaźnik wystandaryzowany określający koncentrację zjawiska długotrwałego bezrobocia,

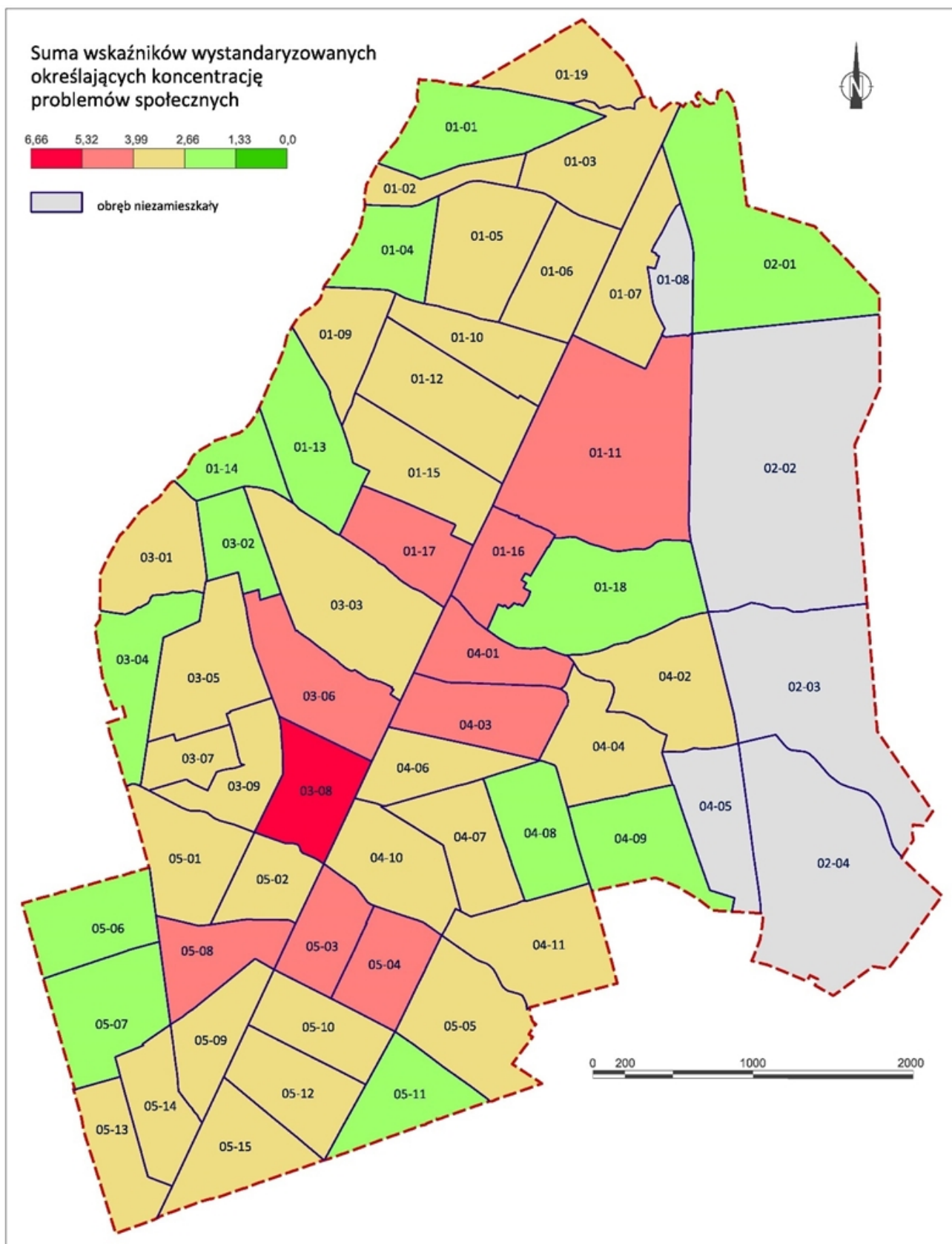
4. Wskaźnik wystandaryzowany koncentracji osób objętych zasiłkiem celowym i zasiłkiem stałym,
5. Wskaźnik wystandaryzowany określający koncentrację interwencji administracyjno-prawnych wobec osób nadużywających alkoholu,
6. Wskaźnik wystandaryzowany określający koncentrację interwencji dotyczących przemocy domowej odnotowanych przez Policję w ramach "Niebieskiej Karty",
7. Wskaźnik wystandaryzowany określający koncentrację zjawisk związanych z kradzieżą cudzej rzeczy,
8. Wskaźnik wystandaryzowany określający poziom uczestnictwa w ofercie instytucji kultury,
9. Wskaźnik wystandaryzowany aktywności obywatelskiej,
10. Wskaźnik wystandaryzowany określający atrakcyjność osiedleńczą miasta.

Syntetyczny wskaźnik degradacji w odniesieniu do wskaźników wystandaryzowanych sfery społecznej, będący wynikiem liczbowym sumy wskaźników cząstkowych dla poszczególnych sfer problemowych wskazuje, że koncentracja problemów społecznych w Markach występuje w szczególności w jednostkach przestrzennych 03-08, 05-03 oraz 05-08.

Tabela . Suma wskaźników wystandaryzowanych sfery społecznej określająca koncentrację negatywnych zjawisk społecznych w Markach

Lp.	Jedn.	Wynik	Lp.	Jedn.	Wynik	Lp.	Jedn.	Wynik	Lp.	Jedn.	Wynik
1	03-08	6,66	16	05-02	3,72	31	01-10	3,02	46	04-08	2,27
2	05-03	5,26	17	03-05	3,69	32	03-01	2,94	47	01-18	2,25
3	05-08	5,24	18	05-10	3,67	33	04-07	2,91	48	02-01	2,25
4	01-16	4,78	19	03-03	3,62	34	01-19	2,89	49	03-04	2,17
5	03-06	4,76	20	05-12	3,59	35	05-05	2,86	50	01-14	2,13
6	04-01	4,72	21	04-04	3,47	36	01-07	2,86	51	01-13	2,09
7	04-03	4,71	22	04-06	3,43	37	01-02	2,77	52	05-07	2,04
8	01-11	4,69	23	05-13	3,39	38	03-09	2,72	53	04-09	1,60
9	01-17	4,18	24	01-06	3,25	39	03-07	2,70	54	01-08	0,00
10	05-04	4,12	25	01-03	3,24	40	01-05	2,67	55	02-02	0,00
11	01-15	3,95	26	04-11	3,22	41	05-06	2,49	56	02-03	0,00
12	05-15	3,93	27	04-02	3,21	42	05-11	2,46	57	02-04	0,00
13	01-12	3,93	28	01-09	3,19	43	03-02	2,38	58	04-05	0,00
14	05-01	3,85	29	05-09	3,11	44	01-04	2,36	-		
15	04-10	3,82	30	05-14	3,03	45	01-01	2,34	-		

Rysunek . Suma wskaźników wystandaryzowanych sfery społecznej określająca koncentrację negatywnych zjawisk społecznych w Markach

4. Diagnoza zjawisk w sferze gospodarczej

4.1 Wskaźnik wystandaryzowany zjawisk związanych z zamknięciem działalności gospodarczej

Skala zjawiska: liczba wykreślonych działalności gospodarczych w okresie 2010 – 2018,

Natężenie zjawiska: liczba wykreślonych działalności gospodarczych w okresie 2010 – 2018 na 1000 działalności.

Wg danych CEDIG w okresie od 2010 do 2018 roku# z rejestru wykreślonych zostało 2169 indywidualnych działalności gospodarczych, co stanowiło łącznie 39,47% wszystkich zarejestrowanych w tym czasie działalności gospodarczych.

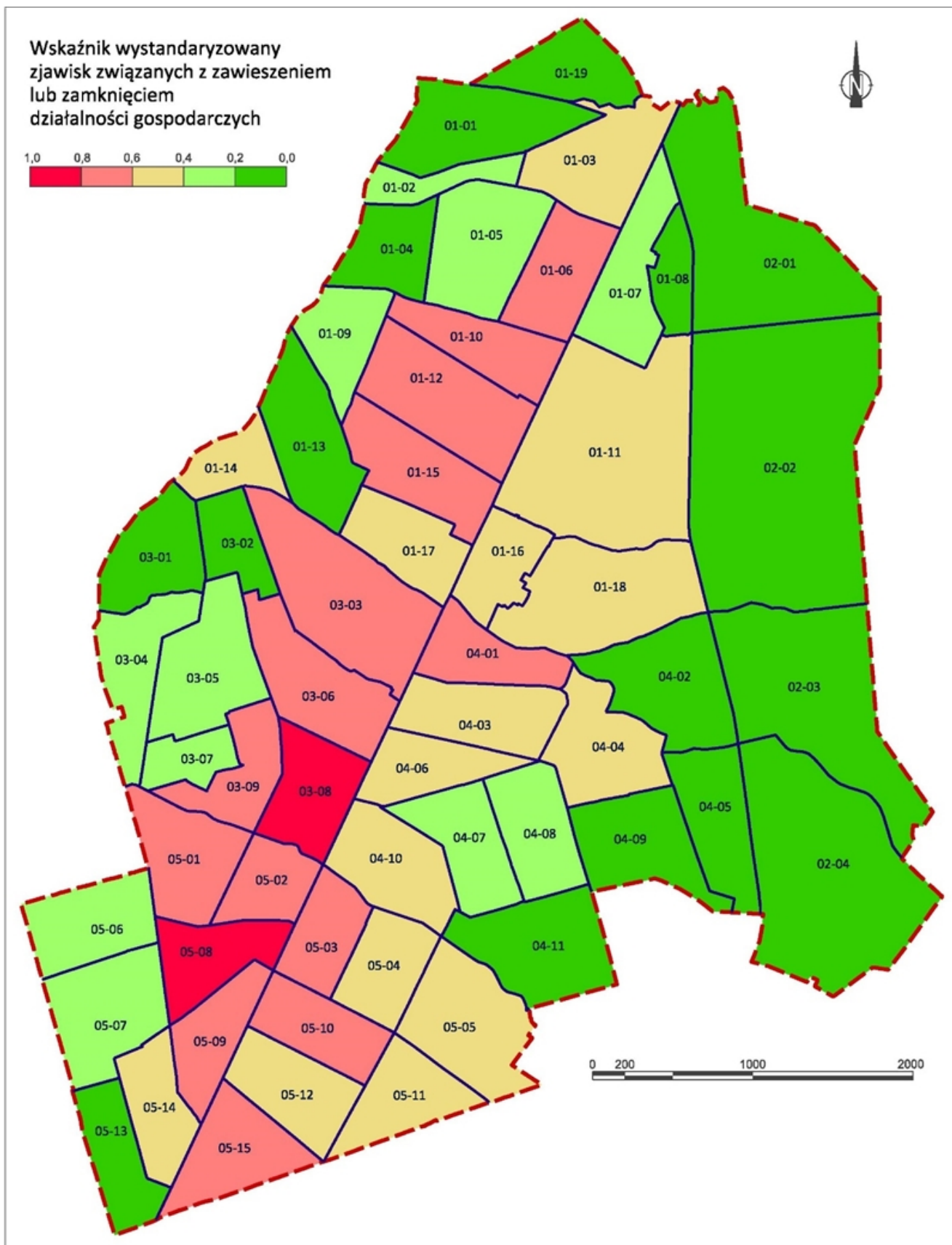
Najwyższą koncentrację wykreśleń działalności gospodarczych w okresie od 2010 do 2018 roku odnotowano w jednostce przestrzennej 03-08. W tym czasie stwierdzono 120 wykreśleń na 270 zarejestrowanych działalności gospodarczych. Wartość powyżej 75% max. wartości wskaźnika cząstkowego odnotowano ponadto w jednostkach przestrzennych 05-08, 03-06, 05-01.

Jedną z przyczyn wykreśleń, oprócz sytuacji ekonomicznej danego przedsiębiorstwa, jest również fakt naturalnego wygaszania działalności gospodarczej ze względu na wiek. W jednostce 03-08 ma to swoje potwierdzenie w danych demograficznych. W tej jednostce odnotowano najwyższą w skali miasta koncentrację ludności w wieku poprodukcyjnym. Należy zauważyć, że w obecnej chwili w skali poszczególnych jednostek samorządowych obserwowane jest zjawisko przechodzenia wyżu demograficznego z lat 50-tych XX wieku do kategorii wieku poprodukcyjnego. Jednocześnie w Markach widoczny jest istotny przyrost ludności miasta. Napływ ludności, głównie w wieku produkcyjnym, do poszczególnych jednostek przestrzennych „wpływa” na wskaźniki dot. odsetka wykreśleń działalności gospodarczych. Tam gdzie napływ ludności jest mniejszy i jednocześnie wyższe odsetki ludności w wieku poprodukcyjnym, tam obserwowano większy odsetek wykreśleń działalności gospodarczych.

Tabela . Wyniki standaryzacji liniowej koncentracji zjawisk związanych z zamknięciem działalności gospodarczej w Markach

Lp.	Jedn.	Wynik	Lp.	Jedn.	Wynik	Lp.	Jedn.	Wynik	Lp.	Jedn.	Wynik
1	03-08	1,00	16	01-18	0,60	31	01-09	0,40	46	04-09	0,17
2	05-08	0,91	17	05-04	0,59	32	04-07	0,39	47	05-13	0,17
3	03-06	0,80	18	01-16	0,57	33	03-07	0,36	48	01-13	0,15
4	05-01	0,79	19	04-03	0,56	34	03-05	0,34	49	04-02	0,09
5	05-15	0,74	20	01-17	0,54	35	05-06	0,32	50	04-11	0,01
6	05-09	0,70	21	01-11	0,53	36	01-05	0,31	51	01-19	0,00
7	03-03	0,70	22	05-12	0,53	37	01-02	0,31	52	02-01	0,00
8	05-03	0,67	23	04-04	0,50	38	01-07	0,28	53	03-01	0,00
9	05-02	0,67	24	05-05	0,49	39	04-08	0,28	54	01-08	-
10	01-15	0,67	25	04-06	0,48	40	03-04	0,27	55	02-02	-
11	01-06	0,67	26	04-10	0,47	41	03-09	0,24	56	02-03	-
12	05-10	0,66	27	05-14	0,47	42	05-07	0,22	57	02-04	-
13	01-12	0,65	28	01-14	0,46	43	03-02	0,20	58	04-05	-
14	01-10	0,65	29	05-11	0,43	44	01-04	0,18	-	-	-
15	04-01	0,61	30	01-03	0,41	45	01-01	0,17	-	-	-

Rysunek . Wyniki standaryzacji liniowej koncentracji zjawisk związanych z zamknięciem działalności gospodarczej w Markach

4.2 Wskaźnik wystandaryzowany określający niski poziom przedsiębiorczości

Skala zjawiska: Liczba osób w wieku produkcyjnym nie prowadząca działalności gospodarczej,

Natężenie zjawiska: Liczba osób prowadzących działalność gospodarczą na 1000 osób w wieku produkcyjnym.

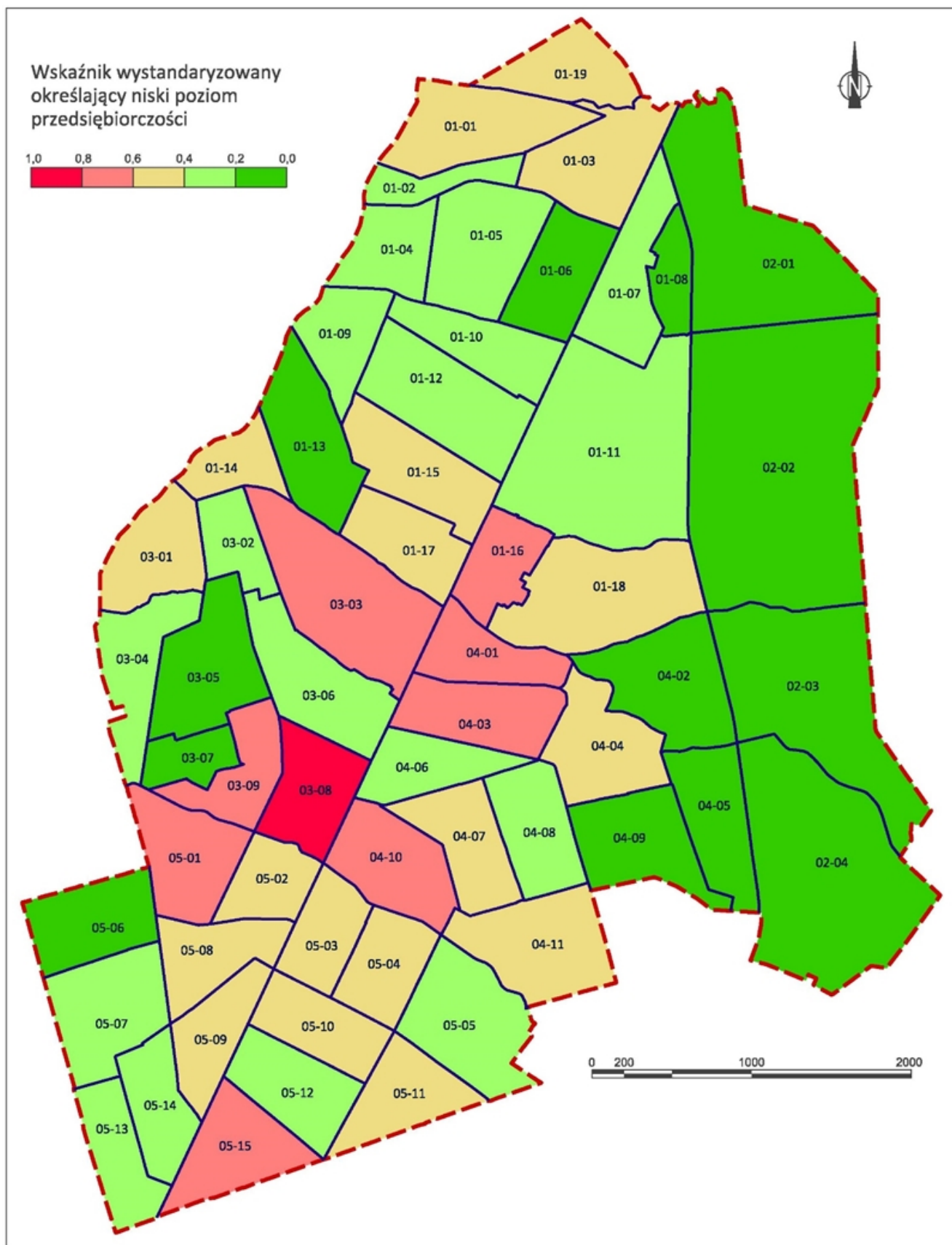
Wg danych CEDIG w 2018 roku działalność gospodarczą w Markach prowadziło 3326 osób fizycznych, co oznaczało, że na 1000 mieszkańców miasta w wieku produkcyjnym działalność prowadziło 177,9 osób.

Najwyższą koncentrację niskiej przedsiębiorczości mieszkańców Marek odnotowano w jednostce przestrzennej 03-08. W tej dość licznie zamieszkałej przestrzeni miasta działalność gospodarczą prowadziło 150 osób, co oznacza, że na 1000 mieszkańców przypadało 105 osób prowadzących działalność gospodarczą. Jak już wcześniej zauważono jednostka 03-08 to przestrzeń miasta, w której koncentruje się zjawisko starzenia się społeczeństwa, a tym samym występuje m. in. naturalne zjawisko wygaszania działalności gospodarczej ze względu na wiek. Jednocześnie w tej części miasta mieszka znaczna liczba mieszkańców korzystających z pomocy społecznej. Te czynniki w największym stopniu kształtują poziom przedsiębiorczości. Należy bowiem zauważyć, że osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą tworzą w dużej większości małe przedsiębiorstwa, które nie potrzebują rozbudowanej infrastruktury lokalowej. Jednocześnie w Markach trudno wskazać jedną przestrzeń o wyraźnych cechach handlowych, tj. charakterystyczną dla centrów miast, w których przestrzeń na niedużej powierzchni zdominowana jest przez sklepy, butiki, lokale gastronomiczne, rzemiosło, etc. Tym samym trudno wskazać na inne przyczyny niskiej przedsiębiorczości, niż te wynikające m.in. z wykształcenia, umiejętności, czy też wieku.

Tabela . Wyniki standaryzacji liniowej koncentracji niskiego poziomu przedsiębiorczości w Markach

Lp.	Jedn.	Wynik	Lp.	Jedn.	Wynik	Lp.	Jedn.	Wynik	Lp.	Jedn.	Wynik
1	03-08	1,00	16	05-08	0,47	31	05-12	0,34	46	04-09	0,20
2	04-01	0,74	17	04-07	0,46	32	03-06	0,33	47	01-13	0,19
3	04-10	0,72	18	05-10	0,46	33	04-06	0,32	48	02-01	0,11
4	03-09	0,71	19	04-04	0,45	34	05-05	0,31	49	05-06	0,09
5	04-03	0,62	20	05-09	0,44	35	01-09	0,30	50	04-02	0,05
6	05-01	0,61	21	01-17	0,44	36	01-12	0,29	51	03-07	0,04
7	05-15	0,61	22	01-18	0,43	37	01-10	0,28	52	01-06	0,04
8	03-03	0,61	23	05-11	0,43	38	05-07	0,28	53	03-05	0,00
9	01-19	0,57	24	01-01	0,43	39	01-07	0,27	54	01-08	0,00
10	03-01	0,57	25	01-03	0,43	40	05-13	0,27	55	02-02	0,00
11	01-15	0,57	26	01-14	0,42	41	01-04	0,26	56	02-03	0,00
12	04-11	0,55	27	01-16	0,37	42	01-11	0,26	57	02-04	0,00
13	05-04	0,50	28	01-02	0,36	43	03-04	0,26	58	04-05	0,00
14	05-03	0,49	29	05-14	0,36	44	04-08	0,24	-		
15	05-02	0,49	30	01-05	0,36	45	03-02	0,24	-		

Rysunek . Wyniki standaryzacji liniowej koncentracji niskiego poziomu przedsiębiorczości w Markach

5. Diagnoza zjawisk w sferze środowiskowej

5.1 Wskaźnik wystandaryzowany poziomu hałasu

Poziom hałasu w DB.

W lipcu 2018 roku dokonano pomiaru natężenia hałasu w wybranych lokalizacjach miasta, odnoszących

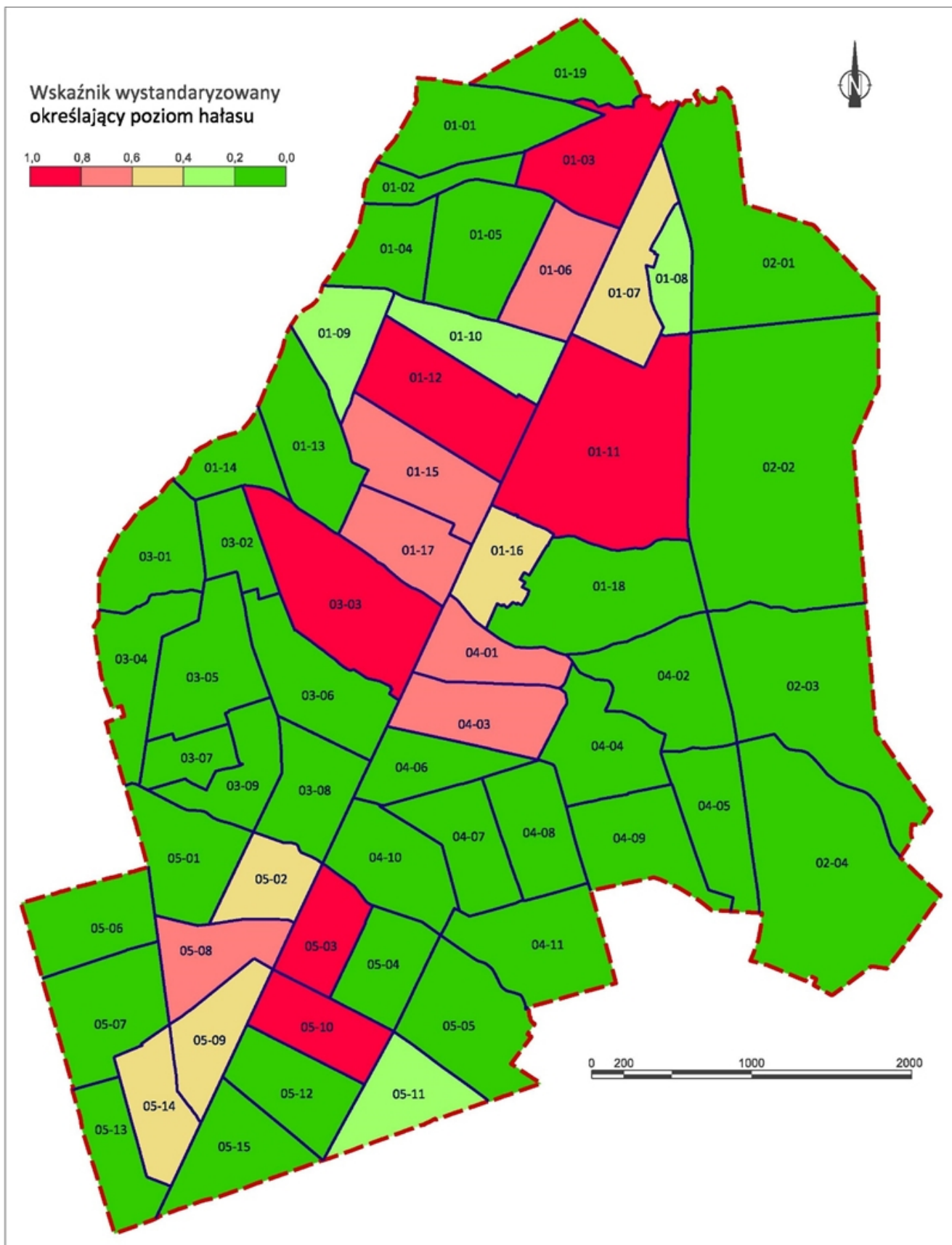
się do wybranych jednostek przestrzennych. Najwyższą wartość hałasu odnotowano w jednostce 01-03, gdzie stwierdzono natężenie hałasu w wysokości 68,6 dB. Wartość przekraczającą 60 dB stwierdzono w jednostkach 01-03, 01-11, 01-12, 03-03, 05-10, 05-03, 04-01, 05-08, 04-03, 01-06, 01-17, 01-15, 05-09.

Głównym źródłem hałasu w Markach jest ruch uliczny, głównie po drodze krajowej nr 8. Wzdłuż tej drogi w Markach zlokalizowana jest m. in. zabudowa wielorodzinna i jednorodzinna oraz znajduje się szereg działalności gospodarczych.

Tabela . Wyniki standaryzacji liniowej zjawiska związanego z hałasem w Markach

Lp.	Jedn.	Wynik	Lp.	Jedn.	Wynik	Lp.	Jedn.	Wynik	Lp.	Jedn.	Wynik
1	01-03	1,00	16	01-07	0,46	31	04-05	0,00	46	04-02	0,00
2	01-11	0,94	17	05-14	0,44	32	01-01	0,00	47	04-04	0,00
3	01-12	0,94	18	03-06	0,37	33	01-02	0,00	48	04-07	0,00
4	03-03	0,93	19	01-10	0,33	34	01-04	0,00	49	04-08	0,00
5	05-10	0,82	20	05-11	0,29	35	01-05	0,00	50	04-09	0,00
6	05-03	0,81	21	05-13	0,17	36	01-09	0,00	51	04-11	0,00
7	04-01	0,80	22	04-06	0,02	37	01-13	0,00	52	05-01	0,00
8	05-08	0,76	23	03-08	0,02	38	01-14	0,00	53	05-04	0,00
9	04-03	0,73	24	04-10	0,02	39	01-18	0,00	54	05-05	0,00
10	01-06	0,69	25	01-08	0,00	40	03-01	0,00	55	05-06	0,00
11	01-17	0,65	26	01-19	0,00	41	03-02	0,00	56	05-07	0,00
12	01-15	0,63	27	02-01	0,00	42	03-04	0,00	57	05-12	0,00
13	05-09	0,55	28	02-02	0,00	43	03-05	0,00	58	05-15	0,00
14	01-16	0,49	29	02-03	0,00	44	03-07	0,00	-		
15	05-02	0,48	30	02-04	0,00	45	03-09	0,00	-		

Rysunek . Wyniki standaryzacji liniowej zjawiska związanego z hałasem w Markach

5.2 Wskaźnik wystandaryzowany poziomu stężenia pyłu PM 10

Poziom stężenia pyłu pm10.

Pył PM10 składa się z mieszaniny cząstek zawieszonych w powietrzu, będących mieszaniną substancji organicznych i nieorganicznych. Pył zawieszony może zawierać substancje toksyczne takie jak

wielopierścieniowe węglowodory aromatyczne (np. benzo/a/piren), metale ciężkie oraz dioksyny i furany. Pył PM10 zawiera cząstki o średnicy mniejszej niż 10 mikrometrów, które mogą docierać do górnych dróg oddechowych i płuc. Poziom dopuszczalny dla stężenia średniodobowego wynosi 50 µg/m³ i może być przekraczany nie więcej niż 35 dni w ciągu roku. Poziom dopuszczalny dla stężenia średniorocznego wynosi 40 µg/m³, a poziom alarmowy 200 µg/m³.#

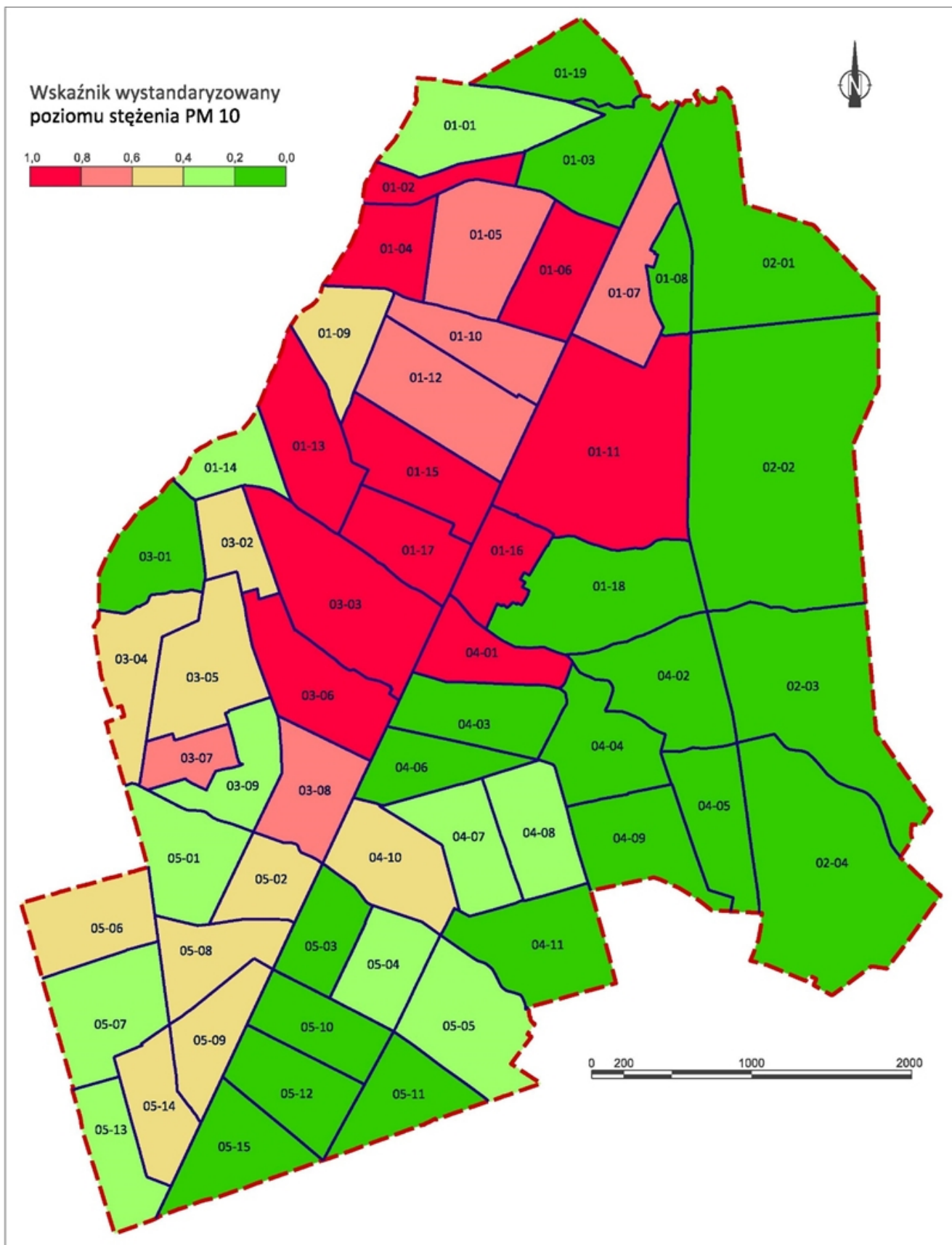
W lipcu 2018 roku dokonano pomiaru natężenia stężenia pyłów PM 10 w wybranych lokalizacjach miasta, odnoszących się do wybranych jednostek przestrzennych. Najwyższą wartość stężenia pyłu PM10 stwierdzono w jednostce 01-02, 01-06 oraz 03-03, w których wartość stężenia wyniosła 22 µg/m³. Wartość powyżej 20 µg/m³ odnotowano ponadto w jednostkach 01-11, 01-13, 01-16, 01-17, 01-04, 01-15, 03-06, 04-01.

Powyższe dane wskazują na to, że w Markach nie stwierdzono przekroczenia dopuszczalnego poziomu średniorocznego, przy założeniu, że odnotowane wartości stężenia pyłów PM 10 utrzymywałyby się przez dłuższy czas. Warto przy tym dodać, że badanie stężenia pyłów PM 10 wykonane zostało w okresie letnim, co oznacza, że głównym źródłem emisji pyłów był ruch uliczny, względnie działalność gospodarcza. Badanie wykonano w okresie suszy, co dodatkowo mogło wpłynąć na wzrost natężenia pyłów w powietrzu.

Tabela . Wyniki standaryzacji liniowej stężenia pyłów PM 10 w Markach

Lp.	Jedn.	Wynik	Lp.	Jedn.	Wynik	Lp.	Jedn.	Wynik	Lp.	Jedn.	Wynik
1	01-02	1,00	16	01-12	0,67	31	03-09	0,33	46	01-08	0,00
2	01-06	1,00	17	03-07	0,67	32	05-01	0,33	47	01-18	0,00
3	03-03	1,00	18	05-02	0,67	33	05-05	0,33	48	01-19	0,00
4	01-11	0,93	19	05-14	0,60	34	05-07	0,33	49	02-01	0,00
5	01-13	0,93	20	01-09	0,53	35	05-13	0,33	50	02-02	0,00
6	01-16	0,93	21	04-10	0,53	36	01-03	0,27	51	02-03	0,00
7	01-17	0,93	22	05-06	0,53	37	04-07	0,27	52	02-04	0,00
8	01-04	0,87	23	03-02	0,47	38	05-04	0,27	53	03-01	0,00
9	01-15	0,87	24	03-04	0,47	39	04-04	0,20	54	04-02	0,00
10	03-06	0,87	25	03-05	0,47	40	04-06	0,20	55	04-03	0,00
11	04-01	0,87	26	05-08	0,47	41	04-09	0,20	56	04-05	0,00
12	01-05	0,80	27	05-09	0,47	42	04-11	0,20	57	05-03	0,00
13	01-10	0,80	28	01-01	0,40	43	05-10	0,20	58	05-12	0,00
14	03-08	0,80	29	01-14	0,40	44	05-15	0,20	-	-	-
15	01-07	0,67	30	04-08	0,40	45	05-11	0,07	-	-	-

Rysunek . Wyniki standaryzacji liniowej stężenia pyłów PM 10 w Markach

6. Diagnoza zjawisk w sferze przestrzenno-funkcjonalnej

6.1 Wskaźnik wystandaryzowany koncentracji złego stanu dróg

Skala zjawiska: Długość dróg w jednostce delimitacyjnej w złym stanie technicznym,

Natężenie zjawiska: Odsetek dróg w jednostce delimitacyjnej w złym stanie technicznym

Wg danych UM w Markach w 2018 roku łącznie w złym lub bardzo złym stanie technicznym znajdowało się 58590 m dróg, czyli 34,26% długości wszystkich dróg znajdujących się na terenie miasta.

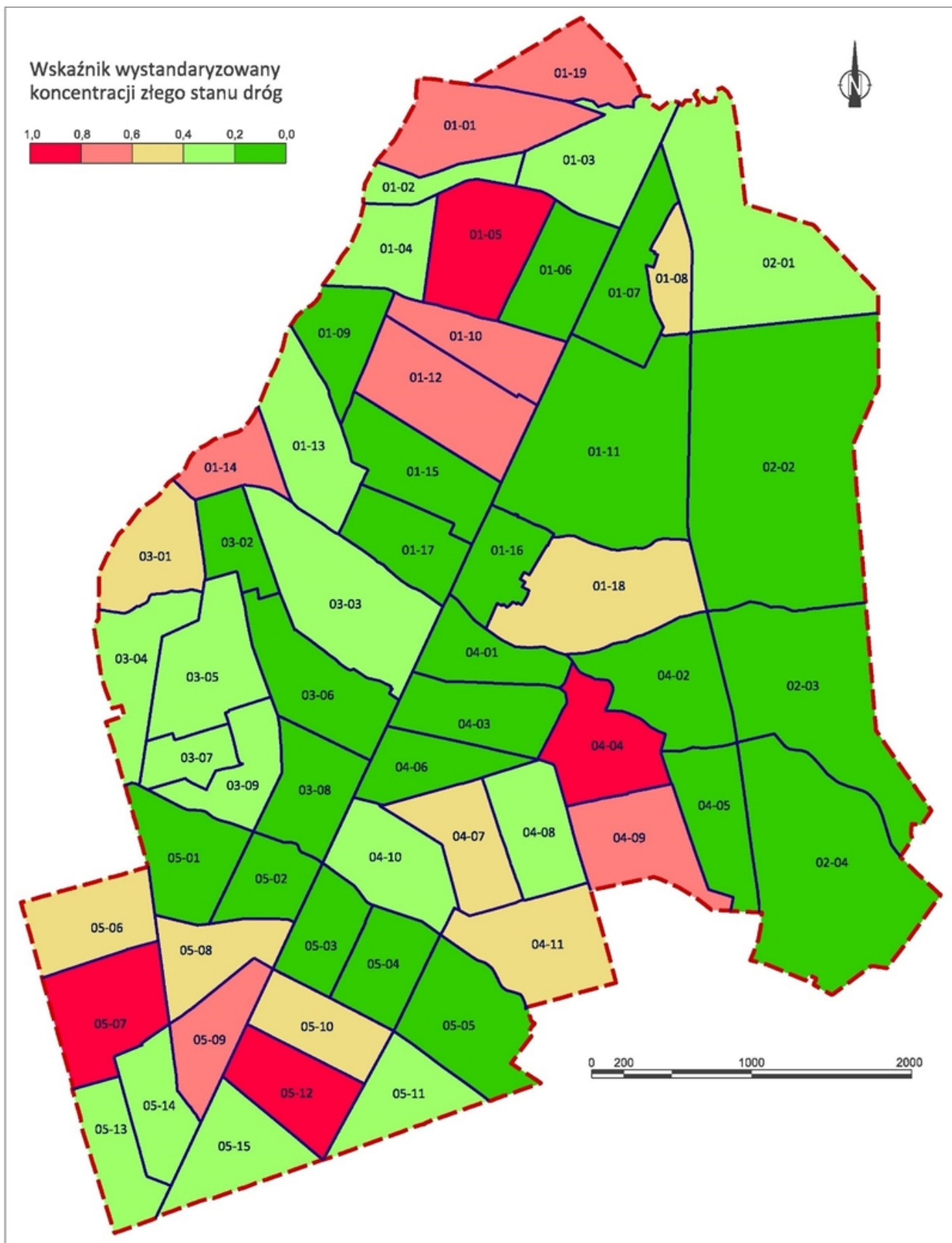
Stan techniczny dróg określony został w pięciostopniowej skali na podstawie wizji lokalnej pracowników UM Marki. Zły stan związany był przede wszystkim z licznymi brakami i ubytkami w nawierzchni, nierównościami nawierzchni, koleinami lub brakiem nawierzchni asfaltowej.

Największą koncentrację złego stanu dróg stwierdzono w jednostce przestrzennej 01-05. W tej części miasta stwierdzono 3930 m dróg w złym stanie technicznym, co stanowiło 89,93% długości dróg tego obszaru. Wartość powyżej 75% max. wartości wskaźnika cząstkowego odnotowano ponadto w jednostkach przestrzennych 04-04, 05-12, 05-07, 01-19. Zły stan dróg wynika przede wszystkim z dwóch przyczyn: braku stosownych inwestycji w wybranym czasie oraz degradacją nawierzchni drogi w danym czasie, np. wskutek wzmożonego użytkowania lub użytkowania drogi o nieodpowiednich parametrach. W tym miejscu warto ponownie zauważyć, że Marki to miasto, które bardzo dynamicznie się rozwija. W ciągu kilku lat odnotowano bardzo duży przyrost ludności miasta, co istotnie wpływa na sposób funkcjonowania całej przestrzeni. Nowi mieszkańcy to jednocześnie nowa zabudowa mieszkaniowa, większa liczba samochodów i większy ruch komunikacyjny, także w nowych przestrzeniach miasta. Za dynamiczną urbanizacją miasta nie nadążają m. in. procesy inwestycyjne.

Tabela . Wyniki standaryzacji liniowej koncentracji złego stanu dróg w Markach

Lp.	Jedn.	Wynik	Lp.	Jedn.	Wynik	Lp.	Jedn.	Wynik	Lp.	Jedn.	Wynik
1	01-05	1,00	16	04-11	0,51	31	04-10	0,25	46	01-17	0,05
2	04-04	0,96	17	01-18	0,50	32	03-07	0,25	47	01-06	0,00
3	05-12	0,93	18	05-08	0,45	33	01-03	0,25	48	01-07	0,00
4	05-07	0,81	19	04-07	0,44	34	02-01	0,22	49	01-11	0,00
5	01-19	0,76	20	04-08	0,40	35	04-06	0,20	50	01-16	0,00
6	01-14	0,72	21	01-13	0,39	36	04-01	0,20	51	02-02	0,00
7	04-09	0,69	22	05-11	0,38	37	03-09	0,17	52	02-03	0,00
8	03-01	0,65	23	05-15	0,33	38	05-01	0,17	53	02-04	0,00
9	05-09	0,63	24	01-02	0,31	39	03-02	0,15	54	03-08	0,00
10	01-10	0,63	25	03-04	0,30	40	05-04	0,15	55	04-02	0,00
11	01-01	0,63	26	03-03	0,30	41	03-06	0,15	56	04-05	0,00
12	01-12	0,61	27	05-13	0,30	42	05-02	0,13	57	05-03	0,00
13	05-06	0,61	28	03-05	0,30	43	01-15	0,10	58	05-05	0,00
14	05-10	0,59	29	01-04	0,30	44	01-09	0,08	-	-	-
15	01-08	0,58	30	05-14	0,26	45	04-03	0,06	-	-	-

Rysunek . Wyniki standaryzacji liniowej koncentracji złego stanu dróg w Markach

6.2 Wskaźnik wystandaryzowany najniższej dostępności do komunikacji publicznej

Liczba osób o ograniczonym dostępie do komunikacji publicznej (powyżej 400 m i 800 m).

W ramach analizy sfery przestrzenno-funkcjonalnej ocenie poddano dostępność przystanków miejskiej komunikacji zbiorowej. W tym celu oszacowano odsetek osób zamieszkałych w odległości do 400 m oraz

do 800 m od przystanku komunikacji tramwajowej lub autobusowej.

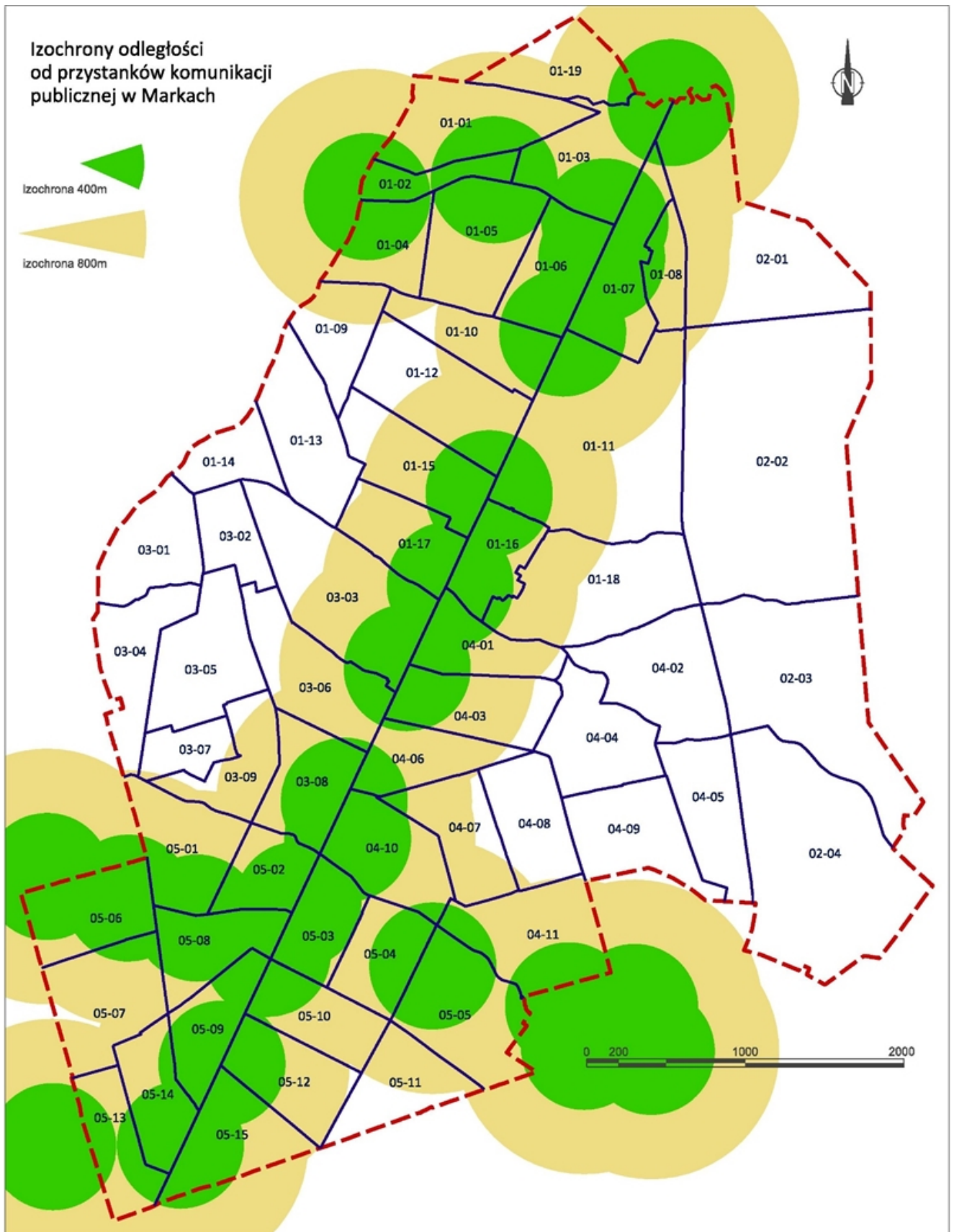
Największą dostępnością do komunikacji publicznej posiadają mieszkańcy al. Piłsudskiego, która jest główny ciągiem komunikacyjnym miasta. Ponadto dobry dostęp do komunikacji publicznej mają mieszkańcy wzdłuż ulicy Fabrycznej, stanowiącej ciąg komunikacyjny w kierunku Zielonki oraz mieszkańcy wzdłuż ulicy Kościuszki, wyprowadzającej ruch w kierunku Osiedla Derby w Warszawie. Bezpośredni dostęp do komunikacji publicznej posiadają także mieszkańcy ulicy Legionowej.

Najgorszy dostęp do przystanków komunikacji publicznej (pow. 800 m) posiadają następujące jednostki przestrzenne: 01-13, 01-14, 03-01, 03-02, 03-04, 03-05, 03-07, 04-02, 04-04, 04-05, 04-08, 04-09. Wg danych UM Marki w 2017 roku zamieszkane były łącznie przez 1175 osób (co stanowiło 3,83% ludności gminy). Największą pod względem liczby ludności jednostką przestrzenną o najgorszej dostępności do komunikacji publicznej w Markach była jednostka 04-04, zamieszkała wg danych UM Marki w 2017 roku przez 401 osób.

Tabela . Wyniki standaryzacji liniowej najniższej dostępności do komunikacji publicznej w Markach

Lp.	Jedn.	Wynik	Lp.	Jedn.	Wynik	Lp.	Jedn.	Wynik	Lp.	Jedn.	Wynik
1	01-13	1,0	16	01-12	0,5	31	01-09	0	46	05-01	0
2	01-14	1,0	17	01-18	0,5	32	01-10	0	47	05-02	0
3	02-02	1,0	18	01-19	0,5	33	01-11	0	48	05-03	0
4	02-03	1,0	19	03-09	0,5	34	01-15	0	49	05-04	0
5	02-04	1,0	20	04-07	0,5	35	01-16	0	50	05-05	0
6	03-01	1,0	21	05-07	0,5	36	01-17	0	51	05-06	0
7	03-02	1,0	22	05-11	0,5	37	02-01	0	52	05-08	0
8	03-04	1,0	23	01-01	0	38	03-03	0	53	05-09	0
9	03-05	1,0	24	01-02	0	39	03-06	0	54	05-10	0
10	03-07	1,0	25	01-03	0	40	03-08	0	55	05-12	0
11	04-02	1,0	26	01-04	0	41	04-01	0	56	05-13	0
12	04-04	1,0	27	01-05	0	42	04-03	0	57	05-14	0
13	04-05	1,0	28	01-06	0	43	04-06	0	58	05-15	0
14	04-08	1,0	29	01-07	0	44	04-10	0	-		
15	04-09	1,0	30	01-08	0	45	04-11	0	-		

Rysunek . Wyniki standaryzacji liniowej najniższej dostępności do komunikacji publicznej w Markach

7. Diagnoza zjawisk w sferze technicznej

7.1 Wskaźnik wystandaryzowany koncentracji obiektów komunalnych w złym stanie technicznym

Liczba obiektów komunalnych w złym stanie technicznym.

Wg danych UM w Markach w 2018 r. było łącznie 63 obiektów komunalnych (na 66 obiektów ogółem)

w złym stanie technicznym, czyli obiektów wymagających przeprowadzenie niezbędnych prac remontowych. Największą liczbę obiektów komunalnych, bo aż 42, stanowiły wybudowane przez 1939 rokiem, a jedynie 2 wybudowane po 2003 roku.

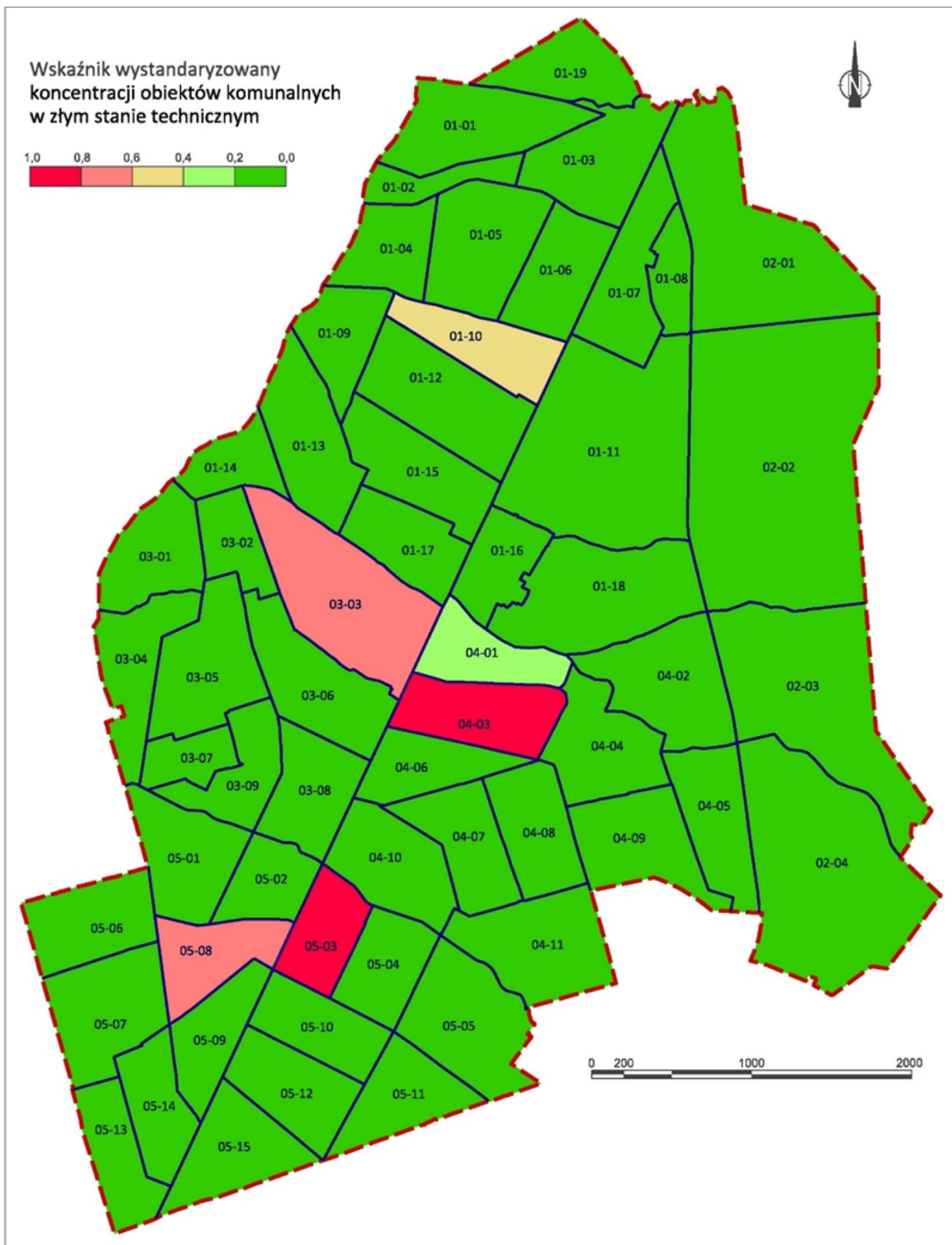
Potrzeby remontowe budynków określono na podstawie informacji bezpośrednio pozyskanych z UM Marki (dane te potwierdzają zapisy dokumentu pod nazwą „Wieloletni program gospodarowania mieszkaniowym zasobem Gminy Miasto Marki na lata 2016-2021”. Ocena potrzeb remontowych odbywała się na podstawie wizji lokalnej pracowników UM Marki, w trakcie której określano przede wszystkim stan wizualny budynku. Stanu techniczny określano na podstawie stanu elewacji, dachów, okien, części wspólnych obiektów. Obiekty komunalne w złym stanie technicznym wykazują się dużą koncentracją w kilku przestrzeniach miasta. Największą liczbę obiektów komunalnych w złym stanie technicznym odnotowano w jednostce przestrzennej 05-03. W tej części miasta zlokalizowanych było 12 obiektów komunalnych w złym stanie technicznym. Kolejne w rankingu były jednostki 04-03 (11 obiektów), 03-03 (9 obiektów), 05-08 (8 obiektów), 03-06 (6 obiektów).

Jak podkreślają zapisy Strategii Rozwoju Miasta Marki budynki mieszkalne z zasobu miasta wybudowane przed 1930 r. i przed 1960 r. wymagają wykonania izolacji poziomych i pionowych fundamentów, odgrzybienia, opasek odwadniających, napraw elewacji, częściowej wymiany stolarki okiennej i drzwiowej, wymiany instalacji elektrycznej. Część budynków wymaga docieplenia i modernizacji a także wyposażenia w niezbędne instalacje wodno-kanalizacyjne. Wszystkie budynki mieszkalne wymagają wykonywania stałych prac naprawczych i konserwacyjnych, a także wykonania infrastruktury towarzyszącej, tj. ciągów pieszych i jezdnych, altanek śmietnikowych czy remontów komórek gospodarczych.

Tabela . Wyniki standaryzacji liniowej obiektów komunalnych w złym stanie technicznym w Markach

Lp.	Jedn.	Wynik	Lp.	Jedn.	Wynik	Lp.	Jedn.	Wynik	Lp.	Jedn.	Wynik
1	05-03	1,00	16	01-02	0,00	31	02-02	0,00	46	02-02	0,00
2	04-03	0,92	17	01-03	0,00	32	02-03	0,00	47	02-03	0,00
3	03-03	0,75	18	01-04	0,00	33	02-04	0,00	48	02-04	0,00
4	05-08	0,67	19	01-05	0,00	34	03-01	0,00	49	03-01	0,00
5	03-06	0,50	20	01-06	0,00	35	03-02	0,00	50	03-02	0,00
6	01-10	0,42	21	01-08	0,00	36	03-04	0,00	51	03-04	0,00
7	04-01	0,33	22	01-09	0,00	37	03-05	0,00	52	03-05	0,00
8	03-08	0,17	23	01-11	0,00	38	03-07	0,00	53	03-07	0,00
9	01-07	0,08	24	01-12	0,00	39	03-09	0,00	54	03-09	0,00
10	01-16	0,08	25	01-13	0,00	40	04-02	0,00	55	04-02	0,00
11	01-17	0,08	26	01-14	0,00	41	04-04	0,00	56	04-04	0,00
12	04-10	0,08	27	01-15	0,00	42	04-05	0,00	57	04-05	0,00
13	05-02	0,08	28	01-18	0,00	43	04-06	0,00	58	04-06	0,00
14	05-12	0,08	29	01-19	0,00	44	04-07	0,00	-		
15	01-01	0,00	30	02-01	0,00	45	04-08	0,00	-		

Rysunek . Wyniki standaryzacji liniowej obiektów komunalnych w złym stanie technicznym w Markach

7.2 Wskaźnik wystandaryzowany koncentracji obiektów zabytkowych w złym stanie technicznym

Liczba obiektów zabytkowych w złym stanie technicznym.

Wg danych UM Marki było 35 obiektów ujętych w Gminnej Ewidencji Zabytków, z czego jeden wpis obejmował „Zespół budowlany osiedla robotniczego”[#], w którym każdy z obiektów zespołu posiadał swój

odrębny wpis do Gminnej Ewidencji Zabytków. Oznacza to, że w Markach było łącznie 34 osobnych obiektów zabytkowych.

Gminna Ewidencja Zabytków zawiera opisy obiektów zabytkowych wraz z oceną stanu technicznego. Na podstawie danych z Gminnej Ewidencji Zabytków wynika, że w Markach większość, bo 23 obiektów zabytkowych jest złym stanie technicznym.

Szczególne koncentracje obiektów zabytkowych w złym stanie technicznym występuje w jednostce przestrzennej 05-03 (13 obiektów) oraz w jednostce przestrzennej 05-08 (7 obiektów), co związane jest z zespołem budowlanym osiedla robotniczego powstałym w latach 1883-95. Osiedle robotnicze zlokalizowane jest na terenie dawnej osady fabrycznej, po obu stronach dawnej szosy Radzywińskiej, obecnej al. Piłsudskiego.

Tabela . Obiekty zabytkowe w złym stanie technicznym w Markach (źródło: UM Marki, Gminna Ewidencja Zabytków)

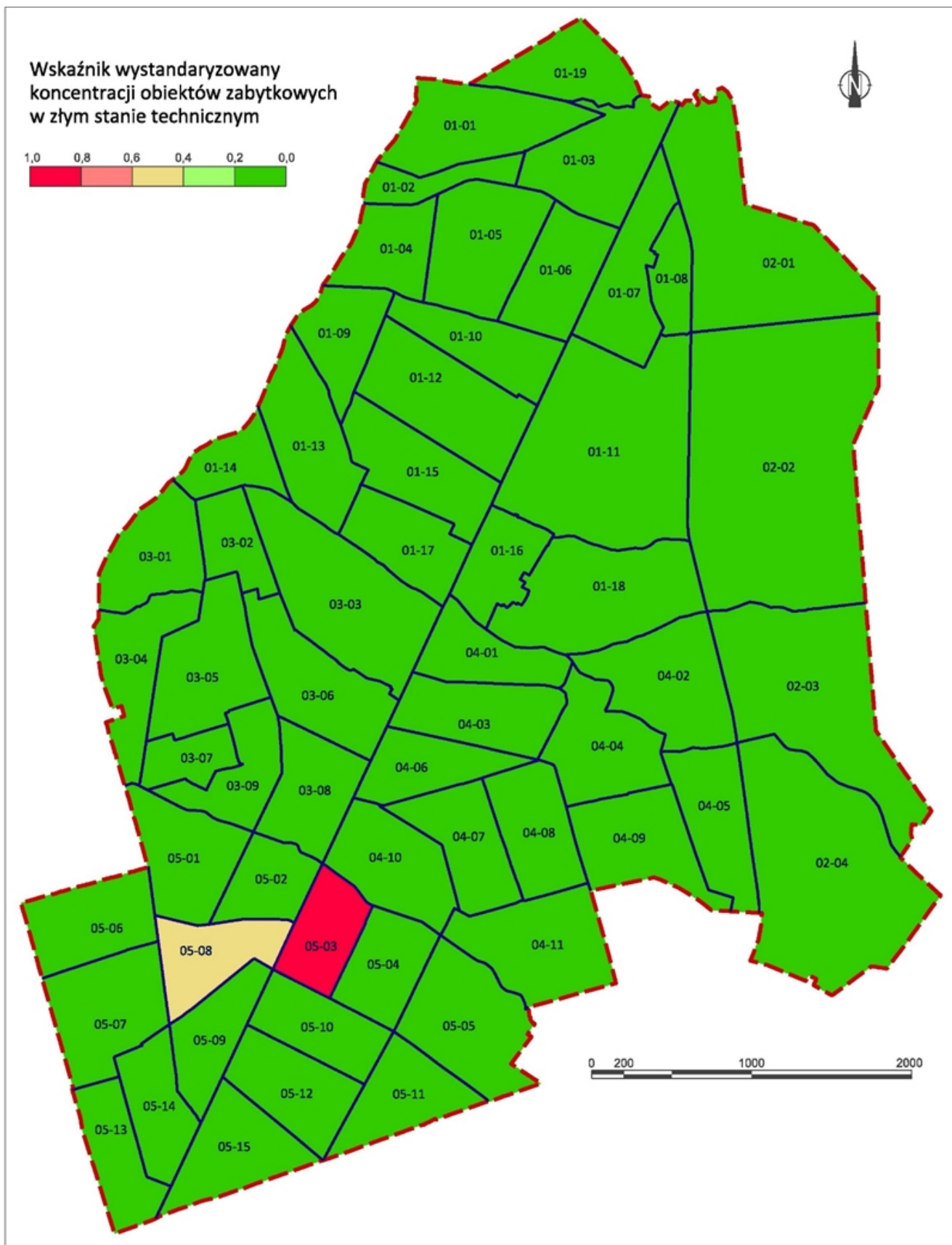
Lp.	Obiekt	Lokalizacja	Stan	Jednostka przestrzenna	Czy obiekt jest w Województwie Rejestrze Zabytków?
1.	Szkoła Elementarna/ obecnie Marecki Ośrodek Kultury	ul. Fabryczna 2	Zły	działka nr ewid. 58/1 obręb 5-03	Tak
2.	Pałac w zespole pałacowo-parkowym (Pałac Briggsów)	Al. Marsz. J. Piłsudskiego 96	Zły	działka nr ewid. 2/3 obręb 5-03	Tak
3.	Fabryka przędzalnicza Briggsów (kotłownia i turbinownia)	ul. Braci Briggsów 11	Bardzo zły	działka nr ewid. 11/6 obręb 5-03	Tak
4.	Dom wielorodzinny w osiedlu robotniczym	ul. Barska 2	Zły	działka nr ewid. 199/8 obręb 5-08	Tak
5.	Dom wielorodzinny w osiedlu robotniczym	ul. Barska 4	Zły	działka nr ewid. 199/8 obręb 5-08	Tak
6.	Dom wielorodzinny w osiedlu robotniczym	ul. Barska 6	Zły	działka nr ewid. 199/8 obręb 5-08	Tak
7.	Dom wielorodzinny w osiedlu robotniczym	Al. Marsz. J. Piłsudskiego 35	Zły	działka nr ewid. 199/8 obręb 5-08	Tak
8.	Dom wielorodzinny w osiedlu robotniczym	Al. Marsz. J. Piłsudskiego 37	Zły	działka nr ewid. 199/8 obręb 5-08	Tak
9.	Dom wielorodzinny w osiedlu robotniczym	Al. Marsz. J. Piłsudskiego 39	Zły	działka nr ewid. 199/8 obręb 5-08	Tak
10.	Dom wielorodzinny w osiedlu robotniczym	Al. Marsz. J. Piłsudskiego 43	Zły	działka nr ewid. 199/6 obręb 5-08	Tak
11.	Dom wielorodzinny w osiedlu robotniczym	ul. Jasna 5	Zły	działka nr ewid. 126 obręb 5-03	Tak
12.	Dom wielorodzinny w osiedlu robotniczym	ul. Jasna 7	Zły	działka nr ewid. 123 obręb 5-03	Tak
13.	Dom wielorodzinny w osiedlu robotniczym	ul. J. Słowackiego 1	Zły	działka nr ewid. 128 obręb 5-03	Tak
14.	Dom wielorodzinny w osiedlu robotniczym	ul. J. Słowackiego 3	Zły	działka nr ewid. 129 obręb 5-03	Tak
15.	Dom wielorodzinny w osiedlu robotniczym	Al. Marsz. J. Piłsudskiego 76	Zły	działka nr ewid. 127/2 obręb 5-03	Tak
16.	Dom wielorodzinny w osiedlu robotniczym	Al. Marsz. J. Piłsudskiego 78	Zły	działka nr ewid. 124/2 obręb 5-03	Tak
17.	Dom wielorodzinny w osiedlu robotniczym	Al. Marsz. J. Piłsudskiego 80	Zły	działka nr ewid. 121/2 obręb 5-03	Tak
18.	Dom wielorodzinny w osiedlu robotniczym	Al. Marsz. J. Piłsudskiego 82	Zły	działka nr ewid. 125 obręb 5-03	Tak
19.	Dom wielorodzinny w osiedlu robotniczym	Al. Marsz. J. Piłsudskiego 84	Zły	działka nr ewid. 122/1 obręb 5-03	Tak

20.	Dom wielorodzinny w osiedlu robotniczym	Al. Marsz. J. Piłsudskiego 86	Zły	działki nr ewid. 101/4, 100/2, 99/2, 98/6, 101/1, 100/1, 99/1, 98/1, 101/3 obręb 5-03	Tak
21.	Budynek fabryczny, obecnie budynek mieszkalny	ul. Lisa Kuli 71	Zły	działka nr ewid. 52/3 obręb 4-11	-
22.	Schron dla broni maszynowej Regelbau 514	Zalesiona wydma na południowy - wschód od masztu nadajnika w Markach	Bardzo zły	działka nr ewid. obręb 2-02	-
23.	Willa „Czerwony Dwór”	ul. Kasztanowa 21	Bardzo zły	działka nr ewid. 11/45 obręb 1-17	-

Tabela . Wyniki standaryzacji liniowej obiektów zabytkowych w złym stanie technicznym w Markach

Lp.	Jedn.	Wynik	Lp.	Jedn.	Wynik	Lp.	Jedn.	Wynik	Lp.	Jedn.	Wynik
1	05-03	1,00	16	01-11	0,00	31	03-05	0,00	46	05-01	0,00
2	05-08	0,54	17	01-12	0,00	32	03-06	0,00	47	05-02	0,00
3	01-17	0,08	18	01-13	0,00	33	03-07	0,00	48	05-04	0,00
4	02-02	0,08	19	01-14	0,00	34	03-08	0,00	49	05-05	0,00
5	04-11	0,08	20	01-15	0,00	35	03-09	0,00	50	05-06	0,00
6	01-01	0,00	21	01-16	0,00	36	04-01	0,00	51	05-07	0,00
7	01-02	0,00	22	01-18	0,00	37	04-02	0,00	52	05-09	0,00
8	01-03	0,00	23	01-19	0,00	38	04-03	0,00	53	05-10	0,00
9	01-04	0,00	24	02-01	0,00	39	04-04	0,00	54	05-11	0,00
10	01-05	0,00	25	02-03	0,00	40	04-05	0,00	55	05-12	0,00
11	01-06	0,00	26	02-04	0,00	41	04-06	0,00	56	05-13	0,00
12	01-07	0,00	27	03-01	0,00	42	04-07	0,00	57	05-14	0,00
13	01-08	0,00	28	03-02	0,00	43	04-08	0,00	58	05-15	0,00
14	01-09	0,00	29	03-03	0,00	44	04-09	0,00	-		
15	01-10	0,00	30	03-04	0,00	45	04-10	0,00	-		

Rysunek . Wyniki standaryzacji liniowej obiektów zabytkowych w złym stanie technicznym w Markach

8. Obszar zdegradowany

Obszar gminy znajdujący się w stanie kryzysowym z powodu koncentracji negatywnych zjawisk społecznych, w szczególności bezrobocia, ubóstwa, przestępczości, niskiego poziomu edukacji lub kapitału społecznego, a także niewystarczającego poziomu uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym, można wyznaczyć jako obszar zdegradowany w przypadku występowania na nim ponadto

co najmniej jednego z następujących negatywnych zjawisk:

1.gospodarczych – w szczególności niskiego stopnia przedsiębiorczości, słabej kondycji lokalnych przedsiębiorstw lub

2.środowiskowych – w szczególności przekroczenia standardów jakości środowiska, obecności odpadów stwarzających zagrożenie dla życia, zdrowia ludzi lub stanu środowiska,

3.przestrzenno-funkcjonalnych – w szczególności niewystarczającego wyposażenia w infrastrukturę techniczną i społeczną lub jej złego stanu technicznego, braku dostępu do podstawowych usług lub ich niskiej jakości, niedostosowania rozwiązań urbanistycznych do zmieniających się funkcji obszaru, niskiego poziomu obsługi komunikacyjnej, niedoboru lub niskiej jakości terenów publicznych,

4.technicznych – w szczególności degradacji stanu technicznego obiektów budowlanych, w tym o przeznaczeniu mieszkaniowym oraz нефункционowaniu rozwiązań technicznych umożliwiających efektywne korzystanie z obiektów budowlanych, w szczególności w zakresie energooszczędności i ochrony środowiska.

W celu wskazanie obszaru gminy, w którym występuje koncentracja problemów społecznych oraz jednocześnie ma miejsce współwystępowanie negatywnych zjawisk pozaspołecznych poszczególne wyniki delimitacji cząstkowych, odnoszących się do wybranych problemów, zsumowano. W pierwszej kolejności zsumowano wartości cząstkowe wskaźników odnoszących się sfery społecznej. Najwyższą wartość sumy wskaźników sfery społecznej uzyskano dla jednostki przestrzennej 03-08. Maksymalna wartość sumy wskaźników sfery społecznej, wynosząca 6,66, stanowiła punkt odniesienia dla oceny koncentracji negatywnych zjawisk społecznych w Markach. Uznano, że obszar zdegradowany musi charakteryzować się minimalną wartością sumy wskaźników społecznych wynoszących minimum 50% wartości maksymalnej.

Jednocześnie degradacja może być potwierdzona w momencie, gdy dla poszczególnych jednostek przestrzennych, charakteryzujących się wysokimi wartościami sumy wskaźników sfery społecznej, możliwe będzie potwierdzenie również wysokich wartości sumy wskaźników poza społecznymi (gospodarczych, środowiskowych, przestrzenno-funkcjonalnych i technicznych). W tym przypadku również uznano, że suma wskaźników sfery społecznej musi osiągnąć wartość minimum 50% wartości maksymalnej, którą odnotowano dla jednostki przestrzennej 03-03 (wartość 2,15).

W ten sposób wybrano jednostki przestrzenne, w których stwierdzono najwyższe wartości sumy wskaźników sfery społecznej oraz sfery pozaspołecznej. Spośród tych jednostek przestrzennych dokonano wyboru obszaru zdegradowanego. Dokonując wyboru jednostek przestrzennych, które można uznać za zdegradowane, brano pod uwagę sumę wskaźników społecznych oraz pozaspołecznych, tj. uznano, że obszar zdegradowany powinien charakteryzować się najwyższymi wartościami sumy wszystkich wskaźników. Wartość graniczną dla poszczególnych jednostek przestrzennych ustawiono dla wartości przekraczającej 75% wartości maksymalnej sumy wszystkich wskaźników. Najwyższą sumę wszystkich wskaźników cząstkowych uzyskano dla jednostki przestrzennej 03-08, co oznacza, że obszar zdegradowany obejmuje jednostki przestrzenne, które uzyskały sumę wszystkich wskaźników cząstkowych powyżej wartości 7,23.

Tabela . Logika wyboru obszaru zdegradowanego

1 krok	2 krok	3 krok	4 krok
Koncentracja negatywnych zjawisk społecznych	Koncentracja negatywnych zjawisk pozaspołecznych	Współwystępowanie negatywnych zjawisk społecznych i pozaspołecznych	Zawężenie do obszaru charakteryzującego się najgorszą sytuacją w skali gminy
Suma wskaźników cząstkowych sfery społecznej powyżej 50% wartości maksymalnej	Suma wskaźników cząstkowych sfery gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej powyżej 50% wartości maksymalnej	Suma cząstkowych wskaźników sfery społecznej oraz sfery pozaspołecznej powyżej 50% wartości maksymalnej	Suma wszystkich cząstkowych wskaźników powyżej 75% wartości maksymalnej
Przedział wartości od 3,33 do 6,66	Przedział wartości od 2,15 do 4,49	Przedział wartości od 3,33 do 6,66 dla sfery społecznej i jednocześnie	Przedział wartości od 7,23 do 9,64

		przedział wartości od 2,15 do 4,49 dla sfery pozaspołecznej	
Jednostki przestrzenne: 03-08, 05-08, 05-03, 04-01, 03-03, 03-06, 01-12, 04-03, 01-11, 01-16, 01-17, 01-15, 04-04, 05-10, 05-02, 05-04, 05-12, 04-06, 05-13	Jednostki przestrzenne: 03-08, 05-08, 05-03, 04-01, 03-03, 03-06, 01-12, 04-03, 01-11, 01-16, 01-17, 01-15, 04-04, 05-10, 05-02, 01-10, 05-09, 01-06, 01-03, 03-01, 01-05, 01-14, 03-07, 01-13, 04-08, 03-04	Jednostki przestrzenne: 03-08, 05-08, 05-03, 04-01, 03-03, 03-06, 01-12, 04-03, 01-11, 01-16, 01-17, 01-15, 04-04, 05-10, 05-02, 01-10, 05-09	Jednostki przestrzenne: 03-08, 05-08, 05-03, 04-01, 03-03, 03-06, 01-12, 04-03, 01-11, 01-16

W Markach najwyższą wartość **syntetycznego wskaźnika degradacji**, czyli wyniku liczbowego stanowiącego sumę wskaźników cząstkowych odnotowano dla jednostki 03-08. Poniżej w tabeli ujęto wyniki obliczeń dla wszystkich analizowanych jednostek przestrzennych. Powstał w ten sposób ranking jednostek, wskazujący na najwyższą koncentrację szeregu negatywnych zjawisk. Jednocześnie wskaźniki sfery społecznej mają „przewagę ilościową” nad wskaźnikami pozostałych badanych sfer, co oznacza, że „ranking jednostek przestrzennych” determinują negatywne zjawiska społeczne.

Wskazując granice obszaru zdegradowanego brano pod uwagę następujące okoliczności:

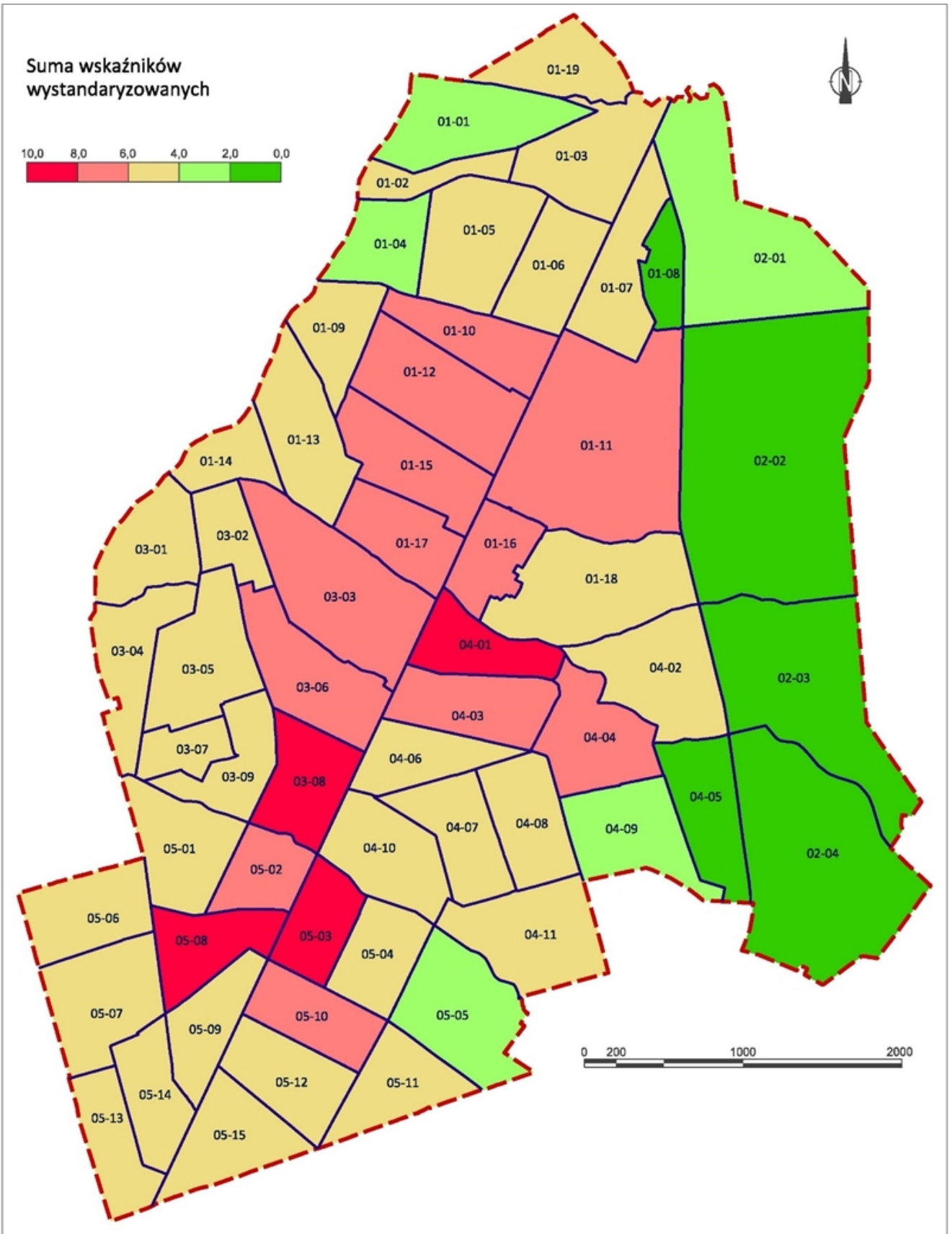
1) Najwyższa wartość „syntetycznego wskaźnika degradacji”,

2) Poziom koncentracji negatywnych zjawisk na poziomie co najmniej 75% max. wartości sumy wskaźników wystandaryzowanych (wartość syntetycznego wskaźnika degradacji równa lub powyżej 7,23).

Powyższy sposób umożliwił „wybór jednostek przestrzennych” i wskazanie wartości granicznej dla syntetycznego wskaźnika degradacji. **Za obszar zdegradowany w Gminie Miasto Marki uznano jednostki przestrzenne: 03-08; 05-08; 05-03; 04-01; 03-03; 03-06; 01-12; 04-03; 01-11; 01-16.**

Wg danych UM Marki z 2017 r. obszar zdegradowany zamieszkały był przez 10226 osób (33,34% ludności gminy) i miał powierzchnię 494,13 ha (18,77% powierzchni gminy).

Tabela . Suma wskaźników wystandaryzowanych

Tabela . Zestawienie koncentracji problemów społecznych, gospodarczych, środowiskowych, przestrzenno-funkcjonalnych oraz technicznych w Makach za pomocą wskaźników wystandaryzowanych

Jedn.	Sfera społeczna											Sfera gospodarcza		Sfera środowiskowa		Sfera przestrzenno - funkcjonalna		Sfera techniczna		Poza społ. razem	SUMA KONCOWA
	Wsk.1	Wsk.2	Wsk.3	Wsk.4	Wsk.5	Wsk.6	Wsk.7	Wsk.8	Wsk.9	Wsk.10	Suma społ.	wsk.11	wsk.12	wsk.13	wsk.14	wsk.15	wsk.16	wsk.17	wsk.18		
03-08	1,00	1,00	0,77	0,71	0,22	0,89	0,08	1,00	0,23	0,76	6,66	1,00	1,00	0,02	0,80	0,00	0,00	0,17	0,00	2,99	9,64
05-08	0,52	0,59	1,00	0,73	0,06	0,19	0,04	0,68	0,60	0,83	5,24	0,91	0,47	0,76	0,47	0,45	0,00	0,67	0,54	4,27	9,49
05-03	0,46	0,59	0,76	1,00	1,00	0,00	0,07	0,53	0,00	0,85	5,26	0,67	0,49	0,81	0,00	0,00	0,00	1,00	1,00	3,97	9,23
04-01	0,59	0,67	0,37	0,89	0,06	0,00	0,00	0,83	0,43	0,89	4,73	0,61	0,74	0,80	0,87	0,20	0,00	0,33	0,00	3,55	8,27
03-03	0,66	0,36	0,47	0,58	0,11	0,00	0,08	0,59	0,46	0,32	3,63	0,70	0,61	0,93	1,00	0,30	0,00	0,75	0,00	4,29	7,90
03-06	0,35	0,36	0,35	0,97	0,22	0,20	0,02	0,45	0,83	1,00	4,75	0,80	0,33	0,37	0,87	0,15	0,00	0,50	0,00	3,02	7,77
01-12	0,56	0,44	0,26	0,68	0,06	0,19	0,06	0,68	0,48	0,53	3,94	0,65	0,29	0,94	0,67	0,61	0,50	0,00	0,00	3,66	7,59
04-03	0,36	0,47	0,71	0,87	0,00	0,20	0,01	0,68	0,51	0,90	4,71	0,56	0,62	0,73	0,00	0,06	0,00	0,92	0,00	2,89	7,59
01-11	0,22	0,30	0,77	0,73	0,42	0,00	0,05	0,58	0,72	0,90	4,69	0,53	0,26	0,94	0,93	0,00	0,00	0,00	0,00	2,66	7,34
01-16	0,47	0,63	0,55	0,44	0,07	0,41	0,02	0,69	0,63	0,86	4,77	0,57	0,37	0,49	0,93	0,00	0,00	0,08	0,00	2,44	7,23
01-17	0,48	0,66	0,44	0,48	0,00	0,20	0,01	0,60	0,46	0,85	4,18	0,54	0,44	0,65	0,93	0,05	0,00	0,08	0,08	2,77	6,96
01-15	0,53	0,50	0,50	0,42	0,06	0,19	0,03	0,71	0,36	0,67	3,97	0,67	0,57	0,63	0,87	0,10	0,00	0,00	0,00	2,84	6,78
04-04	0,35	0,49	0,32	0,47	0,00	0,00	0,04	0,47	0,51	0,81	3,46	0,50	0,45	0,00	0,20	0,96	1,00	0,00	0,00	3,11	6,59
05-10	0,53	0,58	0,40	0,33	0,06	0,00	0,02	0,58	0,47	0,70	3,67	0,66	0,46	0,82	0,20	0,59	0,00	0,00	0,00	2,73	6,39
05-02	0,51	0,47	0,33	0,33	0,14	0,40	0,04	0,31	0,38	0,80	3,71	0,67	0,49	0,48	0,67	0,13	0,00	0,08	0,00	2,52	6,25
01-10	0,49	0,36	0,14	0,44	0,00	0,20	0,03	0,43	0,36	0,58	3,03	0,65	0,28	0,33	0,80	0,63	0,00	0,42	0,00	3,11	6,14
05-09	0,16	0,30	0,30	0,43	0,00	0,00	0,01	0,45	0,60	0,86	3,11	0,70	0,44	0,55	0,47	0,63	0,00	0,00	0,00	2,79	5,91
04-10	0,52	0,44	0,58	0,71	0,06	0,19	0,02	0,61	0,33	0,36	3,82	0,47	0,72	0,02	0,53	0,25	0,00	0,08	0,00	2,07	5,90
05-15	0,57	0,31	0,23	0,34	0,00	0,19	0,11	0,85	1,00	0,34	3,94	0,74	0,61	0,00	0,20	0,33	0,00	0,00	0,00	1,88	5,81
03-05	0,39	0,37	0,45	0,36	0,00	0,36	0,01	0,32	0,64	0,80	3,7	0,34	0,00	0,00	0,47	0,30	1,00	0,00	0,00	2,11	5,80
05-01	0,63	0,37	0,31	0,37	0,10	0,37	0,05	0,73	0,44	0,48	3,85	0,79	0,61	0,00	0,33	0,17	0,00	0,00	0,00	1,90	5,75
01-06	0,30	0,47	0,15	0,34	0,11	0,48	0,00	0,34	0,16	0,90	3,25	0,67	0,04	0,69	1,00	0,00	0,00	0,00	0,00	2,40	5,64
05-04	0,45	0,51	0,69	0,47	0,06	0,19	0,05	0,61	0,33	0,75	4,11	0,59	0,50	0,00	0,27	0,15	0,00	0,00	0,00	1,51	5,63
01-03	0,42	0,44	0,42	0,37	0,00	0,00	0,01	0,35	0,42	0,81	3,24	0,41	0,43	1,00	0,27	0,25	0,00	0,00	0,00	2,36	5,59

05-12	0,43	0,39	0,29	0,53	0,00	0,00	0,03	0,61	0,56	0,75	3,59	0,53	0,34	0,00	0,00	0,93	0,00	0,08	0,00	1,88	5,48
03-01	0,00	0,52	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,62	0,91	0,90	2,95	0,00	0,57	0,00	0,00	0,65	1,00	0,00	0,00	2,22	5,17
05-14	0,26	0,37	0,00	0,40	0,00	0,00	0,01	0,55	0,60	0,83	3,02	0,47	0,36	0,44	0,60	0,26	0,00	0,00	0,00	2,13	5,16
01-05	0,32	0,34	0,13	0,24	0,00	0,23	0,01	0,34	0,33	0,72	2,66	0,31	0,36	0,00	0,80	1,00	0,00	0,00	0,00	2,47	5,14
01-14	0,18	0,18	0,14	0,26	0,00	0,00	0,01	0,13	0,54	0,68	2,12	0,46	0,42	0,00	0,40	0,72	1,00	0,00	0,00	3,00	5,12
03-07	0,20	0,21	0,11	0,58	0,00	0,00	0,01	0,31	0,64	0,64	2,7	0,36	0,04	0,00	0,67	0,25	1,00	0,00	0,00	2,32	5,01
04-07	0,38	0,31	0,48	0,20	0,00	0,00	0,00	0,46	0,58	0,49	2,9	0,39	0,46	0,00	0,27	0,44	0,50	0,00	0,00	2,06	4,96
01-13	0,34	0,13	0,00	0,12	0,00	0,00	0,03	0,20	0,61	0,66	2,09	0,15	0,19	0,00	0,93	0,39	1,00	0,00	0,00	2,66	4,76
01-02	0,28	0,30	0,30	0,28	0,00	0,24	0,02	0,39	0,42	0,54	2,77	0,31	0,36	0,00	1,00	0,31	0,00	0,00	0,00	1,98	4,75
01-19	0,29	0,66	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,48	0,51	0,95	2,89	0,00	0,57	0,00	0,00	0,76	0,50	0,00	0,00	1,83	4,72
03-09	0,29	0,34	0,23	0,19	0,00	0,22	0,05	0,32	0,48	0,61	2,73	0,24	0,71	0,00	0,33	0,17	0,50	0,00	0,00	1,95	4,68
04-06	0,37	0,49	0,13	0,30	0,00	0,45	0,02	0,40	0,42	0,86	3,44	0,48	0,32	0,02	0,20	0,20	0,00	0,00	0,00	1,22	4,64
01-07	0,32	0,46	0,36	0,41	0,11	0,00	0,01	0,21	0,17	0,80	2,85	0,28	0,27	0,46	0,67	0,00	0,00	0,08	0,00	1,76	4,63
05-13	0,09	0,34	0,00	0,25	0,00	0,00	1,00	0,21	0,60	0,89	3,38	0,17	0,27	0,17	0,33	0,30	0,00	0,00	0,00	1,24	4,62
04-08	0,26	0,19	0,18	0,17	0,00	0,00	0,02	0,40	0,58	0,46	2,26	0,28	0,24	0,00	0,40	0,40	1,00	0,00	0,00	2,32	4,58
04-11	0,36	0,31	0,43	0,52	0,00	0,00	0,01	0,48	0,42	0,71	3,24	0,01	0,55	0,00	0,20	0,51	0	0,00	0,08	1,35	4,57
05-11	0,32	0,22	0,18	0,16	0,00	0,00	0,01	0,53	0,56	0,49	2,47	0,43	0,43	0,29	0,07	0,38	0,50	0,00	0,00	2,10	4,56
01-09	0,35	0,18	0,29	0,32	0,09	0,21	0,03	0,51	0,65	0,56	3,19	0,40	0,30	0,00	0,53	0,08	0,00	0,00	0,00	1,31	4,50
03-04	0,15	0,00	0,53	0,34	0,00	0,00	0,00	0,21	0,64	0,31	2,18	0,27	0,26	0,00	0,47	0,30	1,00	0,00	0,00	2,30	4,47
03-02	0,31	0,12	0,18	0,13	0,00	0,27	0,00	0,45	0,91	0,00	2,37	0,20	0,24	0,00	0,47	0,15	1,00	0,00	0,00	2,06	4,43
04-02	0,24	0,06	0,00	0,27	0,00	1,00	0,00	0,53	0,43	0,68	3,21	0,09	0,05	0,00	0,00	0,00	1,00	0,00	0,00	1,14	4,36
01-18	0,49	0,14	0,10	0,20	0,07	0,00	0,03	0,00	0,45	0,78	2,26	0,60	0,43	0,00	0,00	0,50	0,50	0,00	0,00	2,03	4,28
05-07	0,28	0,11	0,07	0,16	0,00	0,00	0,03	0,48	0,52	0,39	2,04	0,22	0,28	0,00	0,33	0,81	0,50	0,00	0,00	2,14	4,17
05-06	0,27	0,23	0,09	0,21	0,00	0,00	0,01	0,31	0,60	0,77	2,49	0,32	0,09	0,00	0,53	0,61	0,00	0,00	0,00	1,55	4,04
05-05	0,30	0,19	0,46	0,17	0,00	0,00	0,14	0,26	0,58	0,76	2,86	0,49	0,31	0,00	0,33	0,00	0,00	0,00	0,00	1,13	3,99
01-01	0,26	0,22	0,32	0,19	0,00	0,00	0,00	0,12	0,51	0,73	2,35	0,17	0,43	0,00	0,40	0,63	0,00	0,00	0,00	1,63	3,97
01-04	0,34	0,21	0,26	0,15	0,00	0,22	0,01	0,32	0,33	0,51	2,35	0,18	0,26	0,00	0,87	0,30	0,00	0,00	0,00	1,61	3,96
04-09	0,03	0,07	0,00	0,00	0,00	0,00	0,01	0,18	0,51	0,80	1,6	0,17	0,20	0,00	0,20	0,69	1,00	0,00	0,00	2,26	3,87
02-01	0,09	0,30	0,00	0,00	0,00	0,00	0,09	0,37	0,51	0,90	2,26	0,00	0,11	0,00	0,00	0,22	0,00	0,00	0,00	0,33	2,57
02-02	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	1,00	0,00	0,08	1,08	1,08

02-03	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	1,00	0,00	0,00	1,00	1,00
02-04	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	1,00	0,00	0,00	1,00	1,00
04-05	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	1,00	0,00	0,00	1,00	1,00
01-08	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,58	0,00	0,00	0,00	0,58	0,58

Legenda:

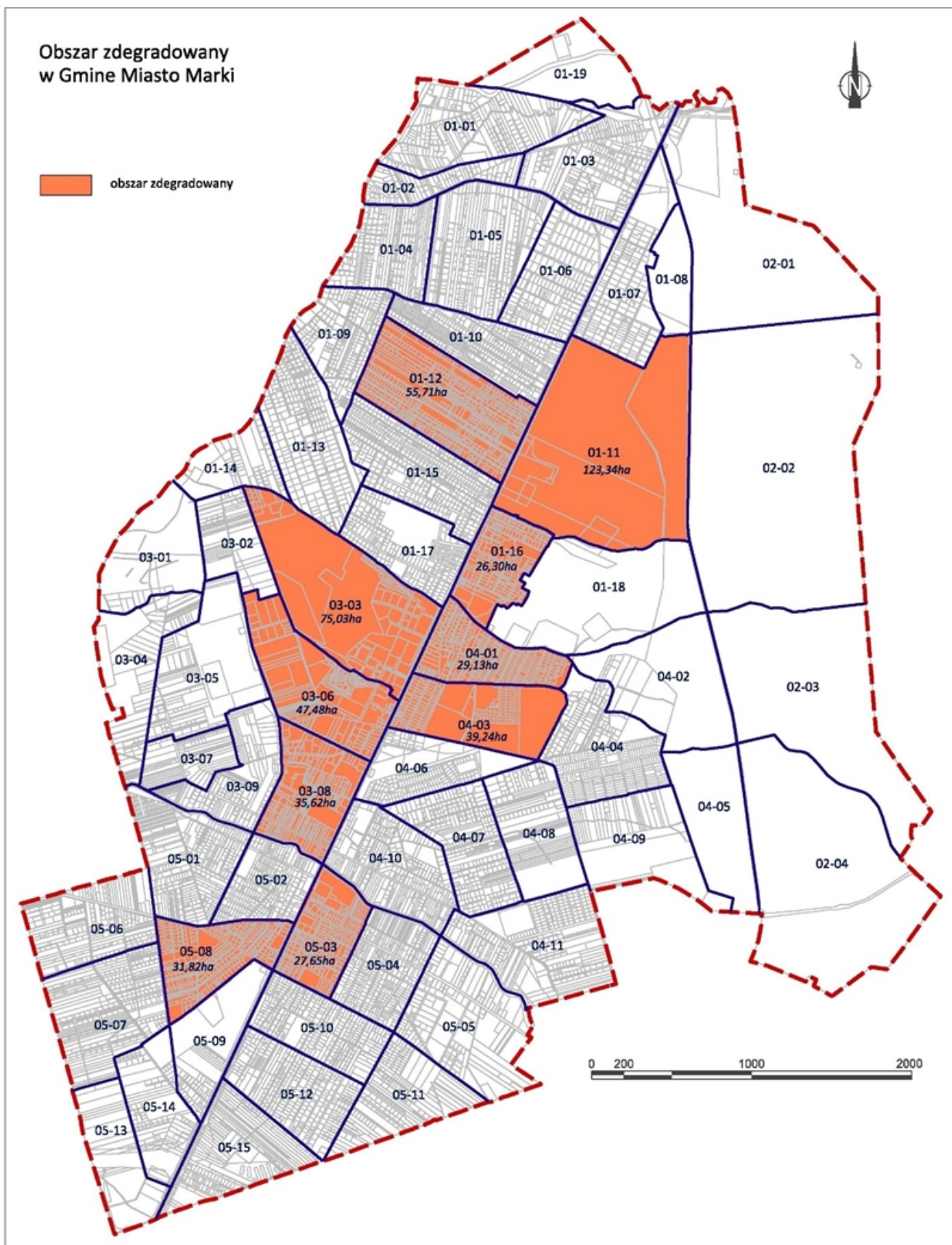
6,66	Suma wskaźników sfery społecznej powyżej 50% wartości max. – tj. powyżej 3,33
4,29	Suma wskaźników sfery pozaspołecznej powyżej 50% wartości max. – tj. powyżej 2,15
9,64	Obszar zdegradowany, wartość sumy wskaźników sfery społecznej i pozaspołecznej powyżej 75% wartości maksymalnej – tj. powyżej 7,23

Oznaczenie wskaźników:

1. Wskaźnik wystandaryzowany określający koncentrację ludności w wieku nieprodukcyjnym.
2. Wskaźnik wystandaryzowany określający koncentrację ludności w wieku poprodukcyjnym.
3. Wskaźnik wystandaryzowany koncentracji osób długotrwale bezrobotnych.
4. Wskaźnik wystandaryzowany koncentracji osób objętych zasiłkiem celowym i zasiłkiem stałym.
5. Wskaźnik wystandaryzowany koncentracji interwencji administracyjno-prawnych wobec osób nadużywających alkoholu:
6. Wskaźnik wystandaryzowany koncentracji interwencji dotyczących przemocy domowej odnotowanych przez Policję w ramach "Niebieskiej Karty":
7. Wskaźnik wystandaryzowany koncentracji zjawisk związanych z kradzieżą cudzej rzeczy:
8. Wskaźnik wystandaryzowany określający niski poziom uczestnictwa w ofercie instytucji kultury (waga 50% dot. braku korzystania z oferty zajęć prowadzonych przez MOK, waga 50% dot. braku korzystania z oferty biblioteki).
9. Wskaźnik wystandaryzowany niskiej aktywności obywatelskiej (waga 50% - sektor NGO i inicjatywy, waga 50% frekwencje wyborcze).
10. Wskaźnik wystandaryzowany niskiej atrakcyjności osiedleńczej:
11. Wskaźnik wystandaryzowany zjawisk związanych z zamknięciem działalności gospodarczych:
12. Wskaźnik wystandaryzowany określający niski poziom przedsiębiorczości.
13. Wskaźnik wystandaryzowany poziomu hałasu.
14. Wskaźnik wystandaryzowany poziomu stężenia pyłu PM 10:
15. Wskaźnik wystandaryzowany koncentracji złego stanu dróg.

16. Wskaźnik wystandaryzowany najniżej dostępności do komunikacji publicznej:
17. Wskaźnik wystandaryzowany koncentracji obiektów komunalnych w złym stanie technicznym.
18. Wskaźnik wystandaryzowany koncentracji obiektów zabytkowych w złym stanie technicznym.

Rysunek . Obszar zdegradowany w Gminie Miasto Marki

9. Obszar rewitalizacji

Obszar rewitalizacji to obszar obejmujący całość lub część obszaru zdegradowanego, cechujący się szczególną koncentracją negatywnych zjawisk, na którym z uwagi na istotne znaczenie dla rozwoju

lokalnego, zamierza się prowadzić rewitalizację.

Obszar rewitalizacji

nie może obejmować terenów większych niż 20% powierzchni gminy,

oraz zamieszkanym przez więcej niż 30% mieszkańców.

Po przeprowadzeniu analiz prowadzących do wyznaczenia obszaru zdegradowanego, niezbędne jest wyznaczenie (w ramach tego obszaru) obszaru rewitalizacji. Obszar rewitalizacji jest obszarem, na którym prowadzona będzie rewitalizacja.

Określenie, która część obszaru zdegradowanego stanowić będzie obszar rewitalizacji następuje w oparciu o dwie przesłanki. Pierwszą z nich jest stwierdzenie szczególnej koncentracji negatywnych zjawisk. Do wniosku tego można dojść za pomocą metod badawczych służących wyznaczeniu obszaru zdegradowanego (porównanie wartości mierników, ich koncentracji terytorialnej).

Drugą z przesłanek jest uznanie, że obszar ten ma istotne znaczenie dla rozwoju gminy. To bardzo szeroka przesłanka, która pozwala gminie na zachowanie marginesu uznaniowości we wskazaniu, która część obszaru zdegradowanego poddana ma zostać rewitalizacji. Znaczenie dla rozwoju gminy oceniać można na różne sposoby, przede wszystkim istotność danego obszaru powinna jednak wynikać z gminnych dokumentów strategicznych, być w nich wskazana jako obszar szczególnej troski władz publicznych, obszar, na którym skupiać się będzie życie społeczno-gospodarcze w gminie. Do oceny istotności obszaru można posłużyć się przykładowo analizami urbanistycznymi, które wskażą obszar wpisujący się w zasady ogólne planowania przestrzennego, takie jak np. zasada miasta zwartej, zasada niskoemisyjności.[#]

W celu wyznaczenia obszaru rewitalizacji w Markach dokonano szczegółowej analizy przestrzennej negatywnych zjawisk, które posłużyły do delimitacji obszaru zdegradowanego. Większość danych, które umożliwiły delimitację obszaru zdegradowanego było danymi przypisanymi do wybranych punktów adresowych w mieście. Tak duża szczegółowość danych umożliwiła precyzyjne wskazanie obszaru o szczególnej koncentracji negatywnych zjawisk, co potwierdzają dane wskaźnikowe, odwołujące się zarówno do natężenia danego zjawiska jak również jego skali.

Za obszar rewitalizacji w Gminie Miasto Marki uznano następujące przestrzenie miasta:

1. PODOBSZAR REWITALIZACJI KOMPLEKS URBANISTYCZY OSIEDLA ROBOTNICZEGO BRACI BRIGGSÓW

Lokalizacja obszaru: jednostki delimitacyjne 05-03; 05-08.

Powierzchnia obszaru: 16,87ha

Liczba mieszkańców obszaru: 638 osób (UM Marki, 2017 rok)

Obszar położony jest przy al. Marszałka Piłsudskiego, która dzieli go na dwie części: zachodnią (05-08) oraz wschodnią (05-03). Na obszarze zlokalizowany jest zespół budowlany osiedla robotniczego powstały w latach 1883-95.

Tabela . Punkty adresowe podobszaru rewitalizacji nr 1

Jednostka delimitacyjna	Punkty adresowe
05-03	Al. Marszałka Piłsudskiego 70, 70A, 72, 74, 76, 78, 80, 82, 84, 86, 90, 92, 94, 94A, 96 Ul. Fabryczna 1, 2, 2C, 3, 4, 5 Ul. Ignacego Paderewskiego 1 Ul. Jasna 1A, 2, 2A, 3, 4, 5, 7 Ul. Malinowa 3, 5, 7, 9 Ul. Marii Rodziewiczówny 1, 3, 5 Ul. Braci Briggsów 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12 Ul. Słowackiego 1, 2, 3, 4, 6, 8 Ul. Szkolna 1, 1A, 1B, 3, 5, 7, 9
05-08	Al. Marszałka Piłsudskiego 27, 29, 31, 33, 35, 37, 39, 39A, 41, 43, 43A, 45, 47 Ul. Barska 1, 2, 3, 4, 6

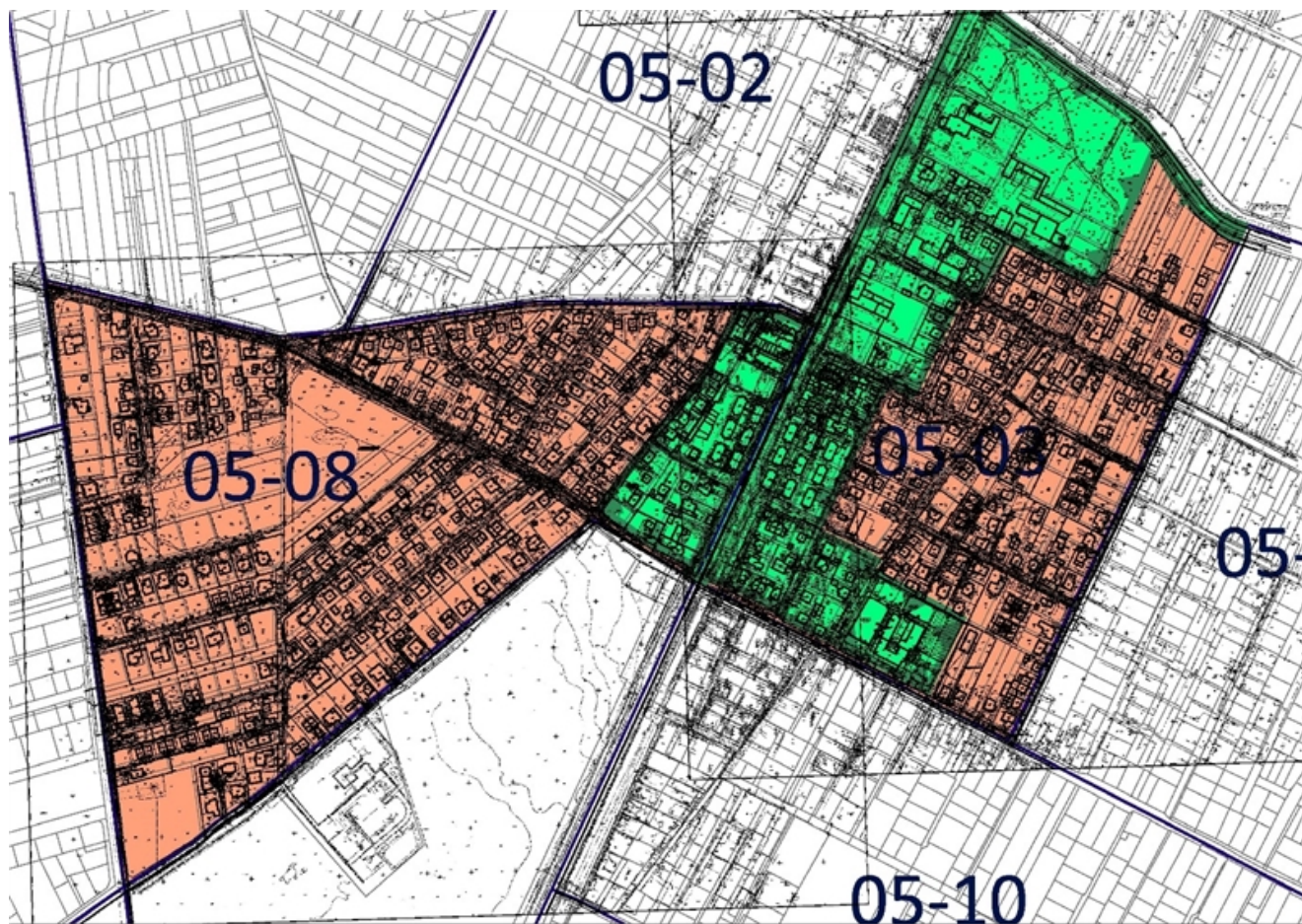

Ul. Piotra Skargi 2, 4, 6, 8, 10, 12, 14, 16 Ul. Sosnowa 2, 2A, 2B Ul. Tadeusza Kościuszki 1, 3

Na obszarze zdiagnozowano szczególną koncentrację problemów, biorąc pod uwagę wartości poszczególnych wskaźników opisujących poszczególne zjawiska (wartości wyraźnie przekroczyły wartości średnie dla miasta):#

- duży udział i liczebność ludności w wieku poprodukcyjnym,
- duży udział i liczebność osób długotrwale bezrobotnych,
- duży udział i liczebność osób objętych zasiłkiem celowym i zasiłkiem stałym pomocy społecznej,
- znaczna liczba interwencji administracyjno-prawnych wobec osób nadużywających alkoholu,
- znaczna liczba kradzieży,
- mała liczba mieszkańców korzystających z oferty biblioteki,
- znaczny odpływ ludności obszaru w okresie od 2010 do 2017 roku
- niski udział osób prowadzących działalność gospodarką w ludności w wieku produkcyjnym,
- wysoki poziom hałasu,
- bardzo duża liczba obiektów komunalnych w złym stanie technicznym,
- bardzo duża liczba obiektów zabytkowych w złym stanie technicznym.

Rysunek . Podobszar rewitalizacji KOMPLEKS URBANISTYCZY OSIEDLA ROBOTNICZEGO BRACI BRIGSÓW na tle obszaru zdegradowanego

Tabela . Wyniki wewnętrznej analizy jednostek przestrzennych 05-08 oraz 05-03 pod kątem stwierdzenia koncentracji problemów

Lp.	Wskaźnik	Jednostka przestrzenna 05-08 oraz 05-03	Jednostka przestrzenna 05-08 oraz 05-03 (część bez PR)	PR 1. Braci Briggsów
1.	Liczba ludności	1915	1277	638
2.	Liczba ludności w wieku nieprodukcyjnym	744	505	239
3.	Liczba ludności w wieku nieprodukcyjnym na 1000 ludności	388,51	395,46	347,61
4.	Liczba ludności w wieku poprodukcyjnym	360	238	122
5.	Liczba ludności w wieku poprodukcyjnym na 1000 ludności	187,99	186,37	191,22
6.	Liczba długotrwale bezrobotnych	40	21	19
7.	Liczba długotrwale bezrobotnych na 1000 ludności	20,89	16,44	29,78
8.	Liczba osób objętych zasiłkiem celowym i zasiłkiem stałym	84	27	57
9.	Liczba osób objętych zasiłkiem celowym i zasiłkiem stałym na 1000 ludności	43,86	21,14	89,34
10.	Liczba interwencji administracyjno-prawnych wobec osób nadużywających alkoholu	17	2	15
11.	Liczba interwencji administracyjno-prawnych wobec osób nadużywających alkoholu na 1000 ludności	18,25	1,57	23,51
12.	Liczba interwencji dotyczących przemocy domowej odnotowanych przez Policję w ramach "Niebieskiej Karty"	1	1	0
13.	Liczba interwencji dotyczących przemocy domowej odnotowanych przez Policję w ramach "Niebieskiej Karty" na 1000 ludności	1,01	0,78	0,00
14.	Liczba kradzieży cudzej rzeczy	24	12	12
15.	Liczba kradzieży cudzej rzeczy na 1000 ludności	12,53	9,40	18,81
16.	Liczba osób korzystających z biblioteki	156	113	43
17.	Liczba osób korzystających z biblioteki na 1000 ludności	81,46	88,49	67,40
18.	Liczba osób korzystających z oferty zajęć prowadzonych przez MOK	130	96	34
19.	Liczba osób korzystających z oferty zajęć prowadzonych przez MOK na 1000 ludności	67,89	75,18	53,29
20.	Frekwencja w wyborach samorządowych (1 tura) w 2014 roku	48,51%	48,51%	48,51%
21.	Liczba organizacji pozarządowych	7	4	3
22.	Liczba organizacji pozarządowych na 1000 ludności	3,65	3,13	4,70
23.	Zmiana liczby ludności w okresie 2010 – 2017	+73	+140	-67
24.	% zmiana liczby ludności w okresie 2010 – 2017	+3,96%	12,31%	-9,50%
25.	Liczba wykreślonych działalności gospodarczych w okresie 2010 – 2017	170	157	13
26.	Odsetek wykreślonych działalności gospodarczych w okresie 2010 – 2017 w ogóle działalności	44,5%	47,01	27,66%
27.	Liczba osób prowadząca działalność gospodarczą	211	177	34
28.	Liczba osób prowadzących działalność gospodarczą na 1000 osób w wieku produkcyjnym	180,18	229,27	85,21
29.	Średni poziom hałasu w DB	65,00	65,00	65,00
30.	Średni poziom stężenia pyłu PM10	14,0/7,0	14,0/7,0	14,0

31.	Długość dróg w złym stanie technicznym	1845	1845	0
32.	% dróg w złym stanie technicznym	21,34%	-	0,00%
33.	Liczba obiektów komunalnych w złym stanie technicznym	20	1	19
34.	Odsetek obiektów komunalnych w złym stanie technicznym w skali miasta	31,75%	1,59%	30,16%
35.	Liczba obiektów zabytkowych w złym stanie technicznym	20	0	20
36.	Odsetek obiektów zabytkowych w złym stanie technicznym w skali miasta	86,96%	0,00%	86,96%

2. PODOBSZAR REWITALIZACJI URZĄD MIASTA MARKI

Lokalizacja obszaru: jednostka delimitacyjna 03-08

Powierzchnia obszaru: 7,36 ha

Liczba mieszkańców obszaru: 156 osób (UM Marki, 2017 rok)

Obszar położony w sąsiedztwie Urzędu Miasta Marki, po zachodniej stronie al. Marszałka Piłsudskiego oraz w ciągu ul. Bandurskiego (do nr 18). Północną granicę obszaru wyznacza ul. Rejtana i Skwer Żołnierzy Wyklętych.

Tabela . Punkty adresowe podobszaru rewitalizacji nr 2

Jednostka delimitacyjna	Punkty adresowe
03-08	Al. Marszałka Piłsudskiego 79, 81, 83, 85, 89, 89A, 91, 93, 93A, 95 Ul. Bandurskiego 1, 2, 3, 3A, 3B, 4, 4A, 5, 5A, 6, 6A, 8, 9, 9A, 10, 11, 11a, 12, 12A, 12B, 13, 13A, 14, 14A, 14B, 16, 16A, 16B, 16C, 18, 18A, 18E Ul. Rejtana 1

Na obszarze zdiagnozowano szczególną koncentrację problemów:

duży udział ludności w wieku poprodukcyjnym,

duży udział osób długotrwale bezrobotnych,

duży udział osób objętych zasiłkiem celowym i zasiłkiem stałym pomocy społecznej,

znaczna liczba kradzieży,

mała liczba mieszkańców korzystających z oferty biblioteki,

znaczny odpływ ludności obszaru w okresie od 2010 do 2017 roku

niski udział osób prowadzących działalność gospodarką w ludności w wieku produkcyjnym,

wyższy od średniej notowanej w mieście poziom stężenia pyłów PM10,

występowanie obiektów komunalnych w złym stanie technicznym.

Rysunek . Podobszar rewitalizacji URZĄD MIASTA MARKI na tle obszaru zdegradowanego

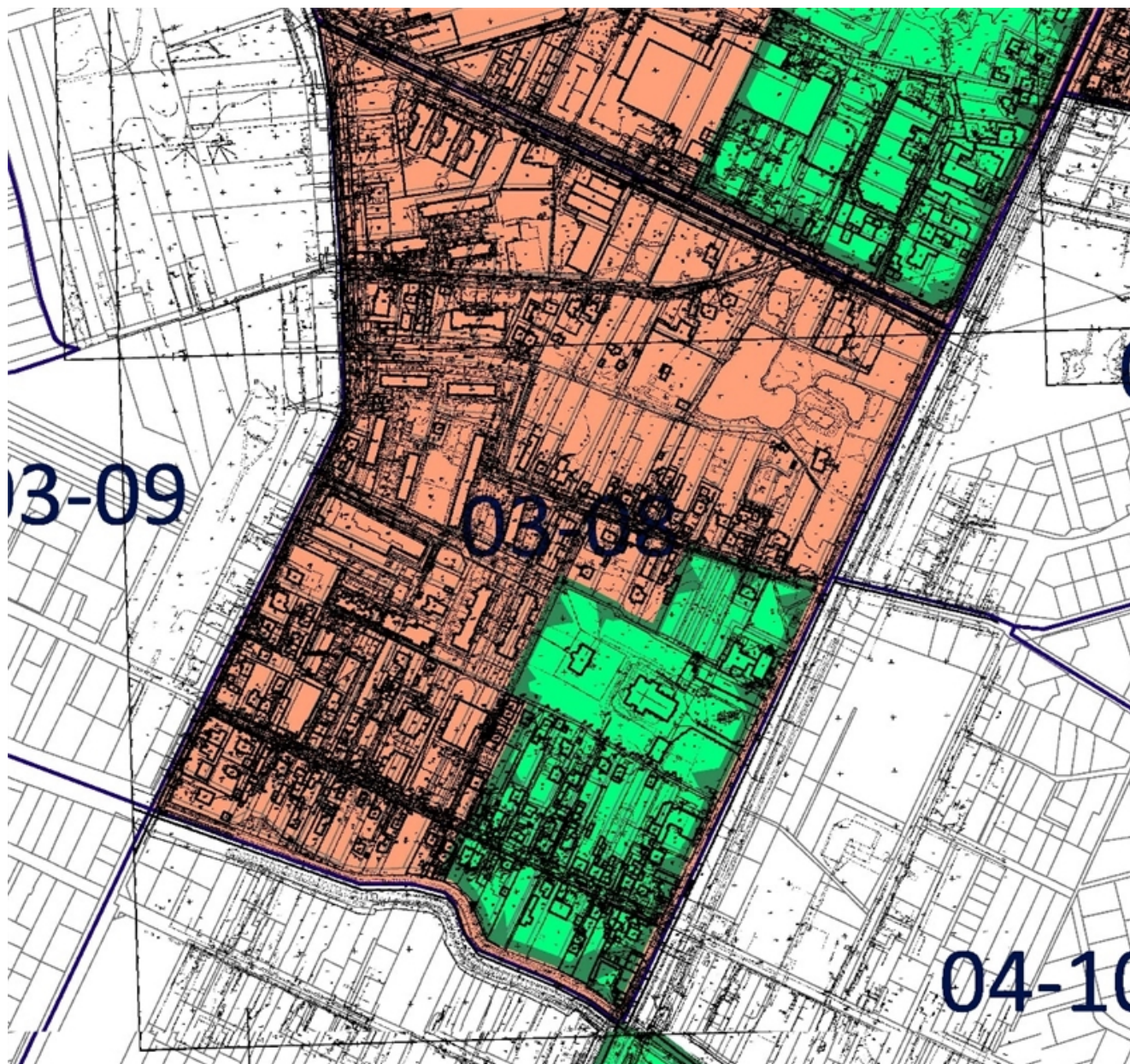

Tabela . Wyniki wewnętrznej analizy jednostki przestrzennej 03-08 pod kątem stwierdzenia koncentracji problemów

Lp.	Wskaźnik	Jednostka przestrzenna 03-08	Jednostka przestrzenna 03-08 (część bez PR)	PR 2. Urząd Miasta Marki
1.	Liczba ludności	2385	2229	156
2.	Liczba ludności w wieku nieprodukcyjnym	956	902	54
3.	Liczba ludności w wieku nieprodukcyjnym na 1000 ludności	403,2	404,66	346,15
4.	Liczba ludności w wieku poprodukcyjnym	460	428	32
5.	Liczba ludności w wieku poprodukcyjnym na 1000 ludności	192,9	192,01	205,13
6.	Liczba długotrwale bezrobotnych	23	18	5
7.	Liczba długotrwale bezrobotnych na 1000 ludności	9,64	8,07	32,05
8.	Liczba osób objętych zasiłkiem celowym i zasiłkiem stałym	46	34	12
9.	Liczba osób objętych zasiłkiem celowym i zasiłkiem stałym na 1000 ludności	19,29	15,25	76,92

10.	Liczba interwencji administracyjno-prawnych wobec osób nadużywających alkoholu	5	3	2
11.	Liczba interwencji administracyjno-prawnych wobec osób nadużywających alkoholu na 1000 ludności	2,10	1,35	12,82
12.	Liczba interwencji dotyczących przemocy domowej odnotowanych przez Policję w ramach "Niebieskiej Karty"	5	4	1
13.	Liczba interwencji dotyczących przemocy domowej odnotowanych przez Policję w ramach "Niebieskiej Karty" na 1000 ludności	2,10	1,79	6,41
14.	Liczba kradzieży cudzej rzeczy	17	8	9
15.	Liczba kradzieży cudzej rzeczy na 1000 ludności	7,10	3,59	57,69
16.	Liczba osób korzystających z biblioteki	424	407	17
17.	Liczba osób korzystających z biblioteki na 1000 ludności	177,77	182,59	108,97
18.	Liczba osób korzystających z oferty zajęć prowadzonych przez MOK	139	128	11
19.	Liczba osób korzystających z oferty zajęć prowadzonych przez MOK na 1000 ludności	58,28	57,42	70,51
20.	Frekwencja w wyborach samorządowych (1 tura) w 2014 roku	46,39%	46,39%	46,39%
21.	Liczba organizacji pozarządowych	5	4	1
22.	Liczba organizacji pozarządowych na 1000 ludności	2,09	1,79	6,41
23.	Zmiana liczby ludności w okresie 2010 – 2017	+91	+99	-8
24.	% zmiana liczby ludności w okresie 2010 – 2017	+3,97%	+4,65%	-4,88%
25.	Liczba wykreślonych działalności gospodarczych w okresie 2010 – 2017	120	116	4
26.	Odsetek wykreślonych działalności gospodarczych w okresie 2010 – 2017 w ogóle działalności	44,00%	45,13%	23,53%
27.	Liczba osób prowadząca działalność gospodarczą	150	137	13
28.	Liczba osób prowadzących działalność gospodarczą na 1000 osób w wieku produkcyjnym	105,00	103,24	127,45
29.	Średni poziom hałasu w DB	50,3	50,3	50,3
30.	Średni poziom stężenia pyłu PM10	19,0	19,0	19,0
31.	Długość dróg w złym stanie technicznym	0	0	0
32.	% dróg w złym stanie technicznym	0,00	-	0,00%
33.	Liczba obiektów komunalnych w złym stanie technicznym	2	0	2
34.	Odsetek obiektów komunalnych w złym stanie technicznym w skali miasta	3,17%	0,00%	3,17%
35.	Liczba obiektów zabytkowych w złym stanie technicznym	0	0	0
36.	Odsetek obiektów zabytkowych w złym stanie technicznym w skali miasta	0,00%	0,00%	0,00%

3. PODOBSZAR REWITALIZACJI MAŁACHOWSKIEGO

Lokalizacja obszaru: jednostka delimitacyjna 03-06

Powierzchnia obszaru: 12,54 ha

Liczba mieszkańców obszaru: 148 osób (UM Marki, 2017 rok)

Obszar położony po zachodniej stronie Al. Marszałka Piłsudskiego od skrzyżowania z ul. Słoneczną do granicy obrębu 03-06 z obrębem 03-03.

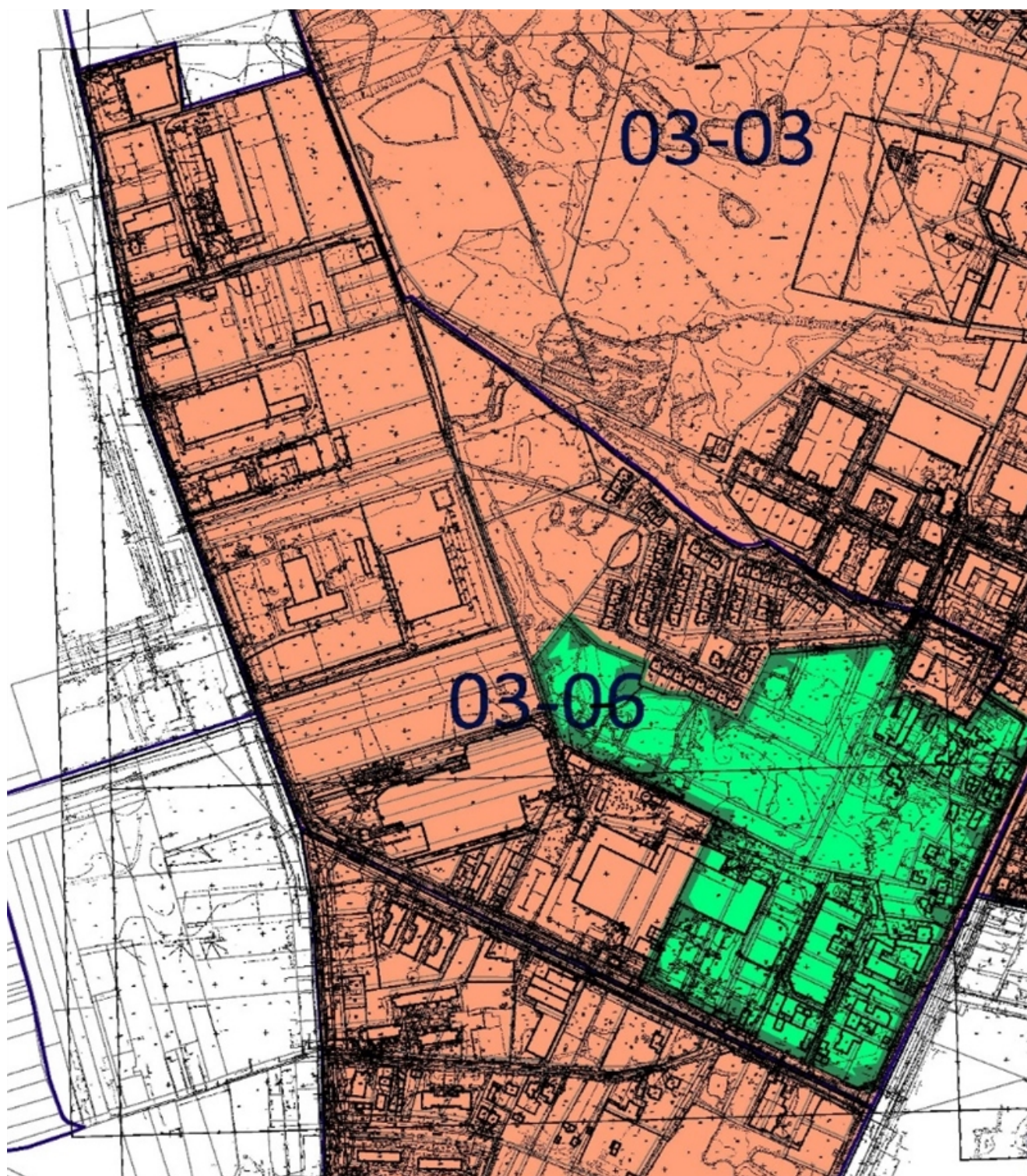
Tabela . Punkty adresowe podobszaru rewitalizacji nr 3

Jednostka delimitacyjna	Punkty adresowe
03-06	Al. Marszałka Piłsudskiego 103D, 105, 105A, 105B, 107, 107A, 107B, 109, 111, 111A, 111B, 111C, 111D, 113 Ul. Słoneczna 2B, 2D, 2E, 2F, 2H

Na obszarze zdiagnozowano szczególną koncentrację problemów:
duży udział osób objętych zasiłkiem celowym i zasiłkiem stałym pomocy społecznej,
mała liczba mieszkańców korzystających z oferty MOK,
bardzo niska frekwencja w wyborach samorządowych,
brak aktywności w formie organizacji pozarządowych,
znaczný odpływ ludności obszaru w okresie od 2010 do 2017 roku,
brak osób prowadzących działalność gospodarką w ludności w wieku produkcyjnym,
wyższy od średniej notowanej w mieście poziom stężenia pyłów PM10,
występowanie obiektów komunalnych w złym stanie technicznym.

Rysunek . Podobszar rewitalizacji MAŁACHOWSKIEGO na tle obszaru zdegradowanego

Tabela . Wyniki wewnętrznej analizy jednostki przestrzennej 03-06 pod kątem stwierdzenia koncentracji problemów

Lp.	Wskaźnik	Jednostka przestrzenna 03-06	Jednostka przestrzenna 03-06 (część bez PR)	PR 3. Małachowskiego
1.	Liczba ludności	695	547	148
2.	Liczba ludności w wieku nieprodukcyjnym	253	204	49
3.	Liczba ludności w wieku nieprodukcyjnym na 1000 ludności	364,00	372,94	331,08
4.	Liczba ludności w wieku poprodukcyjnym	91	71	20
5.	Liczba ludności w wieku poprodukcyjnym na	130,90	129,80	135,14

	1000 ludności			
6.	Liczba długotrwale bezrobotnych	7	5	2
7.	Liczba długotrwale bezrobotnych na 1000 ludności	10,07	9,14	13,51
8.	Liczba osób objętych zasiłkiem celowym i zasiłkiem stałym	41	29	12
9.	Liczba osób objętych zasiłkiem celowym i zasiłkiem stałym na 1000 ludności	58,99	53,02	81,08
10.	Liczba interwencji administracyjno-prawnych wobec osób nadużywających alkoholu	3	2	1
11.	Liczba interwencji administracyjno-prawnych wobec osób nadużywających alkoholu na 1000 ludności	4,32	3,66	6,76
12.	Liczba interwencji dotyczących przemocy domowej odnotowanych przez Policję w ramach "Niebieskiej Karty"	1	1	0
13.	Liczba interwencji dotyczących przemocy domowej odnotowanych przez Policję w ramach "Niebieskiej Karty" na 1000 ludności	1,44	1,83	0,00
14.	Liczba kradzieży cudzej rzeczy	5	5	0
15.	Liczba kradzieży cudzej rzeczy na 1000 ludności	7,2	9,14	0,00
16.	Liczba osób korzystających z biblioteki	109	89	20
17.	Liczba osób korzystających z biblioteki na 1000 ludności	156,83	162,71	135,40
18.	Liczba osób korzystających z oferty zajęć prowadzonych przez MOK	23	17	6
19.	Liczba osób korzystających z oferty zajęć prowadzonych przez MOK na 1000 ludności	33,09	31,08	40,54
20.	Frekwencja w wyborach samorządowych (1 tura) w 2014 roku	33,12%	33,12%	33,12%
21.	Liczba organizacji pozarządowych	1	1	0
22.	Liczba organizacji pozarządowych na 1000 ludności	1,44	1,83	0,00
23.	Zmiana liczby ludności w okresie 2010 – 2017	-66	-49	-17
24.	% zmiana liczby ludności w okresie 2010 – 2017	-8,67%	-8,22%	-10,30%
25.	Liczba wykreślonych działalności gospodarczych w okresie 2010 – 2017	82	82	0
26.	Liczba wykreślonych działalności gospodarczych w okresie 2010 – 2017 na 1000 działalności	45,81%	45,81%	0,00%
27.	Liczba osób prowadząca działalność gospodarczą	97	97	0
28.	Liczba osób prowadzących działalność gospodarczą na 1000 osób w wieku produkcyjnym	219,50	282,79	0,00
29.	Średni poziom hałasu w DB	56,9	56,9	56,9
30.	Średni poziom stężenia pyłu PM10	20,0	20,0	20,0
31.	Długość dróg w złym stanie technicznym	0	0	0
32.	% dróg w złym stanie technicznym	0,00%	0,00%	0,00%
33.	Liczba obiektów komunalnych w złym stanie technicznym	6	0	6
34.	Odsetek obiektów komunalnych w złym stanie technicznym w skali miasta	9,52%	0,00%	9,52%
35.	Liczba obiektów zabytkowych w złym stanie technicznym	0	0	0
36.	Odsetek obiektów zabytkowych w złym stanie technicznym w skali miasta	0,00%	0,00%	0,00%

4. PODOBSZAR REWITALIZACJI WSPÓLNA

Lokalizacja obszaru: jednostka delimitacyjna 04-03

Powierzchnia obszaru: 16,0 ha

Liczba mieszkańców obszaru: 481 osób (UM Marki, 2017 rok)

Obszar obejmuje tereny zabudowy wielorodzinnej wzdłuż ulicy Wspólnej i Miedzianej oraz tereny rekreacyjne Klubu Sportowego Markovia przy u. Wspólnej i tereny rekreacyjne wzdłuż ul. Stawowej.

Tabela . Punkty adresowe podobszaru rewitalizacji nr 4

Jednostka delimitacyjna	Punkty adresowe
04-03	Ul. Miedziana 11, 13, 15 Ul. Wspólna 12, 14, 16, 18, 20, 22, 24, 26, 28, 30

Na obszarze zdiagnozowano szczególną koncentrację problemów:

duży udział osób długotrwale bezrobotnych,

duży udział i liczba osób objętych zasiłkiem celowym i zasiłkiem stałym pomocy społecznej,

mała liczba mieszkańców korzystających z oferty biblioteki,

mała liczba mieszkańców korzystających z oferty MOK,

znaczny odpływ ludności obszaru w okresie od 2010 do 2017 roku

niski udział osób prowadzących działalność gospodarką w ludności w wieku produkcyjnym,

występowanie obiektów komunalnych w złym stanie technicznym.

Rysunek . Podobszar rewitalizacji WSPÓLNA na tle obszaru zdegradowanego

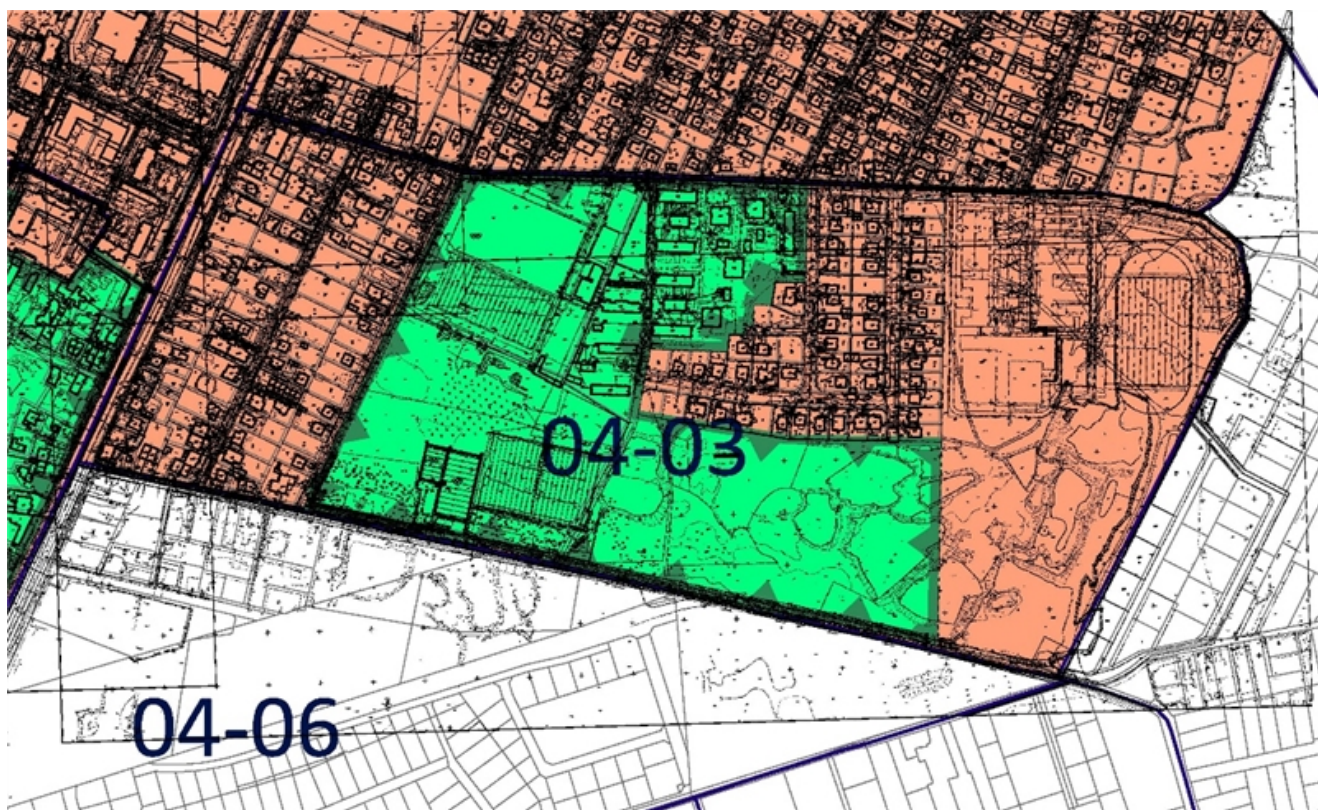

Tabela . Wyniki wewnętrznej analizy jednostki przestrzennej 04-03 pod kątem stwierdzenia koncentracji problemów

Lp.	Wskaźnik	Jednostka przestrzenna 04-03	Jednostka przestrzenna 04-03 (część bez	PR 4. Wspólna
-----	----------	------------------------------	---	---------------

			PR)	
1.	Liczba ludności	793	312	481
2.	Liczba ludności w wieku nieprodukcyjnym	281	119	162
3.	Liczba ludności w wieku nieprodukcyjnym na 1000 ludności	354,40	381,41	336,80
4.	Liczba ludności w wieku poprodukcyjnym	127	62	65
5.	Liczba ludności w wieku poprodukcyjnym na 1000 ludności	160,20	198,71	135,14
6.	Liczba długotrwale bezrobotnych	15	3	12
7.	Liczba długotrwale bezrobotnych na 1000 ludności	18,92	9,62	24,95
8.	Liczba osób objętych zasiłkiem celowym i zasiłkiem stałym	39	4	35
9.	Liczba osób objętych zasiłkiem celowym i zasiłkiem stałym na 1000 ludności	49,18	12,82	72,77
10.	Liczba interwencji administracyjno-prawnych wobec osób nadużywających alkoholu	0	0	0
11.	Liczba interwencji administracyjno-prawnych wobec osób nadużywających alkoholu na 1000 ludności	0,00	0,00	0,00
12.	Liczba interwencji dotyczących przemocy domowej odnotowanych przez Policję w ramach "Niebieskiej Karty"	1	0	1
13.	Liczba interwencji dotyczących przemocy domowej odnotowanych przez Policję w ramach "Niebieskiej Karty" na 1000 ludności	1,26	0,00	2,08
14.	Liczba kradzieży cudzej rzeczy	2	2	0
15.	Liczba kradzieży cudzej rzeczy na 1000 ludności	2,50	6,41	0,00
16.	Liczba osób korzystających z biblioteki	72	53	19
17.	Liczba osób korzystających z biblioteki na 1000 ludności	90,79	169,87	39,50
18.	Liczba osób korzystających z oferty zajęć prowadzonych przez MOK	23	19	4
19.	Liczba osób korzystających z oferty zajęć prowadzonych przez MOK na 1000 ludności	29,00	60,89	8,32
20.	Frekwencja w wyborach samorządowych (1 tura) w 2014 roku	44,50%	44,50%	44,50%
21.	Liczba organizacji pozarządowych	2	1	1
22.	Liczba organizacji pozarządowych na 1000 ludności	2,52	3,21	2,08
23.	Zmiana liczby ludności w okresie 2010 – 2017	-2	+36	-38
24.	% zmiana liczby ludności w okresie 2010 – 2017	-0,25%	+13,04%	-7,32
25.	Liczba wykreślonych działalności gospodarczych w okresie 2010 – 2017	46	46	0
26.	Liczba wykreślonych działalności gospodarczych w okresie 2010 – 2017 na 1000 działalności	44,23%	44,23%	0,00%
27.	Liczba osób prowadząca działalność gospodarczą	58	56	2
28.	Liczba osób prowadzących działalność gospodarczą na 1000 osób w wieku produkcyjnym	113,30	290,15	6,27
29.	Średni poziom hałasu w DB	63,5	63,5	63,5
30.	Średni poziom stężenia pyłu PM10	7,0	7,0	7,0
31.	Długość dróg w złym stanie technicznym	202	202	0
32.	% dróg w złym stanie technicznym	5,27%	-	0,00%

33.	Liczba obiektów komunalnych w złym stanie technicznym	11	1	10
34.	Odsetek obiektów komunalnych w złym stanie technicznym w skali miasta	17,46%	1,58%	15,87%
35.	Liczba obiektów zabytkowych w złym stanie technicznym	0	0	0
36.	Odsetek obiektów zabytkowych w złym stanie technicznym w skali miasta	0,00%	0,00%	0,00%

5. PODOBSZAR REWITALIZACJI GRUNWALDZKA

Lokalizacja obszaru: jednostka delimitacyjna 03-03

Powierzchnia obszaru: 28,25 ha

Liczba mieszkańców obszaru: 130 osób (UM Marki, 2017 rok)

Obszar obejmuje tereny zabudowy wielorodzinnej zlokalizowanej u zbiegu ul. Grunwaldzkiej i Al. Marszałka Piłsudskiego wraz z ul. Zakole. Teren obszaru obejmuje również niezamieszkały obszar tzw. glinianki Meksyk. Jest to niezagospodarowany teren po wydobyciu surowców mineralnych, stanowiący potencjalne zaplecze pod przestrzeń rekreacyjną.

Tabela . Punkty adresowe podobszaru rewitalizacji nr 5

Jednostka delimitacyjna	Punkty adresowe
03-03	Al. Marszałka Piłsudskiego 123 Ul. Grunwaldzka 1, 3, 5, 7, 9, 11, 13 Ul. Zakole 5, 11, 13, 15, 17, 21

Na obszarze zdiagnozowano szczególną koncentrację problemów:

duży udział ludności w wieku poprodukcyjnym,

duży udział osób długotrwale bezrobotnych,

duży udział i liczba osób objętych zasiłkiem celowym i zasiłkiem stałym pomocy społecznej,

występowanie kradzieży,

mała liczba mieszkańców korzystających z oferty biblioteki,

mała liczba mieszkańców korzystających z oferty MOK,

brak aktywności w formie organizacji pozarządowych,

znaczny odpływ ludności obszaru w okresie od 2010 do 2017 roku

niski udział osób prowadzących działalność gospodarką w ludności w wieku produkcyjnym,

wysoki poziom hałasu,

występowanie obiektów komunalnych w złym stanie technicznym.

Rysunek . Podobszar rewitalizacji GRUNWALDZKA na tle obszaru zdegradowanego

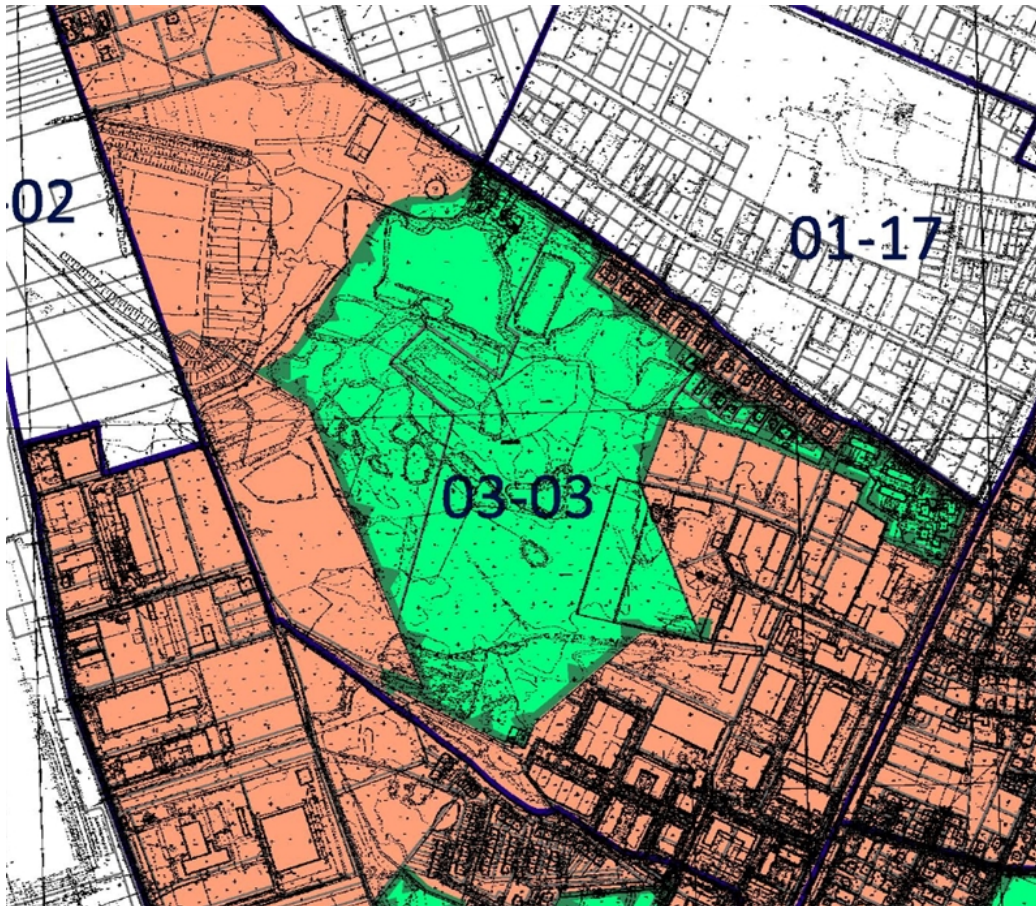

Tabela . Wyniki wewnętrznej analizy jednostki przestrzennej 03-03 pod kątem stwierdzenia koncentracji problemów

Lp.	Wskaźnik	Jednostka przestrzenna 03-03	Jednostka przestrzenna 03-03 (część bez PR)	PR 5. Grunwaldzka
1.	Liczba ludności	1359	1257	130
2.	Liczba ludności w wieku nieprodukcyjnym	548	510	48
3.	Liczba ludności w wieku nieprodukcyjnym na 1000 ludności	403,20	405,73	369,23
4.	Liczba ludności w wieku poprodukcyjnym	133	114	23
5.	Liczba ludności w wieku poprodukcyjnym na 1000 ludności	97,9	90,69	176,92
6.	Liczba długotrwale bezrobotnych	12	9	3
7.	Liczba długotrwale bezrobotnych na 1000 ludności	8,83	7,16	23,07
8.	Liczba osób objętych zasiłkiem celowym i zasiłkiem stałym	32	26	6
9.	Liczba osób objętych zasiłkiem celowym i zasiłkiem stałym na 1000 ludności	23,55	20,68	46,15
10.	Liczba interwencji administracyjno-prawnych wobec osób nadużywających alkoholu	2	2	0
11.	Liczba interwencji administracyjno-prawnych wobec osób nadużywających alkoholu na 1000 ludności	1,47	1,59	0,00
12.	Liczba interwencji dotyczących przemocy domowej odnotowanych przez Policję w ramach "Niebieskiej Karty"	0	0	0
13.	Liczba interwencji dotyczących przemocy domowej odnotowanych przez Policję w ramach "Niebieskiej Karty" ma	0,00	0,00	0,00

	1000 ludności			
14.	Liczba kradzieży cudzej rzeczy	17	14	3
15.	Liczba kradzieży cudzej rzeczy na 1000 ludności	12,50	11,14	23,07
16.	Liczba osób korzystających z biblioteki	320	312	13
17.	Liczba osób korzystających z biblioteki na 1000 ludności	235,47	248,21	100,00
18.	Liczba osób korzystających z oferty zajęć prowadzonych przez MOK	57	54	3
19.	Liczba osób korzystających z oferty zajęć prowadzonych przez MOK na 1000 ludności	41,94	42,96	23,07
20.	Frekwencja w wyborach samorządowych (1 tura) w 2014 roku	51,13%	51,13%	51,13%
21.	Liczba organizacji pozarządowych	1	1	0
22.	Liczba organizacji pozarządowych na 1000 ludności	0,74	0,79	0,00
23.	Zmiana liczby ludności w okresie 2010 – 2017	+382	+399	-21
24.	% zmiana liczby ludności w okresie 2010 – 2017	+39,10%	+46,50%	-13,91%
25.	Liczba wykreślonych działalności gospodarczych w okresie 2010 – 2017	84	79	6
26.	Liczba wykreślonych działalności gospodarczych w okresie 2010 – 2017 na 1000 działalności	38,70%	37,80%	50,00%
27.	Liczba osób prowadząca działalność gospodarczą	132	129	6
28.	Liczba osób prowadzących działalność gospodarczą na 1000 osób w wieku produkcyjnym	162,80	172,69	73,17
29.	Średni poziom hałasu w DB	67,3	67,3	67,3
30.	Średni poziom stężenia pyłu PM10	22,0	22,0	22,0
31.	Długość dróg w złym stanie technicznym	951	951	0
32.	% dróg w złym stanie technicznym	32,61%	-	0,00%
33.	Liczba obiektów komunalnych w złym stanie technicznym	9	1	8
34.	Odsetek obiektów komunalnych w złym stanie technicznym w skali miasta	14,29%	1,59%	12,70%
35.	Liczba obiektów zabytkowych w złym stanie technicznym	0	0	0
36.	Odsetek obiektów zabytkowych w złym stanie technicznym w skali miasta	0,00%	0,00%	0,00%

UZASADNIENIE WYBORU OBSZARU REWITALIZACJI W GMINIE MIASTO MARKI:

1. Na obszarze wskazanym do rewitalizacji zdiagnozowano szczególną koncentrację problemów:

Na obszarze rewitalizacji zdiagnozowano szczególną koncentrację problemów społecznych, w tym wysoki udział ludności w wieku poprodukcyjnym, koncentrację osób długotrwale bezrobotnych oraz osób korzystających z pomocy społecznej. Obszar rewitalizacji charakteryzuje się niską aktywnością społeczną, widoczną m. in. w liczbie osób korzystających z zajęć w MOK oraz korzystających z biblioteki.

Obszar rewitalizacji, pomimo odnotowanego w okresie od 2010 do 2017 roku istotnego wzrostu ludności miasta, charakteryzował się znaczną skalą ubytku mieszkańców. Problem ten dotyczył bez wyjątku wszystkich podobszarów rewitalizacji.

Obszar rewitalizacji posiada znacznie niższe od średniej dla miasta wskaźniki przedsiębiorczości indywidualnej.

Na obszarze rewitalizacji występują problemy środowiskowe, w tym hałas drogowy, powodowany przez bardzo duże natężenie ruchu komunikacyjnego. Do problemów środowiskowych należy zaliczyć również

wyższe od średniej gminnej stężenie pyłów zawieszonych PM 10.

Problemy techniczne obszaru rewitalizacji przejawiają się w koncentracji obiektów komunalnych w złym stanie technicznych oraz koncentracji obiektów zabytkowych w złym stanie technicznym.

2. Obszar rewitalizacji ma istotne znaczenie dla rozwoju gminy, co potwierdzają zapisy dokumentów strategicznych i planistycznych gminy:

Obszar rewitalizacji tworzą w przeważającej większości tereny zabudowy wielorodzinnej położone przy głównym ciągu komunikacyjnym miasta tj. al. Marszałka Piłsudskiego (poza terem przy ul. Wspólnej). Na obszarze rewitalizacji zlokalizowanych jest większość obiektów komunalnych w złym stanie technicznym oraz obiektów zabytkowych miasta, które również wymagają istotnych inwestycji (zespół osiedla robotniczego Braci Briggsów).

Strategia Rozwoju Miasta Marki na lata 2016-2021 wskazuje obszary problemowe (rozdział 13. Obszary problemowe Miasta Marki), które są istotne w kontekście prowadzenia rewitalizacji i odwołują się bezpośrednio do zjawisk, które były przyczyną wyznaczenia obszaru rewitalizacji:

Tabela . Obszary problemowe rozwoju Miasta Marki ujęte w Strategii Rozwoju Miasta Marki istotne z punktu widzenia obszaru rewitalizacji

Obszary problemowe Miasta Marki ujęte w Strategii Rozwoju Miasta Marki	Uzasadnienie wagi w kontekście wytyczonego obszaru rewitalizacji
Marki posiadają nieliczne, jednak atrakcyjne zasoby dziedzictwa kulturowego. Podstawowe obszary problemowe w tym zakresie to: 1.Stan techniczny zabytków, 2.Niewystarczające wykorzystanie dorobku kultury zarówno w postaci nieruchomości, jak i kultury niematerialnej np. wykreowanie rozpoznawalnego symbolu Marek. Zasoby dziedzictwa kulturowego Miasta Marki wymagają procesu rewitalizacji.	Na obszarze rewitalizacji występuje szczególna koncentracja obiektów zabytkowych w złym stanie technicznym (20 obiektów spośród 23 występujących w mieście).
W ramach redukcji emisji gazów cieplarnianych, zużycia energii finalnej jak i zwiększenia udziału energii odnawialnej, istnieje konieczność prowadzenia działań w kierunku budowy gospodarki niskoemisyjnej.	Na obszarze rewitalizacji zdiagnozowano wyższe stężenie pyłów zawieszonych PM10. Obszar rewitalizacji położony jest w ciągu ruchliwej i emitującej hałas drogi krajowej nr 8 (Al. Piłsudskiego).
Podstawowe obszary problemowe związane z ofertą społeczną to: niski poziom integracji jak i słabe więzi społeczne mieszkańców, zaspokajanie potrzeb kulturowych mieszkańców w różnym wieku (30+, 40+ i 50+), niewiele miejsc integracji społecznej.	Na obszarze rewitalizacji zdiagnozowano niższą niż w skali miasta aktywność obywatelską oraz uczestnictwo mieszkańców w ofercie instytucji kultury. Na obszarze rewitalizacji występuje szczególna koncentracja ludności w wieku poprodukcyjnym.
Budynki mieszkalne z zasobu miasta wybudowane przed 1930 r. i przed 1960 r. wymagają wykonania izolacji poziomych i pionowych fundamentów, odgrzybienia, opasek odwadniających, napraw elewacji, częściowej wymiany stolarki okiennej i drzwiowej, wymiany instalacji elektrycznej. Część budynków wymaga docieplenia i modernizacji a także wyposażenia w niezbędne instalacje wodno-kanalizacyjne. Wszystkie budynki mieszkalne wymagają wykonywania stałych prac naprawczych i konserwacyjnych,	Na obszarze rewitalizacji występuje szczególna koncentracja obiektów komunalnych w złym stanie technicznym.

<p>a także wykonania infrastruktury towarzyszącej, tj. ciągów pieszych i jezdnych, altanek śmietnikowych czy remontów komórek gospodarczych.</p>	
<p>Budynki stanowiące mieszkaniowy zasób miasta zamieszkują głównie grupy osób, które nastawione są na korzystanie ze wsparcia pomocy społecznej, w szczególności osób bezrobotnych, matek samotnie wychowujących dzieci. W roku 2014, dodatki wypłacone w zasobie miasta stanowiły 61,5% wypłaconych dodatków mieszkaniowych.</p> <p>Ze względu na sytuację ekonomiczną, grupy zagrożone marginalizacją zamieszkują najczęściej zdegradowane obszary miasta (obszar zabudowy komunalnej). Mieszkańcy wskazywanych obszarów nie są w stanie samodzielnie zapewnić sobie wyższego poziomu życia, co wymaga podjęcia kompleksowych działań rewitalizacyjnych w sferze społecznej, gospodarczej i mieszkalnictwa komunalnego.</p>	<p>Na obszarze rewitalizacji, obok koncentracji obiektów komunalnych w złym stanie technicznym, zdiagnozowano koncentrację ludności korzystającej z pomocy społecznej.</p>
<p>Stan ładu przestrzennego na obszarze Marek odzwierciedla przejściową fazę urbanizacji, gdzie obszary położone obok dużego miasta (Warszawy), jakimi są Marki, Pustelnik i Struga stopniowo przekształcają się w jeden organizm miejski. Aktualna rozproszona zabudowa osiedli przekształca się w obszar zwartej zabudowy, gdzie główną oś miasta stanowi Al. Marszałka Józefa Piłsudskiego. W dokumentach planistycznych układ dróg dojazdowych kształtowany jest jako lokalne układy równoległe i obwodowe, w stosunku do głównej osi komunikacyjnej. Układ stanowi jeden świadomie zaplanowany, hierarchiczny układ tranzytowych i miejskich ulic, klasy ekspresowej, głównej ruchu przyspieszonego, dróg zbiorczych, lokalnych i dojazdowych. Na szczególną uwagę zasługuje Al. Marszałka Józefa Piłsudskiego. Aktualne w dokumentach planistycznych zaliczana jest do klasy głównej. Jednak ze względu na charakter w tkance miasta postuluje się docelowo obniżenie jej klasy i zaliczenie jako drogi zbiorczej.</p>	<p>Główną osią komunikacyjną wyznaczonego obszaru rewitalizacji jest Al. Marszałka Piłsudskiego.</p>
<p>W zakresie przestrzeni publicznej Al. Marszałka Piłsudskiego nie wyznacza i nie tworzy miejskiego centrum. W układzie przestrzennym aleja dominuje jako tranzytowa trasa komunikacyjna odseparowana od struktury miasta, tworząc barierę funkcjonalną i przestrzenną. Negatywny wpływ na wizerunek ulicy a także całego miasta mają umieszczane na posesjach (nieruchomościach) reklamy.</p>	<p>Obszar rewitalizacji położony jest przy Al. Piłsudskiego, zarówno po jej wschodniej i po zachodniej stronie. Ruchliwa Al. Piłsudskiego tworzy barierę funkcjonalno-przestrzenną obszaru rewitalizacji.</p>
<p>Dogodne położenie miasta w bezpośrednim oddziaływaniu warszawskiej metropolii i dobre z nią skomunikowanie sprawia, że Marki stanowią doskonałą bazę rozwoju firm i przedsięwzięć gospodarczych. Wśród podmiotów gospodarczych dominują jednostki zaliczające się do prywatnego sektora własności z licznie</p>	<p>Obszar rewitalizacji, pomimo korzystnych uwarunkowań do rozwoju gospodarczego, charakteryzuje się wyraźnie niższymi od średniej dla miasta wskaźnikami przedsiębiorczości indywidualnej.</p>

reprezentowaną indywidualną działalnością gospodarczą mieszkańców. Do problemów dot. aktywności gospodarczej należy zaliczyć m. in. niefunkcjonalne zagospodarowanie przestrzeni.	
--	--

W Strategii Rozwoju Miasta Marki na lata 2016-2021 wyznaczono następujące kierunki interwencji, które mają szczególne znaczenie w kontekście obszaru rewitalizacji:

Budowa, rozbudowa, remonty i modernizacje dróg, ulic, chodników wraz z ich oświetleniem i pełną infrastrukturą, zgodnie z kierunkami zagospodarowania przestrzennego miasta,

Stworzenie i wdrożenie spójnego zintegrowanego systemu dróg rowerowych zgodnie z kierunkami zagospodarowania przestrzennego,

Tworzenie sfer ruchu uspokojonego (ograniczanie prędkości, wyniesione skrzyżowania, progi zwalniające),

Przygotowanie projektu zagospodarowania głównej ulicy Al. Marszałka Józefa Piłsudskiego (obecnie droga krajowa),

Utworzenie dziennego ośrodka wsparcia dla osób starszych (dzienna opieka),

Tworzenie i realizacja programów integracji społecznej dla osób wykluczonych,

Wspomaganie powstawania i promocja działań prospołecznych (filantropii) i rozwój wolontariatu,

Wyróżnianie i nagradzanie nowatorskich i efektywnych działań prowadzonych na rzecz mieszkańców (partnerstwo i sieciowanie),

Wykorzystanie dziedzictwa kulturowego do celów promocyjnych i tworzenia nowych produktów,

Zagospodarowanie dostępnych „wolnych” obszarów oraz terenów przewidzianych do rewitalizacji na cele kulturalne, sportowe, rekreacyjne,

Tworzenie i wspieranie lokalnych inicjatyw integrujących mieszkańców np. dzień danej ulicy, festyny, biegi, gry i zabawy dla dzieci,

Tworzenie „małej infrastruktury przyjaznej dzieciom” np. sale zabaw, place zabaw (na wzór dużego interaktywnego placu zabaw dla dzieci i młodzieży Białoleka, Żoliborz),

Stwarzanie warunków i promocja dla rozwoju funkcji usługowych, gastronomicznych, zaplecza noclegowego,

Utrzymanie oraz rozwój terenów zieleni publicznej - skwerów, parków, zieleni ulicznej i szpalerów drzew,

Poprawa świadomości mieszkańców w zakresie ochrony środowiska szkodliwości spalania odpadów plastikowych, konieczności zmiany systemu ogrzewania na ekologiczne itp.

Wykorzystanie potencjału przestrzennego i historycznego w celu wykreowania centralnego i lokalnego obszaru pełniącego funkcje reprezentacyjnej przestrzeni publicznej, również w ramach działań rewitalizacyjnych,

Stworzenie katalogu, standardów w zakresie elementów małej architektury, elementów urządzenia przestrzeni lub wytycznych do ich stosowania (np. w odniesieniu do stref funkcjonalnych miasta).

Zapewnienie mieszkań z zasobu miasta, renowacja i rozbudowa istniejących oraz tworzenie, budowa nowych zasobów mieszkań komunalnych.

Powyższy zestaw kierunków interwencji oraz opisane obszary problemowe potwierdzają, że wyznaczony obszar rewitalizacji posiada istotne znaczenie dla rozwoju gminy.

Wyznaczony w Markach obszar rewitalizacji zamieszkiwało 1553 osoby (UM Marki, 2017 rok), co stanowiło 5,06% ludności gminy (liczba ludności gminy to 30673 osoby). Obszar zajmuje powierzchnię 81,02 ha, co stanowi 3,11% powierzchni gminy (pow. gminy to 2603 ha).

Obszar rewitalizacji charakteryzuje się gorszymi wartościami wskaźników, które wykorzystane

zostały przy delimitacji obszaru zdegradowanego. Kolorem czerwonym oznaczono wartości, które znacznie odbiegają od wartości średnich dla gminy (powyżej 50%), kolorem pomarańczowym pozostałe wartości, które przekroczyły wartość średnią dla gminy (od 0 do 50%).

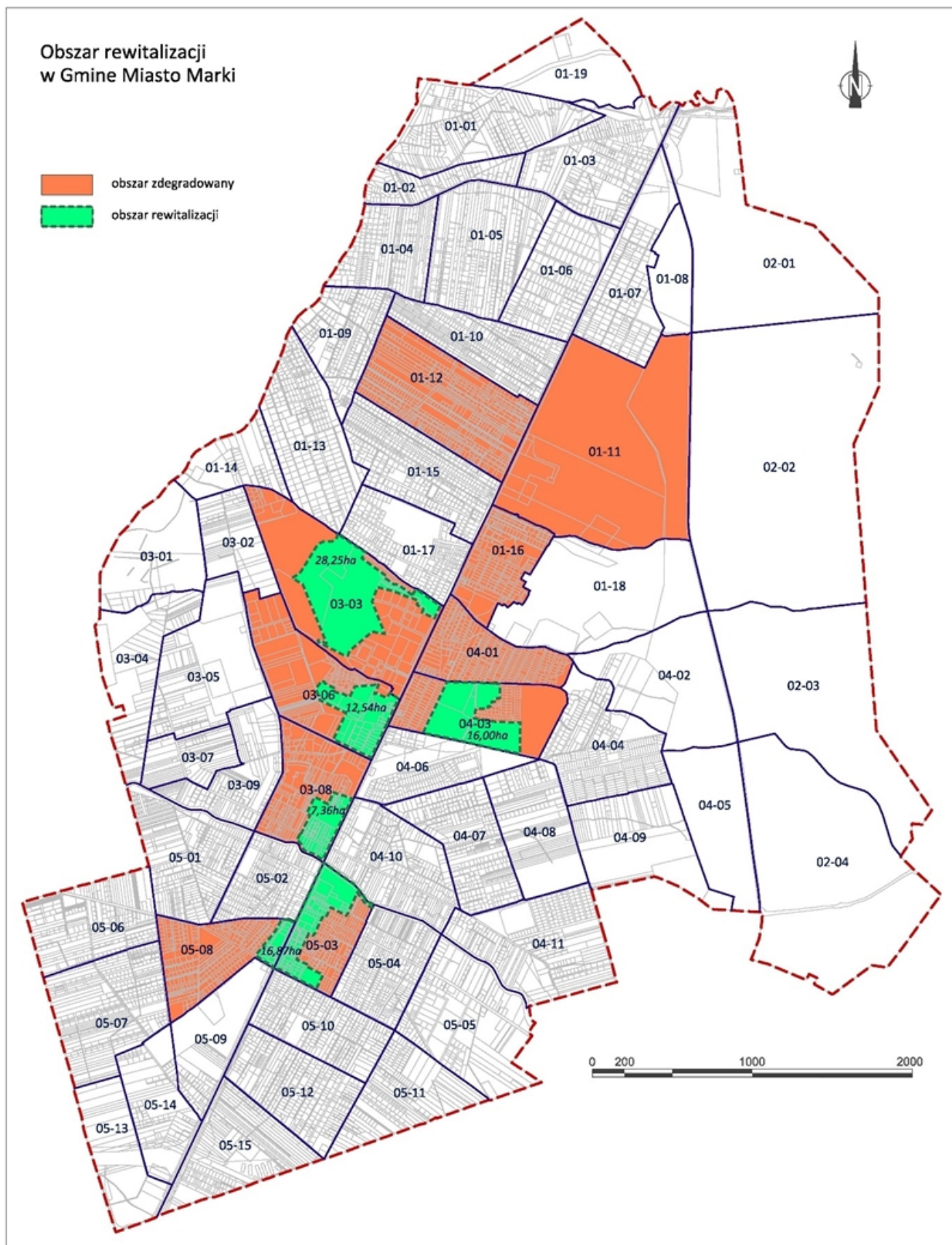
Tabela . Dane opisujące obszar rewitalizacji w Markach

Lp.	Wskaźnik	Miasto Marki	Obszar zdegradowany	Obszar rewitalizacji	1. Braci Briggsów	2. Urząd Miasta	3. Malachowskiego	4. Wspólna	5. Grunwaldzka
DANE OGÓLNE									
1.	Liczba ludności	30673	9214	1553	638	156	148	481	130
2.	Powierzchnia		494,13 ha	81,02 ha	16,87 ha	7,36 ha	12,54 ha	16,0 ha	28,25 ha
SFERA SPOŁECZNA									
1.	Liczba ludności w wieku nieprodukcyjnym	11980	4024	552	239	54	49	162	48
2.	Liczba ludności w wieku nieprodukcyjnym na 1000 ludności	390,57	393,50	355,44	347,61	346,15	331,08	336,80	369,23
3.	Liczba ludności w wieku poprodukcyjnym	4325	1723	262	122	32	20	65	23
4.	Liczba ludności w wieku poprodukcyjnym na 1000 ludności	141,0	168,50	168,71	191,22	205,13	135,14	135,14	176,92
5.	Liczba długotrwale bezrobotnych	307	129	41	19	5	2	12	3
6.	Liczba długotrwale bezrobotnych na 1000 ludności	10,01	12,61	26,40	29,78	32,05	13,51	24,95	23,07
7.	Liczba osób objętych zasiłkiem celowym i zasiłkiem stałym	785	354	122	57	12	12	35	6
8.	Liczba osób objętych zasiłkiem celowym i zasiłkiem stałym na 1000 ludności	25,59	34,62	78,55	89,34	76,92	81,08	72,77	46,15
9.	Liczba interwencji administracyjno-prawnych wobec osób nadużywających alkoholu	44	32	18	15	2	1	0	0
10.	Liczba interwencji administracyjno-prawnych wobec osób nadużywających alkoholu na 1000 ludności	1,43	3,13	11,59	23,51	12,82	6,76	0,00	0,00
11.	Liczba interwencji dotyczących przemocy domowej odnotowanych przez Policję w ramach "Niebieskiej Karty"	33	11	2	0	1	0	1	0
12.	Liczba interwencji dotyczących przemocy domowej odnotowanych przez Policję w ramach "Niebieskiej Karty" na 1000 ludności	1,08	1,08	1,28	0,00	6,41	0,00	2,08	0,00

13.	Liczba kradzieży cudzej rzeczy	406	91	24	12	9	0	0	3
14.	Liczba kradzieży cudzej rzeczy na 1000 ludności	13,2	8,9	...	18,81	57,69	0,00	0,00	23,07
15.	Liczba osób korzystających z biblioteki	4218	1393	112	43	17	20	19	13
16.	Liczba osób korzystających z biblioteki na 1000 ludności	137,52	136,22	...	67,40	108,97	135,40	39,50	100,00
17.	Liczba osób korzystających z oferty zajęć prowadzonych przez MOK	1600	465	58	34	11	6	4	3
18.	Liczba osób korzystających z oferty zajęć prowadzonych przez MOK na 1000 ludności	52,16	45,47	15,45	53,29	70,51	40,54	8,32	23,07
19.	Frekwencja w wyborach samorządowych (1 tura) w 2014 roku	47,50%	41,55%	44,73%	48,51%	46,39%	33,12%	44,50%	51,13%
20.	Liczba organizacji pozarządowych	53	22	5	3	1	0	1	0
21.	Liczba organizacji pozarządowych na 1000 ludności	1,92	2,15	3,28	4,70	6,41	0,00	2,08	0,00
22.	Zmiana liczby ludności w okresie 2010 – 2017	+5461	+737	-151	-67	-8	-17	-38	-21
23.	% zmiana liczby ludności w okresie 2010 – 2017	+21,66%	+7,77%	-8,86%	-9,50%	-4,88%	-10,30%	-7,32%	-13,91%
SFERA GOSPODARCZA									
24.	Liczba wykreślonych działalności gospodarczych w okresie 2010 – 2017	2169	719	23	13	4	0	0	6
25.	Liczba wykreślonych działalności gospodarczych w okresie 2010 – 2017 na 1000 działalności	39,47%	42,44%	29,48%	27,66%	23,53%	0,00%	0,00%	50,00%
26.	Liczba osób prowadząca działalność gospodarczą	3326	974	55	34	13	0	2	6
27.	Liczba osób prowadzących działalność gospodarczą na 1000 osób w wieku produkcyjnym	177,9	157,0	54,94	85,21	127,45	0,00	6,27	73,17
SFERA ŚRODOWISKOWA									
28.	Średni poziom hałasu w DB	51,2	62,6	60,6	65,00	50,3	56,9	63,5	67,3
29.	Średni poziom stężenia pyłu PM10	14,1	16,8	16,4	14,0	19,0	20,0	7,0	22,0
SFERA PRZESTRZENNO-FUNKCJONALNA									
30.	Długość dróg w złym stanie	58590	7154	0	0	0	0	0	0

	technicznym								
31.	% dróg w złym stanie technicznym	34,26%	20,26%	0,00	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
SFERA TECHNICZNA									
33.	Liczba obiektów komunalnych w złym stanie technicznym	63	53	45	19	2	6	10	8
34.	Odsetek obiektów komunalnych w złym stanie technicznym w skali miasta	100%	84,13%	71,43%	30,16%	3,17%	9,52%	15,87%	12,70%
35.	Liczba obiektów zabytkowych w złym stanie technicznym	23	20	20	20	0	0	0	0
36.	Odsetek obiektów zabytkowych w złym stanie technicznym w skali miasta	100%	86,96%	86,96%	86,96%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%

Rysunek . Obszar rewitalizacji w Gminie Miasto Marki

10. Spis rysunków i tabel

Rysunek 1. Podział delimitacyjny Gminy Miasta Marki w oparciu o granice obrębów geodezyjnych 5	5
Rysunek 2. Schemat określania koncentracji problemu poprzez standaryzację danych 6	6
Rysunek 3. Schemat określania koncentracji ogółu problemów poprzez sumowanie wystandaryzowanych danych 7	7
Rysunek 4. Wyniki standaryzacji liniowej zjawiska związanego z koncentracją ludności w wieku nieprodukcyjnym w Markach 12	12
Rysunek 5. Wyniki standaryzacji liniowej zjawiska związanego z koncentracją ludności w wieku poprodukcyjnym w Markach 14	14
Rysunek 6. Wyniki standaryzacji liniowej długotrwałego bezrobocia w Markach 16	16
Rysunek 7. Wyniki standaryzacji liniowej koncentracji osób objętych zasiłkiem celowym i zasiłkiem stałym pomocy społecznej w Markach 18	18
Rysunek 8. Wyniki standaryzacji liniowej koncentracji interwencji administracyjno-prawnych wobec osób nadużywających alkoholu w Markach 20	20
Rysunek 9. Wyniki standaryzacji liniowej koncentracji interwencji dotyczących przemocy domowej odnotowanych przez Policję w ramach "Niebieskiej Markach 22	22
Rysunek 10. Wyniki standaryzacji liniowej koncentracji zjawisk związanych z kradzieżą cudzej rzeczy w Markach 24	24
Rysunek 11. Wyniki standaryzacji liniowej koncentracji zjawisk związanych z niskim uczestnictwem w ofercie instytucji kultury w Markach 26	26
Rysunek 12. Wyniki standaryzacji liniowej koncentracji zjawisk związanych z niską aktywnością obywatelską w Markach 28	28
Rysunek 13. Wyniki standaryzacji liniowej koncentracji niskiej atrakcyjności osiedleńczej w Markach 30	30
Rysunek 14. Suma wskaźników wystandaryzowanych sfery społecznej określająca koncentrację negatywnych zjawisk społecznych w Markach 32	32
Rysunek 15. Wyniki standaryzacji liniowej koncentracji zjawisk związanych z zamknięciem działalności gospodarczej w Markach 34	34
Rysunek 16. Wyniki standaryzacji liniowej koncentracji niskiego poziomu przedsiębiorczości w Markach 36	36
Rysunek 17. Wyniki standaryzacji liniowej zjawiska związanego z hałasem w Markach 38	38
Rysunek 18. Wyniki standaryzacji liniowej stężenia pyłów PM 10 w Markach 40	40
Rysunek 19. Wyniki standaryzacji liniowej koncentracji złego stanu dróg w Markach 42	42
Rysunek 20. Wyniki standaryzacji liniowej najniższej dostępności do komunikacji publicznej w Markach 44	44
Rysunek 21. Wyniki standaryzacji liniowej obiektów komunalnych w złym stanie technicznym w Markach 46	46
Rysunek 22. Wyniki standaryzacji liniowej obiektów zabytkowych w złym stanie technicznym w Markach 49	49
Rysunek 23. Obszar zdegradowany w Gminie Miasto Marki 56	56
Rysunek 24. Podobszar rewitalizacji KOMPLEKS URBANISTYCZY OSIEDLA ROBOTNICZEGO BRACI BRIGSÓW na tle obszaru zdegradowanego 59	59
Rysunek 25. Podobszar rewitalizacji URZĄD MIASTA MARKI na tle obszaru zdegradowanego 62	62
Rysunek 26. Podobszar rewitalizacji MAŁACHOWSKIEGO na tle obszaru zdegradowanego 64	64
Rysunek 27. Podobszar rewitalizacji WSPÓLNA na tle obszaru zdegradowanego 67	67
Rysunek 28. Podobszar rewitalizacji GRUNWALDZKA na tle obszaru zdegradowanego 69	69
Rysunek 29. Obszar rewitalizacji w Gminie Miasto Marki 79	79
Tabela 1. Podział delimitacyjny Gminy Miasta Marki w oparciu o granice obrębów geodezyjnych 3	3
Tabela 2. Wskaźniki wykorzystane do delimitacji obszaru zdegradowanego w Markach 8	8
Tabela 3. Wyniki standaryzacji liniowej zjawiska związanego z koncentracją ludności w wieku nieprodukcyjnym w Markach 11	11
Tabela 4. Wyniki standaryzacji liniowej zjawiska związanego z koncentracją ludności w wieku poprodukcyjnym w Markach 13	13
Tabela 5. Wyniki standaryzacji liniowej długotrwałego bezrobocia w Markach 15	15
Tabela 6. Wyniki standaryzacji liniowej koncentracji osób objętych zasiłkiem celowym i zasiłkiem stałym	

pomocy społecznej w Markach	17
Tabela 7. Wyniki standaryzacji liniowej koncentracji interwencji administracyjno-prawnych wobec osób nadużywających alkoholu w Markach	19
Tabela 8. Wyniki standaryzacji liniowej koncentracji interwencji dotyczących przemocy domowej odnotowanych przez Policję w ramach "Niebieskiej Markach	21
Tabela 9. Wyniki standaryzacji liniowej koncentracji zjawisk związanych z kradzieżą cudzej rzeczy w Markach	23
Tabela 10. Wyniki standaryzacji liniowej koncentracji zjawisk związanych z niskim uczestnictwem w ofercie instytucji kultury w Markach	25
Tabela 11. Wyniki standaryzacji liniowej koncentracji zjawisk związanych z niską aktywnością obywatelską w Markach	27
Tabela 12. Wyniki standaryzacji liniowej koncentracji niskiej atrakcyjności osiedleńczej w Markach	29
Tabela 13. Suma wskaźników wystandaryzowanych sfery społecznej określająca koncentrację negatywnych zjawisk społecznych w Markach	31
Tabela 14. Wyniki standaryzacji liniowej koncentracji zjawisk związanych z zamknięciem działalności gospodarczej w Markach	33
Tabela 15. Wyniki standaryzacji liniowej koncentracji niskiego poziomu przedsiębiorczości w Markach	35
Tabela 16. Wyniki standaryzacji liniowej zjawiska związanego z hałasem w Markach	37
Tabela 17. Wyniki standaryzacji liniowej stężenia pyłów PM 10 w Markach	39
Tabela 18. Wyniki standaryzacji liniowej koncentracji złego stanu dróg w Markach	41
Tabela 19. Wyniki standaryzacji liniowej najniższej dostępności do komunikacji publicznej w Markach	43
Tabela 20. Wyniki standaryzacji liniowej obiektów komunalnych w złym stanie technicznym w Markach	45
Tabela 21. Obiekty zabytkowe w złym stanie technicznym w Markach (źródło: UM Marki, Gminna Ewidencja Zabytków)	47
Tabela 22. Wyniki standaryzacji liniowej obiektów zabytkowych w złym stanie technicznym w Markach	48
Tabela 23. Logika wyboru obszaru zdegradowanego	51
Tabela 24. Suma wskaźników wystandaryzowanych	52
Tabela 25. Zestawienie koncentracji problemów społecznych, gospodarczych, środowiskowych, przestrzenno-funkcjonalnych oraz technicznych w Makach za pomocą wskaźników wystandaryzowanych	53
Tabela 26. Punkty adresowe podobszaru rewitalizacji nr 1	58
Tabela 27. Wyniki wewnętrznej analizy jednostek przestrzennych 05-08 oraz 05-03 pod kątem stwierdzenia koncentracji problemów	59
Tabela 28. Punkty adresowe podobszaru rewitalizacji nr 2	61
Tabela 29. Wyniki wewnętrznej analizy jednostki przestrzennej 03-08 pod kątem stwierdzenia koncentracji problemów	62
Tabela 30. Punkty adresowe podobszaru rewitalizacji nr 3	64
Tabela 31. Wyniki wewnętrznej analizy jednostki przestrzennej 03-06 pod kątem stwierdzenia koncentracji problemów	65
Tabela 32. Punkty adresowe podobszaru rewitalizacji nr 4	66
Tabela 33. Wyniki wewnętrznej analizy jednostki przestrzennej 04-03 pod kątem stwierdzenia koncentracji problemów	67
Tabela 34. Punkty adresowe podobszaru rewitalizacji nr 5	69
Tabela 35. Wyniki wewnętrznej analizy jednostki przestrzennej 03-03 pod kątem stwierdzenia koncentracji problemów	70
Tabela 36. Obszary problemowe rozwoju Miasta Marki ujęte w Strategii Rozwoju Miasta Marki istotne z punktu widzenia obszaru rewitalizacji	72
Tabela 37. Dane opisujące obszar rewitalizacji w Markach	76

Uzasadnienie

W przypadku, gdy gmina zamierza realizować zadania własne, związane z przygotowaniem, koordynowaniem i tworzeniem warunków do prowadzenia rewitalizacji, Rada Miasta wyznacza, w drodze uchwały, z własnej inicjatywy albo na wniosek Burmistrza, obszar zdegradowany i obszar rewitalizacji.

Obszar gminy znajdujący się w stanie kryzysowym z powodu koncentracji negatywnych zjawisk społecznych, w szczególności bezrobocia, ubóstwa, przestępczości, niskiego poziomu edukacji lub kapitału społecznego, a także niewystarczającego poziomu uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym, można wyznaczyć jako obszar zdegradowany w przypadku występowania na nim ponadto co najmniej jednego z następujących negatywnych zjawisk:

1. gospodarczych – w szczególności niskiego stopnia przedsiębiorczości, słabej kondycji lokalnych przedsiębiorstw lub

2. środowiskowych – w szczególności przekroczenia standardów jakości środowiska, obecności odpadów stwarzających zagrożenie dla życia, zdrowia ludzi lub stanu środowiska,

3. przestrzenno-funkcjonalnych – w szczególności niewystarczającego wyposażenia w infrastrukturę techniczną i społeczną lub jej złego stanu technicznego, braku dostępu do podstawowych usług lub ich niskiej jakości, niedostosowania rozwiązań urbanistycznych do zmieniających się funkcji obszaru, niskiego poziomu obsługi komunikacyjnej, niedoboru lub niskiej jakości terenów publicznych,

4. technicznych – w szczególności degradacji stanu technicznego obiektów budowlanych, w tym o przeznaczeniu mieszkaniowym oraz nefunkcjonowaniu rozwiązań technicznych umożliwiających efektywne korzystanie z obiektów budowlanych, w szczególności w zakresie energooszczędności i ochrony środowiska.

W celu opracowania diagnoz służących wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji, prowadzi się analizy, w których wykorzystuje się obiektywne i weryfikowalne mierniki i metody badawcze dostosowane do lokalnych uwarunkowań. Na podstawie prowadzonych analiz określono wartość **syntetycznego wskaźnika degradacji** wskazującego koncentrację ww. negatywnych zjawisk w przestrzeni miasta Marki.

Za obszar zdegradowany w Gminie Miasto Marki uznano jednostki przestrzenne: 03-08; 05-08; 05-03; 04-01; 03-03; 03-06; 01-12; 04-03; 01-11; 01-16.

Wg danych UM Marki z 2017 r. obszar zdegradowany zamieszkały był przez 10226 osób (33,34% ludności gminy) i miał powierzchnię 494,13 ha (18,77% powierzchni gminy).

Obszar rewitalizacji to obszar obejmujący całość lub część obszaru zdegradowanego, cechujący się szczególną koncentracją negatywnych zjawisk, na którym z uwagi na **znaczenie istotne dla rozwoju lokalnego**, zamierza się prowadzić rewitalizację.

W celu wyznaczenia obszaru rewitalizacji w Markach dokonano szczegółowej analizy przestrzennej negatywnych zjawisk, które posłużyły do delimitacji obszaru zdegradowanego. Większość danych, które umożliwiły delimitację obszaru zdegradowanego było danymi przypisanymi do wybranych punktów adresowych w mieście. Tak duża szczegółowość danych umożliwiła precyzyjne wskazanie obszaru o szczególnej koncentracji negatywnych zjawisk, co potwierdzają dane wskaźnikowe, odwołujące się zarówno do natężenia danego zjawiska, jak również jego skali.

Za obszar rewitalizacji w Gminie Miasto Marki uznano następujące przestrzenie miasta:

1. PODOBSZAR REWITALIZACJI KOMPLEKS URBANISTYCZY OSIEDLA ROBOTNICZEGO BRACI BRIGSÓW

Lokalizacja obszaru: jednostki delimitacyjne 05-03; 05-08.

Powierzchnia obszaru: 16,87ha

Liczba mieszkańców obszaru: 638 osób (UM Marki, 2017 rok)

Obszar położony jest przy Al. Marsz. J. Piłsudskiego, która dzieli go na dwie części: zachodnią (05-08) oraz wschodnią (05-03). Na obszarze zlokalizowany jest zespół budowlany osiedla robotniczego powstały

w latach 1883-95.

2. PODOBSZAR REWITALIZACJI URZĄD MIASTA MARKI

Lokalizacja obszaru: jednostka delimitacyjna 03-08

Powierzchnia obszaru: 7,36 ha

Liczba mieszkańców obszaru: 156 osób (UM Marki, 2017 rok)

Obszar położony w sąsiedztwie Urzędu Miasta Marki, po zachodniej stronie al. Marszałka Piłsudskiego oraz w ciągu ul. Bandurskiego (do nr 18). Północną granicę obszaru wyznacza ul. Rejtana i Skwer Żołnierzy Wyklętych.

3. PODOBSZAR REWITALIZACJI MAŁACHOWSKIEGO

Lokalizacja obszaru: jednostka delimitacyjna 03-06

Powierzchnia obszaru: 12,54 ha

Liczba mieszkańców obszaru: 148 osób (UM Marki, 2017 rok)

Obszar położony po zachodniej stronie Al. Marszałka Piłsudskiego od skrzyżowania z ul. Słoneczną do granicy obrębu 03-06 z obrębem 03-03.

4. PODOBSZAR REWITALIZACJI WSPÓLNA

Lokalizacja obszaru: jednostka delimitacyjna 04-03

Powierzchnia obszaru: 16,0 ha

Liczba mieszkańców obszaru: 481 osób (UM Marki, 2017 rok)

Obszar obejmuje tereny zabudowy wielorodzinnej wzdłuż ulicy Wspólnej i Miedzianej oraz tereny rekreacyjne Klubu Sportowego Markovia przy u. Wspólnej i tereny rekreacyjne wzdłuż ul. Stawowej.

5. PODOBSZAR REWITALIZACJI GRUNWALDZKA

Lokalizacja obszaru: jednostka delimitacyjna 03-03

Powierzchnia obszaru: 28,25 ha

Liczba mieszkańców obszaru: 130 osób (UM Marki, 2017 rok)

Obszar obejmuje tereny zabudowy wielorodzinnej zlokalizowanej u zbiegu ul. Grunwaldzkiej i Al. Marsz. J. Piłsudskiego wraz z ul. Zakole. Teren obszaru obejmuje również niezamieszany obszar tzw. gliniarki Meksyk. Jest to niezagospodarowany teren po wydobyciu surowców mineralnych, stanowiący potencjalne zaplecze pod przestrzeń rekreacyjną.

1. Na obszarze wskazanym do rewitalizacji zdiagnozowano szczególną koncentrację problemów:

Na obszarze rewitalizacji zdiagnozowano szczególną koncentrację problemów społecznych, w tym wysoki udział ludności w wieku poprodukcyjnym, koncentrację osób długotrwale bezrobotnych oraz osób korzystających z pomocy społecznej. Obszar rewitalizacji charakteryzuje się niską aktywnością społeczną, widoczną m. in. w liczbie osób korzystających z zajęć w MOK oraz korzystających z biblioteki.

Obszar rewitalizacji, pomimo odnotowanego w okresie od 2010 do 2017 roku istotnego wzrostu ludności miasta, charakteryzował się znaczną skalą ubytku mieszkańców. Problem ten dotyczył bez wyjątku wszystkich podobszarów rewitalizacji.

Obszar rewitalizacji posiada znacznie niższe od średniej dla miasta wskaźniki przedsiębiorczości indywidualnej.

Na obszarze rewitalizacji występują problemy środowiskowe, w tym hałas drogowy, powodowany przez bardzo duże natężenie ruchu komunikacyjnego. Do problemów środowiskowych należy zaliczyć również wyższe od średniej gminnej stężenie pyłów zawieszonych PM 10.

Problemy techniczne obszaru rewitalizacji przejawiają się w koncentracji obiektów komunalnych w złym stanie technicznych oraz koncentracji obiektów zabytkowych w złym stanie technicznym.

2. Obszar rewitalizacji ma istotne znaczenie dla rozwoju gminy, co potwierdzają zapisy dokumentów strategicznych i planistycznych gminy:

Obszar rewitalizacji tworzą w przeważającej większości tereny zabudowy wielorodzinnej położone przy głównym ciągu komunikacyjnym miasta tj. Al. Marsz. J. Piłsudskiego (poza teren przy ul. Wspólnej). Na obszarze rewitalizacji zlokalizowanych jest większość obiektów komunalnych w złym stanie technicznym oraz obiektów zabytkowych miasta, które również wymagają istotnych inwestycji (zespół osiedla robotniczego Braci Briggsów).

Wyznaczony w Markach obszar rewitalizacji zamieszkiwało 1553 osoby (UM Marki, 2017 rok), co stanowiło 5,06% ludności gminy (liczba ludności gminy to 30673 osoby). Obszar zajmuje powierzchnię 81,02 ha, co stanowi 3,11% powierzchni gminy (pow. gminy to 2603 ha).

Dokument podpisany bezpiecznym podpisem elektronicznym

Podpis: Signature-1957495306

Imię: Paweł

Nazwisko: Pniewski

Instytucja:

Województwo:

Miejscowość:

Data podpisu: 4 czerwca 2019 r.

Zakres podpisu: Cały dokument